

XEM TRÍCH ĐOẠN

TÙ SÁCH DOANH THỊ
ĐI PHỐ TÙNG CHƠI & PHÒNG

VẬN HÀNH TOÀN CẦU HÓA

Making Globalization Work

“Một công trình mới mẻ và táo bạo của một trong những nhà quản lý kinh tế hàng đầu, mà mang những nhà phê bình cũng vẫn phải vỗ tay khen ngợi”

JOSEPH E.
STIGLITZ

nhà xuất bản
VNU

Quyền lục vùn hoaá vaâmöi trûúâg

TOÀN CÊU HOAÁ KHÖNG CHØ LAÂMÖÂ HII ÄI
tûúâg kinh tñ èNoâoâ laân thay àoï caá möëquan
hiiâviì quyìn lûå, vùn hoaá vaâmöi trûúâg.
Chüung naâg xem xeäcaá aâh hûúâg àoá

Toàn cầu hoá và quyền lực

Toaâ cêu hoaâlaân thay àoï caá möëquan hiiâviì quyìn
lûå. ÚÃmûá àoâquan hiiâquöe tñ ènoâaân thay àoï quyìn
lûå cuâ caá nûúá àang phaâtriïíñ möâ caéh tûúng àoë
trong tûúng quan vúäcaá nûúá phaâtriïíñ. ÚÃmûá àoâchinh trô
trong nûúá, noâaân thay àoï caá quan hiiâquyìn lûå giüä chinh
phuâgiüäkinh doanh, vaâxaânoâcông dên. Cú baâ nhêâlaânoá
laân thay àoï triïíñ voâg vñihoaâbinh - caâuâmöi nûúá vaâgiüä
caá nûúá.

Toàn cầu hoá và phân phối quyền lực quốc tế

Roäraâg, hai laâ soâg toaâ cêu hoaâaèu tñi n - thuâkyâho túä

TOAĀ CĒU HOAĀTŪNG TRŪĀNG, VAĀNGHEĀ ÁOĀ

nhūāg nūm 1980 - àaātūng quyīn lūā cuā caá nūúá giaā so vúā caá nūúá ngheā. Hii á tūúāng nağ xağ ra àoħing thúāvúāsūāgia tūng mūā àoħbeēbìnħi àuħeg giūā caá nūúá. Nhū àaāħhaā luēā trong Chūung 2, caá thi īchī ēquōē tī ēnħu GATT àaāħuūá caá nūúá giaā taā ra vaāvī lūā īch cuā caá nūúá giaā. Thēān chī trong thúākyānağ, cēu laā böħuā caá nūúá giaā cuāg mūħuā àoā nhēā caá thaāħ viiñ khōng phaħlaaphuung Tēy, chħeġ haā. Nhēā Baā àaāħtrūāħhaāħ möħi cūuāg quyīn toaā cēu lūā. Tuy nhiiñ, cēe truu thi īchī ētoaā cēu àuūā thūā hūuāg tūħħuā kyānağ laħkħōng thoaħħaāg vaħdaāħ quaāt quyīn lūā cho caá nūúá àang phaħħtriñ.

Trong laā soāg toaā cēu hoaħħuħba, lēn àeū tiin trong hūn möħthi ēkyānay, quyīn lūā kinh tī ētaħħuyiñ dīch tūħħaā nūúá cōng nghiiñ pō tūħħaā nūúá khaā. Nīn kinh tī ēċuā nhūāg nūúá mūħiż toaā cēu hoaħħiñ nay tūng trūūāg nhanh hūn nhiiñ so vúānīn kinh tī ēċuā caá nūúá OECD. Trung Quōē vaħżeen. Àoā àang sūħħrūāħhaāħ nhūāg cūuāg quōē kinh tī ēħħuā. Caá nūúá àang phaħħtriñ coħħuħuāg lūā īch lūā trong sūħħay àoī cēe truu quōē tī ēdo sūħħay àoī nağ laħn giàħn traħġ thaħmēħcēn bùqg quiyīn lūā. Chħeġ haā, WTO taāra caá triñ h voaqg toħenħeħecho nhūāg nūúá coāvī thi ēyī ē uħi do noħbūħbuuħa nhūāg nūúá coā quiyīn lūā phaħħtuēn thuħħaā quy tūħħequōē tī ēħħuāħħōng phaħ muoħi laħn għi thieħi laħn. Chihha nūúá coāvī thi ēyī ē uħi chħuā khōng phaħħcaá nūúá maħħ, laħnħuāg nūúá coħħuħa tūħħaā hii ḥi thōħeg uāg xuħħeo quy tūħe

Toàn cầu hóa và quyền lực trong nước của chính phủ

Trong möħħiexha caħħi, toaā cēu hoaħħaā chī ēċu höħċuā caá chihha phuā. Tuy nhiiñ, àoī kħi coħħuħuā yakkiri ēt-cho rūq, ài ī coħħi īħaħħ cōng, caá nūúá mūħiż toaā cēu hoaħħi coħħi. Möħiż sūā lūā choħa duym nhēħe-ħoħħa āħħdu duagħi mō ħinnej chihha phuħxa. Troħhaā chī īħu uā MyāLyado hiiñ nhiiñ nhēħegħi. Thieħi taħħasao coħħiñ sūħħuā choħa hūn sūħħuā choħa duym nhēħe. Uāt-riñ ài īħi toaā

cêu hoaáhaâh công, àoâaâlo coânhiiù nûúá àaáhaâh công vúá caáchiië lûúâ khaá nhau. Chuág ta haÿ xem xeâhai khia caâh quan troâg cuâ phaâtriïn laâtyâi áchi tiïu cuâ chinh phuâtriïn GDP vaâphênh phoëthu nhêp. Möâsöetiiñ kinh tìeòng nghiiëp müâcûá úamûá àoâcao, coâhu nhêp bìnhd quén àêu ngûúâxêp xí Myä Trong söëcaá nûúá coámûá söëg tûung túâMyänum nûúá coâphênh phoëthu nhêp công bùqg hún àaâg kíílaâAÁ, Bó, Aan Maâh, NhêâBaâ, vaâNa Uy. Têëcaâcaá nûúá naÿ àïn coâhiâkoeGini tûung àuûng hay thêp hún 0,25, trong khi híâkoe Gini úâMyâlaô,41. Cuâg giöëg nhû Myâtéëcaâcaá nûúá naÿ àïn àaâtaâra möâ möi trùúâng híi à quaâcho caâ hoaâ àoâng kinh tìeüt nhên àaâtûâlêu, nhung vai troâcuâ chinh phuâuâcaá nûúá naÿ thi khaá nhau. Tyâi áchi tiïu chinh phuâtriïn GDP thay àoïi tûâ20 phênh trùm úâMyâtúâ46 phênh trùm úâBó, müâ duâ tyâi áthêp cuâ Myâaâkhöng tinh túâcaâ khoaâ chi tiïu lúâ úâ cêp chinh quyïn bang. Nië tinh caânhûâg khoaâ chi tiïu naÿ thi södiâi à thûâ tiëüâMyâvaâ khoaâng 30 phênh trùm. Tyâi áchi tiïu chinh phuâtriïn GDP úâcaâ nûúá àang phaâtriïn coâhu nhêp thêp vaâtrung bìnhd chí bùqg 20 phênh trùm. Do vê, bêë kyâmo hinh naâ trong söëcaâ mö hinh thaâh công vîithu nhêp trïn cuâg keân theo súâgia tùng quy mö cuâ chinh phuâkhöng chí tinh theo giaâtri tuyïi àoëkhi GDP tùng lín, maâcoâ tinh theo giaâtri tûung àoëso vúâGDP. Nüm nûúá coâhu nhêp cao, bìnhd àuûng cao, khöng taâ thaâh möâmô hinh chung. Mûâ àoâ bìnhd àuûng cao cuâ caâ nûúá naÿ cuâg khöng nhêëthiië laâkië quaâcuâ tyâi áchi tiïu công cõâg cao. Tuy nhiïn, chuág cho thêy tiïi à trinh toaâ cêu hoaáhaâh công khöng àoâhoâphaâ ap duâg möâmô hinh thi íchí eduy nhêëchuêñ tûœnaâ àoâ

Thêán chí ngay úâtrong EU, möânhoëm caâ nûúá coámûá àoâ höânhêp cao hún nhïiù so vúânhûâg gò seâaaâùúâ trïn quy mö toaâ cêu trong tûung lai gêñ, súâkhaâ nhau lúâ giûâ caâ chinh saâh thuïëkhoaâvaâkaâhöâ àoâng thûâtöh taââaâkhöng gêy ra hêâ quaânghiïm troâg naâ. Aâh hûâng xaâhöâchinh cuâ EU laâhaâh tich giaâng ngheâ àoânhanh choâg úâcaâ nûúá thaâh vîi n ngheâ nhêëúâtrong khöë

Toaā cēu hoaācho pheō coānhiiū khaānūng lūā choā khaā nhau trong caā chīnh saāh xaāhöā nhūng chūeechūænoålañ giāñ ài caā khaānūng lūā choā trong quaā lyākinh tī ēvi mö. Do sūåhöånhép cuā thi trūāng vöö, hēu hī ècaā chīnh phuåtoå ñit túålo hún trong nöîlūå lañ giāñ bii è àoåg cuā chu kyåkinh doanh bùqg caā chīnh saāh tīñ h tī åvaåtaåkhoaåmúåöåg trong thûåkyåññ kinh tī åai xuöeg. Nüúá Myååmøångoaåñi ådo vai troåtiiñ tī åtrung têm cuā noåvii è cùtegiañ mûå thuï èvaålaä suêegèn àey cuā Myåtoåeåaaägèy ra móåmøëèae doaååöèvúå àoång tīñ h cuā hēu hī è caå nüúå). Tuy nhiiñ, sùååaaåh mèé quyiñ lūå naç khöng ài è mûå nghiiñm troåg nhû ngûúå ta thûång lo ngaå Nhiiñ chīnh phuåhii è nay àang toåra ngûåvåå vïi khaānūng àiñ h chīnh chu kyåkinh doanh cuå mìnå, khöng kïícaå vëå àiñ khaå xag ra do sùåhöånhép thi trûång vöö.

Úåmoåsöökhiå caåh, toaå cēu hoaålañ tùng quyiñ lûå cuå vöö vaågèy ra töh thèéquyïñ lûå cho caå chīnh phuåvaångûúå lao àoång. Vöö giúååey coåhii ídi chuyiñ giuå caå quoëgia, vaå móåååa àiñm saå xuêeduy nhéécoåhii íphuå vuåho nhiiñ thi trûång caå nüúå khaå nhau. Do vëå, caå chīnh phuåhii è àang phaåcaåh tranh vúånhau àiñthu huåmøånhaåmaåg duy nhéé àiñåapå úåg nhu cēu thi trûång trong toaå khu vûå. Sùåcaåh tranh naç coågiúåhaå, vi chīnh saåh thuï èkhöng coånhüåg aåh hûång lûå túå sùålûå choå àåa àiñm. Caå chīnh phuåtaå ra àuåmøåmøi trûång àéu tú töëvï imoåmùåseåkhöng cén phaå àuåra caå uu åaaåthui ååuå bii èåoëvúåhēu hí ècaå khoå åéu tú. Möåcaåh àiñkhöi phuå laå sùåcén bùqg quyiñ lûå laåcaå chīnh phuåtrong cuåg móåkuu vûå cén nhéétri vúånhau úå mûå åoånaå åoåvïihaåh vi cuå mìnå. Chùåg haå, caå chīnh phuåvååg Caribi hii è àang caåh tranh vúånhau trong vïi å thu huå caå taå du lôch àiñ è thùm nüúå mìnå. Caå doanh nghiiñ p vëå taå khöng muöå traåcaå khoå chi phï cho sùåo nhiiñm möi trûång maåchuåg gèy ra vaååaåcöögång kïich thich caå ååå trong khu vûå caåh tranh vúånhau. Àiñåapå laå caå chīnh phuåvååg Caribi åaaåthoaåthuåå vúånhau vaåap duåg chung móåsöökhoaå phï caåg biiñ àoëvúåcaå taå du lôch.

Bùng nhúăg caăh naăg, caă haăh àoăg lăi n chinh phuăcoăthii í laăn giaăn quyăi h lúă cuă vöë.

Tuy nhii n, trong nhúăg khia caăh khaă thò toaă cêu hoaă laăn giaăn quyăi h lúă cuă vöë. Chùăg haă quyăi h lúă cuă vöë giaăn ài do súăgia tùng cùúăg àoătăah tranh. Úămôăthò trûúăg quöe gia nhoăthuăg seăchó coámöădoanh nghii p coău thi e a p àaă, vaătríi n caă thò trûúăg naăg, viiă thii e lêp caă caăten (cartel) laătăung àoëdii idaăg. Khi caă doanh nghii p tûânhuăg nûuă khaă trûăthaăh nhúăg àoëthuăah tranh àaăg nij thò quyăi h lúă cuă caă doanh nghii p trong nûuă àang thöëg trò thò trûúăg seăbó giaăn ài. Chuăg töi àaăduu yá/iimöăbùng chûăg nõi bêă àoăcaăvii e mûă àoăchii nh lăh giaăvaăchi phî cuă caă doanh nghii p giaăn dëñ. Mûă duâvëg, toaă cêu hoaăkhöng phaăluon luon coăluă trong möăsöătrûúăg húp, möă doanh nghii p àoă quayi h hay möăcaăten coăthii íthöëg trò möăngaaăh naă àoătríi n quy mö toaă cêu. Hii h nay, viiă ài i n tii e caă doanh nghii p àoă quayi h vaăcaăten àuúă tii e haăh úăcëp àoă quöe gia, vaăvì vëg, quayi h lúă thò trûúăg toaă cêu vĕn chúa àuúă xem xeăkyăuúăg. Dûătinh mua laăgèn àey cuă doanh nghii p lúă nhêë thii égiúă General Electric, vúă möă doanh nghii p lúă khaă, Honeywell, cho thêg súăyii e keăn hii h nay trong hoaătăoăg quaă lyătăep àoădoaă cêu. Ài i n naăg dëñ ài e viiă caă cù quan ài i n tii e úăchêu Éu àaăaăra caă bii e phap chöëg laăcaă doanh nghii p cuă Myăavaădo àoăaăbii e vëe ài i ài i n tii e úăcëp àoădoaă cêu trûăthaăh vëe ài i iméu thuêh cuă caă lúăich quöe gia traăngûuă nhau. Tuy nhii n, viiă a p duăg caă quy àtinh ài i n tii e toaă cêu àoëvúăcaă doanh nghii p àoă quayi h vaăcaăten coăthii íseăkhoăkhün vii mûăchinh trò, vaăkhöng phaăluon luon coăuăcho têëcaăcaă nûuă àang phaătrii h.

Möă caăh khaă trong àoăquayi h lúă cuă vöë coăthii ígiaăn xuöeg laăthöng qua toaă cêu hoaăkhöng tin – hay laătăat toaă cêu hoaătăoăn dûuă” Caă doanh nghii p ngâă nay rẽnhay caăn trûúă quan ài i m công chuăg quöe tii edo ngûuă dëñ àaă bii ecaăh têă duăg quayi h lúă tii m taăg cuă mìnă vúătă caăh laăngûuătii u thuăVí duădoanh nghii p lúă De Beers àaăhay

àoi chinh saah cuâ mohnh úamöâthi truuâng nhû laâki èquaâtuâ caâ aâp lûâ maângûúâtii u duâg taâ ra úamöâthi truuâng khaâ. De Beers lo ngaârùng seâkaâ ra sùâtêy chay àoëvúâsaâ phêm kim cûung cuâ doanh nghii p úâMyâtüung tûânhû sùâtêy chay àoëvúâsaâ phêm da thuârûúâ àeý, vaâv vêy, àaâhay àoi trii â ài íchinh saah mua kim cûung cuâ mohnh úâchêu Phi. Quyin lûâ cuâ ngûúâtii u duâg cuâng khong chô giuâhaâ àoëvúâcông chuâg úâcaá nûúâ cõng nghii p. Úânâonî xia, aâp lûâ cuâ ngûúâtii u duâg àaâtoâra coâhii â quaâtrong viiâ buoâ caâ doanh nghii p phaâ tuênh thuâcaâ tii u chuênh moi truuâng cuâ àoâ phuâung. Tuy vêy, möâ lén nûâ chuâg ta they quyin lûâ naâ khong phaâlaâuon coâdúâ Ngûúâtii u duâg coâhii iâuâ ra caâ quyin èâonh cuâ mohnh trii n cû sùâcoâtêit thong tin. Caâ töichûâ phi chinh phuâ(NGO) thi i traâh nhii ân àoi khi àaâlúâduâng sùâhii è hii u bii ènaây ài itii è haâh caâ chûung tronh cuâ mohnh vaâgêy thi iâhaâcho ngûúângheâ. Caâ töichûâ naâ è doaâtêy chay ài ibutâbuoâ caâ nûúâ ngheâ phaâthûâ thi caâ tii u chuênh cuâ caâ nûúâ giaâ. Viiâ naâ seângun caâ caâ nûúâ ngheâ them nhêp vaâthi truuâng quoë ti ècaâ saâ phêm chî ñaâ, hay ngùn caâ ngûúânöng dñen ngheâ khong thi iâbaâ thûâ phêm cho thi truuâng caâ nûúâ giaâ. Hiiâ nay khong coâtri i h voâg kii'm soaâhaâh vi naâ: bii â phap tûâvâi âduy nhêttruuâ sùâaâm duâng naâ laânhêng cao mûâ àoëhii u bii èvi iinhüâg lûânh maângûúâ ngheâ coâhii ínhêâ àuâuâ khi tham dûâvaâ nîh kinh tî ñhi i giuâ

Toàn cùu hoâ và thât bại của nhâ nước

Sùaphuâthuôâ lén nhau thong qua thûung maâlaâm giaâm caâ cuôâ chii è tranh quöe tî è Aey laâmöâ yâtüâng àaâcoâtûâlêu nhung gen àeý mûâaûuâ caâ nghii n cûâi àonh lûúâng cuâng cöe Polacheck (1992, 1997) nhêâ they, tung gêp àoi quan hiiâ thûung maâgiuâ hai nûúâ, seâdaâm giaâm nguy cû xaâ ra chii è tranh vaâkhuâng böéxem höp 4.1) giuâ hai nûúâ naâ vúânhau 17 phên trûm. Tuy nhii n, àa söècaâ xung àoëâbaâ lûâ trii quy

Hộp 4.1 Toàn cầu hóa và chủ nghĩa khống bó

HIỂN TƯUÂNG QUỐC TỊCH HOAÂU CHUÂNG HÓA khuâng böëlaâmöâ vĩ duâcho thêø caá nguy cù cuâ toâa cêu hoaâaä/üúâtröâso vúâchinh saâh toâa cêu hoaânhû thiêøaâ.

Vàâ àeu thêø Kyâi 1970, laâ soâg khuâng böëlan traâ do sôabùtchûuâ lêñ nhau. Khi caá chinh phuâaap laâ bung caâh baâ vĩ ânhuâng muâ tñu quan troâng, nhûâng keâkhuâng böëaâa thay vñi â bùtcoábung caâh bom, thay caâ muâ tñu quen sôabung caâ muâ tñu den sô Enders vaândes, 2000). Tuy nhñi n, caâ nhoán khuâng böëchuây iâ laâcaâ nhoán hoaâ àoâng úâtrong phaân vi möâ nûúâ, nhû nhoán Baader-Meinhof úâUâ, Lûâaoâ Áoâitalia vaâAction Directe úâPhap. Den den, caâ biâa phap phuâ hup chöeg khuâng böëaâtrong nûúâ àaâaâh baâ àuâa caâ nhoán khuâng böënaâ. Chuânghâa khuâng böëaâsûâduâng toâa cêu hoaâaâi taâra hai khe húâtrong caâ biâa phap kii m soaânaâ.

Thúânhêè, bung caâh müârøâg tñichuâ cuâ chuâng ra bñn ngoaâbiñ giúâquöe gia, nhûâng keâkhuâng böëaâkhi iâ cho caâ hoaâaâoâg chöeg khuâng böëaâp quöe gia truâni n keán hñi â quaâ Chöeg khuâng böëaâtrúâthaâh möâhaâg hoaâ công coâng toâa cêu vúâtêècaâcaâ vêø ài ikeân theo cuâ noâ Cuâng giöeg nhû caâ haâg hoaâ công coâng khaâ, noâuâa cung cêø it hñn müâ cêñ thiâi è. Nhñi n chinh phuâdung thûâcho nhûâng keâkhuâng böëtri n àetè aai cuâ mìn cuâng nhû khòng chia seâthöng tin vaâphoâhup nöiluâ vúânhau chûâng naâ caâ công dñen trong nûúâ coâ chua phaâlaâmuâ tñu cuâ chuâng..

Caâh thûâhai maânhuâng keâkhuâng böëlúâ duâng toâa cêu hoaâaâi traâh khoâsûâkii m soaâ

laâtòm kii en nhûâng nûi truâeh an toâa úâcaâ nhaânhûuâ thêè baâ (failed states), möâ hñi â tuâng nûârøâtrong caâ thêø kyâgêh àey - àoâ chinh laânhuâng laâh thóinùm ngoaâsûâkii m soaâ cuâ bêø kyâmöâ chinh phuâaâuâa công nhêâ naâ. Sûâae doaâsûâduâng haâh àoâng quen sôâkhöng coânhñi u hñi â quaâaâoe vúâ nhûâng chinh phuânaâ, vñ úââey, nhaânhûuâ àaâ bô huyâhoaâtùâtrûuâ àoârõi.

Chuâng ta cêñ duâng chinh nhûâng biâa phap chöeg khuâng böëaâsûâng àaâh baâchuânghâa khuâng böëquöe gia ài i tñu dii â chuânghâa khuâng böëquöe tñi èNhñng caâ biâa phap naâ seâ khòng coâhñi â quaâtôètrúâkhi chuâng àuâa tñi è haâh úâcêp quoë tñi èthay vñ úâcêp quoë gia. Truâua ngaâ 11 thaâg Chín, chí coâbôe nhaâ nûúâ àaâphí chuêñ Cóng úúâ vñ ichöeg khuâng böëcuâ Lñi n hup quoë. Ài i khöi phuâ caâ nhaâ nûúâ thêè baâ truâvi i sôâkii m soaâ cuâ chinh phuâvaâaâi ngûn ngûâ vñi â nhûâng nhaânhûuâ khaârúi vaâ tñnh traâg thêèbaânaâ, cêñ coâcaâ haâh àoâng khuyi iâ khich phaâ trii h. Sûâsuy suâp vñi kinh tiâlaânguyi n nhên dñen ài i tñnh traâg thêèbaânhau nhaânhûuâ, vaângûuâ laâ caâ tñi è böâkinh tiâseâgiup baâ vñ àcaâ nhaânhûuâ.

Do caâ nhaânhûuâ thêè baâcoâthi i truâthaâh nhûâng hang öiân toâa cho nhûâng keâkhuâng böë phaâtri iñ kinh tiâseâtrúâthaâh möâthaâh phêñ coâloâtrong chii è lñuâ daâhaâ nhûøi chöeg laâ chuânghâa khuâng böëTuy nhñi n, khòng coâmöâ möëlii n hñi ârøâaâng naâ giüâ sôângheâ khöïvaâ chuânghâa khuâng böëThöng thûâng, nhû vúâ

(Xem tiếp trang sau)

Hộp 4.1 (tiếp)

nhoān Baader-Meinhoff, nhūāg keākhuāg bōē xuēē thēn tūācaā tēng lúp̄ giaā coávāacoágiaā duā. Ngūūā ngheā thūūāg khōng phaā laā nhūāg keāgēy ra khuāg böēmađađaā nhēn cuā khuāg böēCaā vuđđeē cōng ngađ 11 thaāg Chīn àaăhuyāhoaā caā trii h̄ voāg kinh t̄i eāoē vúā nhūāg nūūā àang phaā trii h̄. Nhū dūāaoā hii à nay, vaā nūm 2002, seāoāthī m khoāg 10 trii à ngūūā rúi vaā tōn̄ traāg ngheā àoā do xađ̄ ra caā vuđđeē cōng nađ. Niđ̄ chii à dīch khuāg böēoā keā dađth̄ aāh hūūāg cuā nođt̄

ngheā àoācoā lúā hún nūā - v̄i duđđuúā tinh chi phī cuā chuāngħia khuāg böētōn tađdai dùḡ úā xūđBasque cho thēđ̄ nođđam̄ giađ̄ thu nhēđ̄ ài 10 phēn trùm (Abadie vađGardeazabal, 2001). Thī m 10 trii à ngūūā phaā söđg trong ngheā àoānùđ̄ trong söđđhūāg naā nhēn khōng àuđuā thūā nhēđ̄ vađkhōng thi ixaā àođh àuđuā do chuā nghĩa khuāg böēquöe t̄i eđđey ra. Caā nūūā giaā coáthī i khūđephūā nhūāg hēđ̄ quađđađ̄ thōng qua caā chīnh sađh thūđung mađ vađvīđ̄ trūđ nhū àađđuúā thađ̄ luđđa trong Chūđung 2.

mō lúā ngađ nay lađđo caā cuđđa nōđchii à chūđkhōng phaālaâ caā cuđđa chii à tranh quođ̄ t̄i eđđaââh hūđuāg cuā toaā cēu hoaā àođđvūđcaā cuđđa chii à tranh nađ khōng thi iđem lađđe.

Trong laâ soâđ toaā cēu hoaāhūđba, caā nūūā àang phaā trii h̄ àuđuā chia thaâh hai nhoān khaâ nhau, xeđv̄i iđthaâh tich kinh t̄i eđđphēn chia nađ cuđđa ap̄ duđḡ àuđuā cho mōđđvēđ ài iđcú baâ hún, àođđađđaā cuđđa nōđchii à baâ lúā. Cođđi iđhēđ̄ v̄i duâ trong caā kinh nghii đđ quađđhūđkhaâ nhau giûđ chēu Phi vaâ caâkhu vûâ àang phađđtrii h̄ khaâ. Nūm 1970, chēu Phi coâmûâ àođđkung àođđbaâ lúā triđn quy mō lúā thêđ hún caâkhu vûâ àang phađđtrii h̄ khaâ. Túđcuöđethđ̄ kyđ 990, phađđ vi taâ àođđg cuâ caâ cuđđa xung àođđbaâ lúâ úâđhêu Phi tùng lîn, trong khi lađđgiađ̄ ài mađh međđaââh nûđuâ àang phađđtrii h̄ khaâ. Chēu Phi hii à nay coâđđđuđđaââh caâ xung àođđcaââh hún têđcaââh khusâ àang phađđtrii h̄ khaâ.

Hai kinh nghii đđ khaâ nhau nađ coâđđiđn quan vûânhau: caâcú cêđđ kinh t̄i eđđkhaâ nhau aâh hûđuâg túđkhađđung gđn giûđhoaâ bôđnh cuâ caâ nhađđuâ. Nhûâg nghiiđn cùâ mûđđcho thêđ, coâ nhûâg nguy cù àađđg kijâlâđn cho caâ nûđuâ bôđ cađđ ly dđ iđxâđ̄ ra xung àođđbaâ lúâ hún. Collier vađHoeffler (2001) àađđphêđ tich

têëcaá cuöå nöächii è túñum 1960 àï è nay nhùm xaá àönh caá àùå àïi m laân cho súâkung àöädi ixaäg ra nhêëvaâoânhüäg kï ëluêå sau.

Thùánhéè, súâgiañ suâkinh tï emaaá nûúá bô caáh ly gùp phaâlaâmöânguy cù quan troâng. Hai taá giaânaäg nhêâ thêë caämûá àöähu nhêp vaâtoë àöäùng trùúäg thu nhêp àïiù coá nhùäg aâh hûúäg quan troâng túânguy cù xaäg ra caá cuöå xung àöä Müá thu nhêp thêp vaâhu nhêp giañ suâlaân tùng àaäg kï ícaá nguy cù naäg. Do súâgiañ suâkinh tï ëkeá daâdêñ àïi è müá thu nhêp thêp, vaâkï ëquaâùng trùúäg yï è keän cuâ caá nûúá àaang phaâtriï h toaâ cêù hoaâit hún trong hai thêp kyâqua àaâlaân tùng müá àöânguy cù lïn hai lén. Traâ laâ trong söëcaá nûúá tham gia toaâ cêù hoaâtöë àöäùng trùúäg cao vaâmûá thu nhêp cao àaâlaân giañ àaäg kï ínguy cù xaäg ra xung àöä

Thùâhai, thêëbaâcuaâcaá nûúá bô caáh ly trong vïi è àa daâng hoaâmûâhaâg xuêë khéú sang caá haâg hoaâchii ñaø vaâdich vuâlaân tùng nguy cù xaäg ra xung àöäuâcaá nûúá naäg. Collier vaâHoeffler nhêâ thêë, sau khi àaâkii m soaâcaá nhên tökhaá, müá àöâphuâthuöå cao hún vaâ haâg xuêë khéú sú chï ëlaân tùng nguy cù xaäg ra xung àöâmöâcaáh àaäg kïí Coânhii ù lyá do giaâ thïch taâ sao xuêë khéú haâg sú chï ëlaâgêy ra aâh hûúäg naäg. Bung caáh chïi èn cùâkhu vûâ saâ xuêë haâg sú chï ëmöânhoán phïi è loaâ coâhii itââtrúâcho nhùäg hoaâàöâng cuâ mìnñ tûâ/iâ khai thaâ caá saâ phém naäg. Àoi khi, nhùäg khoaâ thu nhêp kïi èn àuúá tûâcaá haâg hoaâkú chï ëlaäg coâhii trûâthaâh àöâng cù cuâ nöi loaâ. Trong laâ soâg toaâ cêù hoaâ thûâba, caá nûúá àaang phaâtriï h nhìn chung coâhii iâa daâng hoaâcaá müâhaâg xuêëkhéú cuâ mìnñ möâcaáh maâh meâtyâ lï áhaâg sú chï ëtrïn töng haâg xuêë khéú cuâ caá nûúá naäg giañ tûâ/5 phêñ trùm nùm 1980 xuöâg coâ khoaâg 20 phêñ trùm vaâ nùm 1998. Àa daâng hoaâhaâg xuêë khéú àaâlaân giañ nguy cù xaäg ra xung àöä Nhûng caá nûúá bô caáh ly khöng tham dûâ/aâ xu hûúäg naäg. Chêu Phi trïn thûâ tï ëngäg

caāg phuāthuōā vaā caá mùāhaāg sú chī ēCollier vaāHoeffler nhēā thēy nguy cù xaāg ra xung àoāúāchēu Phi tùng lín hoaā toaā coāthī ígiaāthīch àuūá bùqg caá kī ēquaākinh tī ëoi tī áuā khu vūā naāg.

Caá cuoā xung àoākhöng chí dī ìxaāg ra hún maāchuāg coā khoāchēen dūāhún. Noāmōācaāh khaā, caá cuoā xung àoācoā xu hūāg keā daāhún (Collier, Hoeffler, vaāSoderbom 2001). Möāgiaāthīch khaādī cho hīi à tūāng naāg laāsūāgia tùng caá hoaāàoāg buon baā vuākhī haāg nheārīn toaā cēu. Ba mūí nūm trūā, caá nhoān nōi loaā cēn phaācoāsūdīn minh chīnh trī vūāmōāchīnh phuānūúé ngoāài ícoāthī íàuūá cung cēp vuā khī; giuāāey chuāg coāthī ítūātrang bī vuākhī cho mīnh möā caāh trūā tīi p̄ tūāhī trūāng tū nhēn. Caá trang thiī èbī quēn sūā cù baā àaāgiaān giaāmōācaāh kinh khuāg do sūāsūp̄ àoīcuā khöēHīi p̄ uūá Vaāxava. Möābaā caá gēn àeý uūá tīnh coāhún 30 tyāāola trang thiī èbī quēn sūāsāsūúá mua baā möācaāh bī mēāchī riīng tūāUcraina.

Caá cuoā xung àoākhöng chí khoāchēen dūāhún, maāmōā kī àaāchēen dūā chuāg cuāg dī ìxaāg ra trūāaāhún: tīnh trung bīnh, möānūúá sau kī chēen dūāxung àoācoāmūá àoāsūāro seātaādīi n tīnh traāg xung àoā trong voāg 5 nūm bùqg 50 phēn trūm. Kī ēquaādākhi möānūúá bī rūi vaā xung àoā noā coāku hūāg bī dīnh chūāvaā tīnh traāg xung àoākeā daāvaā lūp̄ laā. Xung àoā laā laān cho nūúá àoāgùp̄ nhīiùn khoākhün hún trong vīi à hōā nhēp̄ vaā nīi hīn kinh tī ècōng nghiīi p̄ toaā cēu. Hīi à nay coāquaāhīiùn nūúá àaābī rūi vaā caá voāg xoāg cuā tīnh traāg xung àoā ngheā àoā vaāphuāthuōā vaā haāg hoaāú chí è

Coāthī ilān gī ài iphaāvāoāg xoāg naāg? Úākēp̄ àoāsōāa cēu, coāhai chíi è lūúá khaāhi vaācoāthī ícoāthī à quaā Áoālaakii m̄ soāl töēhún caá thī trūāng quan troāg vaātung cūāg vīi à trūā cho caá nūúá coāthīiùn nguy cù xaāg ra xung àoā

Thī trūāng àuūá quan tēm nhīiùn nhēè laāthī trūāng kim cūung. Nguōn chīnh cho nhūāg hoaāàoāg cuā möāsöēnhoān phīi è loaā roāraāg dūā vaā vīi à baā ra caā saā phēm kim

cùúng àutđiihn. Do chí coámöàsöđtrung tém xúdykим cùúng vaâtûung àoëit Kinh phèn phöesaä phèm naä, nín coáthíi quaä lyáhò trûúång kim cùúng khii ä cho nhûäg saä phèm kim cùúng coáliiñ quan túăxung àoâchó coáthíi baä àuúå vúåmûå giaáêe thêp. CaäDe Beers vaâliiñ húp quöe àiñ tich cùä àiñ xuêècaä phüung phap kii m soaä thô trûúång naä. Cuäg nhû nhûäg quy àönh túung túåviiä troë traâh caä bûúå kii m soaä ban àéu coáthíi ítuung àoëdiiidaäg, nhung vúåsûåkiiñ trò, coá thi ídèn dèn taâh caä saä phèm kim cùúng coáliiñ quan túă xung àoâra ngoaâthô trûúång húp phap. ÚÅmôåkhia caâh thaä cùä khaä, thô trûúång cöcain cuäg àuúå súåluåg ài ítaâtrúâcho caä nhoän phii ä loaä. TaâCölömbia, thu nhêp cuä quen phii ä loaä úuå tinh àaä 500 trïi ä àöla mói nüm. Súåtöçung haä chï e tii u duâg úåcaä nûúå giaä bùog caâh ap àuâtrûång phaâlåöevúå saä xuêèúåcaä nûúå ngheä, àaälaäñ naä sinh nhu cêu cêñ coá nhûäg laâh thöingoaâvoâng kii m soaäcuä chïnh phuâBrilo vaâ Intriligator 1992). Caä töichûä phii ä loaä giaâh quyïn kii m soaäcaä laâh thöinag vaâkiiñ àuúå nhûäg möélüâlúå tûåviiä cho phep saä xuêècöcain.

Möähaâg hoaâkhaä coákûâtham gia tich cùä cuä quöe tì ñaâ dèu moäÚÅmôåsöäñuúå, thu nhêp tûâdèu moähêñ chï khöng àoâg goäp àuúå gï cho ngén saâh maâbï thêm thuâg hï e do tinh traâg tham nhuäg. Caä doanh nghii p dèu moähiïä nay àang bùkèâèu ap duâg caä quy àönh coâtinh minh baâh cao hún, nhûâloâkaâhöâcông dèn coáthíi ígiaäñ saâñ àuúå àiñ gï xaä ra vúâthu nhêp tûâdèu moäCaä töichûä phi chïnh phuânhû Nhên chûâg toaâ cêu (Global Witness) àaâchó ra rùog, coáthíi thöng qua súâkï è húp giûä viïä công böethöng tin cuä caä doanh nghii p vaâp lûâ cuä xaâñöâñiicoâñuå nhûäg caâthiï à quan troâg trong viïä quaä lyâtaânguyïn thiïn nhiiñ. Nhûäg liiñ minh giûä caä NGO, caä têp àoaâ quöe tì évaâcaä thi íchï e taâchïnh quöe tì ñaâmöä böâphêä trong cêñ truâ kinh tì ñoâa cêu phi chïnh thûä müâxuêèhiiä.

Cuâg vúâcaä quy àönh töehün trïn quy mö toaâ cêu, chïnh phuâcaä nûúå OECD coáthíi laâñ giañ ruâro, xaä ra xung àoâ

TOÀN CỀU HOAÁTÙNG TRÚÙÙNG, VAÄNGHEØ ÁOÀ

baâ lùâ úâcaá nûúá àang phaâtrií ñ coânhii ù ruâro, bùng caâh tùng cûúâg caâ chûung tròngh viâ truâ Nhû àûúá thaâ luêâ trong Chúung 2, viâ truâkhöng coâhi ã quaâtrong möâsoëmøi trûùÙng. Nhûng coânhii ù nûúá thu nhêp thêp maâtaâàêy, tùng cûúâg viâ truâxeâhuâ àéy tùng trûùÙng vaâñöitrûâho quaâròngh àa daâg hoaâkhuâ ãiâkhöng coâ phuâhuöâ vaâ haâg hoaâ sú ch'ë Collier vaâHoeffler (2000) tiâ ë haâh mö phoâg aâh hûúÙng cuâ viâ truââai keân vúâcaâcaâh chinh saâh kinh tiâjä möâniñ kinh tiâengheâ khöi vaâbø caâh ly. Traâvúâ möâ soëyâ kiiâ ð, caâ taâgiaânaây nhêâ thêy caâvii â truâlén caâcaâh chinh saâh àiâ ù khöng aâh hûúÙng truâtii p túâcaânhên töeüâro gêy ra xung àoâ Caâhai yïâ töeüây àoâg goâ cho hoaâbønh möâ caâh giaâtii p nhûâthuâ àéy tùng trûùÙng vaâkhuyi ð khich àa daâg hoaâ. Àiâ lùúâ mìngh, tùng trûùÙng vaââa daâg hoaâlaâm giaâng nguy cù xaây ra xung àoâ Caâ taâgiaânaây nhêâ thêy trong thûâkyâb nûm, nguy cù xaây ra xung àoâcoâthi íàûúá giaâng ài âaâg kíânhuâvii â truââai keân vúâcaâcaâh chinh saâh.

Toàn cầu hoá và văn hoá

TOAÂN CÊU HOAÁCOÂTHI ÍAÖNG THUÂLAM TÙNG vaâgiaâng tinh àa daâg vùn hoaâ Noâlaâm tùng tinh àa daâg khi caâ niñ vùn hoaânuâua ngoâthêm nhêp vaâ trong nûúá nhûâquyïñ lùâ cuâ truyïñ thöng, Marketing, vaâ bùng sùânhêp cù. Noâlaâm giaâng tinh àa daâg niñ ë nhû vùn hoaâ nûúá ngoâchii ñ mêtë vò trï cuâ vùn hoaâtrong nûúá. Caâhai aâh hûúÙng naây àiâ ù coâhii ígêy ra nhiiâ ù vêâ àiâ

Toàn cầu hoá làm tăng tính đa dạng

Toâaâ cêu hoaâlaâm tùng tinh àa daâg xaâhöâkhi caâ niñ vùn hoaânuâua ngoâthêm nhêp xaâhöâvaâsong song cuâng tön taâ vúâvùn hoaââa phuâung. Ngûúâdên nhêâ thûâ vïâsûâtöh taâ

cuá caá lõësöëg khaá nhau thöng qua thûúng maă Ví duákhi Nga müçüä níñ kinh tî́ecuã mìnñ, haäg baá leäThuya Åiiñ IKEA àaägiúä thiíi à phong caáh Scungainavi túä ngûúä tií u duåg úäMaëxcúva, nhung àiíiù naä khöng laän mëèai phong caáh Nga. Moängüüäcuäg nhêä thûá àuúä caá lõësöëg khaá nhau nhûâhii à tûúäg nhêäp cû. ÚÄAnh, moä tikka gaääuúä nhûäg ngûúänhêäp cû göé Nam AÄåua vaä àaätrúäthaäh loaä thûá ùn nhanh thöng duåg nhêënhung noäcuäg khöng laän bii è mëècaá moä caávaäkhoai têy chii n.

Tinh àa daåg ví iivùn hoaåaålén töå cao hún coähii ílaän cho möäxaähoästruäniñ nùng àoåg hún, nhung noäcuäg gey ra caá vëä àiíi Thöng thûúäg, caá xaähöä àa daåg güäp nhiiñ khoá khün trong phöehüp hún vaädiixaäg ra xung àoåbaä lûä hún. Coábüäg chüäg cho theë, bïn trong caá cöäg àoëng àia phuüng - nhû caá thaäh phöeäMyähay caá hòä àoëng trûúäg hoä úäKínia - sùähüp taá truäniñ khoäkhün hún taäcaá cöäg àoëng àa dên töå. Nhiiñ möëquan hí ädûä trïn sùäin tûúäg vaâ sùäaa daåg vùn hoaåaån cho vïi è àuåloåg tin truäniñ phuå taäp hún. Nhûäg nghiiñ cùä ban àeùn cho rüäg, nhûäg aäh hûúäg xëä cuä tinh àa daåg àuåúä àiíitaä àoåg túäki èquaäkinh tîé caá nûúä (Easterly vaäEvine 1997). Tuy nhiiñ, coähüäg khia caäh khaá trong tinh àa daåg laäcoäuåcho tùng trûúäg, chüäg haä nhû möäxaähoäaa daåg, coähiiñ cùä sau naä cho rüäg, tùng trûúäg kinh tîäkhöng bö aäh hûúäg xëä cuä tinh àa daåg dên töå níë nhû caá nûúä coäiñ dên chuä (Collier 2000, 2001). Tinh àa daåg noä chung chí gey haä trong böëcaäh chinh trï àoå taä sùäàöä taä heä hoä cùn cùävaä dên töå, thûúäg dên àií è vïi è hy sinh lûäich tùng trûúäg chung cho nhûäg lûäich riëng cuä caá nhoän nûæ quyïñ. Vì vëä, tinh àa daåg cuä toaä cêu hoäcuäg ài liïn vúänu cêu cêñ coäiñ dên chuä

Cuäg tûúng tûäyäkii è cho rüäg àa daåg hoaåaån tùng sùä xung àoåbaä lûä cuäg khöng àuúä chüäg minh trong caä nghiiñ cùä. Sau khi àaäkii m soaä àoëvúäcaá àuå tinh khaä,

caá xaähöäcoäinh àa daäg vï iden töå vaäön giaá triñ thûå tï e coämua á öäruäro xaäg ra xung àöäbaå lüå triñ quy mö lúå coä thêp hún caá xaähöäthuèn nhêë(Collier vaäHoeffler 2001). Ruä ro xung àöäbaå lüå cao hún àoi chuäni ë nhû xaähöäcoämöä nhoän dên töå chii ën àa söëvaäcaá nhoän khaá chii ën thiï u söë nhung ngay caääh hûúäg naäg cuäg túung àöenhoänii ë so vúä caá nhên töägøy ruäro khaá, nhû ngheä àoä

Toàn cùu hoá làm giảm tính đa dạng.

Caá niñ vùn hoaäkhaá nhau vaäcaá thaäh viñ trong möäniñ vùn hoaärêe quan tém túä viñ å truyïn laä niñ vùn hoaäcuä mònhan cho thiï ñhi ãuung lai. Chùeg haä, Bisin vaäVerdier (2000) mö taänhuäg nöilüå quan troäg cuä caä dên töå thiï u söëgiaäh cho sùächuyïn giao vùn hoaägiüä caá thiï ñhi ächo nhau. Toaä cùu hoaäcoähi íae doaäshuächuyïn giao naäg, taä àiñ u kii ä àiñ caá thiï ñhi ätreäcoähi ítli ï xuä vüäcaá niñ vùn hoaäkhaá nhau thöng qua sùäan truyïn caá yaüüäg, haäg hoaäquaäg caä, vaä sùächuyïn dích cuä con ngûüä Tuy nhïi n, Bisin vaäVerdier nhêä thêy vùn hoaäcoäinh bïn vüäg rêe cao. Sùächuyïn giao vùn hoaäcoähi íaüäg vüäg trûuä tinh àa daäg, cuäg töñ taävúä caá niñ vùn hoaäkhaá trong möäxaähöä Roäraäg, trûuäg hüp maämöä niñ vùn hoaäkhong thiï àäüäg vüäg laäkhi vùn hoaä nhêä khéu quaämaäh vaächii ën mêt vï tri cuä vùn hoaäaäia phuüng. Coänhuäg möälo ngaäcoäú sùälaätoää cùu hoaäseäia suy yï ë quaätrinh chuyïn giao vùn hoaägiüä caá thiï ñhi ädo aäh hûúäg thay thiï ëvùn hoaä

Aäh hûúäg thay thiï ñhi ñxaäg ra nhêëàäoëvüäcaá niñ vùn hoaä àäia phuüng laäshii ën chöicuä vùn hoaäphuüng Tey, àüä bïi å laävùn hoaäMyäCaä böäphim vaäcaá nhaä hii å Myäcoäshii å dïi å quan troäg trong niñ kinh tï ähii ägiüä Caäcaá nûúä àang phaätriïn vaäcaá nûúä phaätriïn àiñ u nhêä thûå thêy nguy cù àöng hoaävùn hoaä vaähêä quaälaäshuäaäh mêt baä sùäecuä mònhan. Nhêä thûå vï ñguy cù naäg laäcoähüä vaädii ìcaäñ nhêä.

Möåsöøtùúá àaaðaðtrúåcho caá ngaâh àii á aâh vaâùn hoaáuâ mìn, vïi á nað àùúá WTO cho pheø àoëvúäcaá sañ phêm coá haân lüúåg vùn hoaáao. Nhùng khöng coámöäcêu traðúåàún giaâ naâ cho möëlo ngaânað, vaðéy roðaâg laâmöânhên töe aâh hûúåg túåvïi á ra quyï èâønh cuâ caá nûúá vïi tïi ð trønh höâñhêø kinh tï ðeoâ cêu.

Toàn cầu hóa và môi trường

Toàn cầu hóa và ô nhiễm

Trong chûúng trûúá, chuág töi àaañiu yâkii è toaâ cêu hoaá laân tùng tïi ñ lüúng úðhêu hï ðcaá nûúá triñ thï ðgiúä vaðkîch thich caâh tranh. Mûá àoëtïi u duâg cao hûn nhû laâkï è quaâ cuâ vïi á nað àaaðaâ ra möânguy cù tïi ñ taâg vï ñiø nhii ñ moi trûúåg. Caâh tranh gia tùng cuâg taâr ra khaâng xâg ra hïi á tûúåg "chaâg àua tûåàag" (race to the bottom) vaðxûåðuâ õ nhii ñm" (pollution havens). Caá chïnh phuâcoâthï ícõëgùng àaaðaûúá lúðthï ñcaâh tranh bùqg caâh haâthêø caá tïi ñ chuén moi trûúåg cuâ mìn: hïi á tûúåg chuângħòa baâ hoâgêy ra thiï ñhaâcho nûúá khaâ trûúá àêy coâhï íseâùúá thay thiï ñbùqg hïi á tûúåg toaâ cêu hoaâgêy ra thiï ñhaâcho chïnh mìn. Àií khùæphuâ nhûâg aâh hûúåg nað, do thu nhêø tùng cao hûn nhûâtoaâ cêu hoaângûúâ dñen giúââêy coââuânguöñ lüâ àií giaâh ûu tïi ñ cho chêølûúåg moi trûúåg. Aâh hûúåg roâg coá thiï khaâ nhau giûâ caá nûúá. Möåsöøtùúá ngheâ nhêëcoâhï í seâùâ choâ trûâthaâh xûåðuâ õ nhii ñm. Caá nûúá toaâ cêu hoaâmuâ nûi quaâtrønh công nghiï ñ hoâdlïi ñ ra nhanh nhêë trong khi thu nhêø vññ coâ thêø, coâhï íphaâðoëmùâ vúâsûâ suy thoâmøi trûúåg. Caá nûúá giaâ coâhï ílûâ choâ caâthïi á moi trûúåg cuâ mìn. Chuág töi seäxem xeâ möâ söebùqg chûág cuâ caâ aâh hûúåg nað.

Trûúá hï è chuág ta xem xeâ aâh hûúåg roâg khöng roâg cuâ sââgia tùng thu nhêø. Möåsöønghiïn cûâ cho rùqg,

coätöñ taä “àúúâg cong Kuznets” trong möi trûúâg - ban àéù phaä triïi h laân möi trûúâg suy thoäø nhüng cuöëcuâg noäseä caäthii á möi trûúâg. Nië kí èluêä naäg àuæthi coångħia laâquaätrinh phaä triïi h laânguy cù àoëvúämöi trûúâg vaâcoá thiïlalân àïiù gø àoäi íkhùæphuå noáCoånhüäg lyádo khaäñüp lyávìmùälyáhuyi ècho sùätoñ taâcuâ möëquan hí ånaäg giüä phaä triïi h vaâmöi trûúâg, nhüng caá bùqg chûâg thûâ nghii án thi laâkhöng roäaâg. Caá cù súâyáhuyi ègòm coåcaá lyádo kinh tî èchinh trô, cõng nghị âvâakinh tî èhoä. Khi thu nhêp tùng lín, caá möëlo ngaâvìmöi trûúâg cuâg tùng lín, vaââiù naäg dêñ àïi è phaä üäg chinh saâh nhügn caäthii á möi trûúâg (Grossman 1995). Nië cõng nghị ålaân giaän ö nhii m coåhu nhêp tùng theo quy mö thi sùäting trûúâg cuâ nïn kinh tî èseðaân cho caá cõng nghị ånaäg dí iàúúâ tii p nhêa hún (Andreoni vaâLevinson 1998). Áoë vúä caá taânguyiñ thiïi n nhii n coåhí ïtrao àoí àuúâ, thi tinh traâg khan hii en seä laân giaän ài mûä àoäksuy thoäø (Unruh vaâMoomaw 1998). Trong khi àoá thay àoí cù cêä trong nïn kinh tî èdii n ra theo hûúâg coåuâcho khu vûâ dích vuâlaâkhu vûâ ñit gêy ö nhii m hún khu vûâ cõng nghịi p (Syrquin 1989). Mûâkhaä, caá bùqg chûâg thûâ nghii án laâkhöng roäaâg. Möäcuöä àïiù tra gën àéy kí èluêä rùqg, *nhìn chung*, khöng coåbùqg chûâg chûâg toåkùätoñ taämöä àuúâg cong Kuznets (Borghesi 1999). Tuy nhii n, trong möä soëkhia caâh cuâthi ícuâ möi trûúâg, chuâg ta coånhüäg bùqg chûâg maâh meâhún. Coåcú súâcho theë àuúâg cong Kuznets töñ taä àoë vúä chêë lûúâg khöng khî, mûâ duâchuâg ta khöng xaá àïnh àuúâ traâg thaâbûúâ ngoüä maâsaâàoâchêëlûúâg khöng khî bùkâèu àuúâ caäthii á (Cole, Rayner, vaâBates 1997; Harbaugh, Levinson, vaâWilson 2000). Ví ichêëlûúâg nûúâ, cuâg coåmôäsoëbùqg chûâg cho theë töñ taähii á üäg Kuznets. Vúâhêu hiëcaä chí söëmöi trûúâg coä laâ ngûúâta khöng töm theë bùqg chûâg cho sùätoñ taâcuâ àuúâg cong Kuznets. Vaângay caâtrong nhüâg trûúâg hûp dûúâg nhü töñ taä hii á üäg Kuznets thi hêu hië caá bùqg chûâg coåbûúâ cuâg àïiù laâtûâcaá phén tîch cùtangang (cross-

sectional) vúănhii'ùn nûúá khaá nhau. Coáthíínhhüâg giò thûâ sôđi'ùn ra laâhai quaâtròn khöng lïi'n quan vúănhau nhung laâxaâg ra àoëng thûâ àoâaâkñâuy giañi möi trûúâg úâcaá nûúá àang phaâtri'ùn vaâkñâaâthi'ùn möi trûúâg úâcaá nûúá giaâ, chûâkhöng phaâràey laâhai quan saâxaâg ra trong möâkquyâaâ chung. Vi' à giaoâthich cho nhüâg bùøg chûâg naâ coâ khoá khün hún vî coâquaâit nûúá thu nhêø trung bônh coáthííàang úâtraâg thaâbûúá ngoùâ. Nhüâg nghi'ùn cùâ vi'icaá nûúá coá thi'íàang úâtraâg thaâbûúá ngoùâ khöng tóm ra àuúá bùøg chûâg khùèg àinh ài'ùn naâ. Chûâg haâ, möânghi'ùn cùâ vi' Malaixia chí nhêâ theø hii'ùn tûúâg möi trûúâg tii'ø tuâ xuöëg cêø (Vincent 1997).

Caâ bùøg chûâg coââuúâ chûæchùæ khöng cuâg cöécho quan ài'ùm coâtinh tûâmaâ cho rùøg, sôâxuöëg cêø möi trûúâg chí aùn giaoâlaâmöâgjai àoâaâ taâñ thûâvaâcoâthi'ídï'idaâg àuúá àaâ ngûúá. Traâ laâ sôâxuöëg cêø möi trûúâg coâku hûúâg tich luyâheo thûângian vaâcoâthi'ítrûâñi'n rëetöë keän ài'ícoâthi'í àaâ ngûúá quaâtròn naâ; trï'n thûâ tî'èn'ø phï töñ cuâ vi' à giaoñ ö nhii'ùm trûâñi'n quaâcao, thi sôâxuöëg cêø vi' möi trûúâg trûâñi'n khöng thi'íâaâ ngûúá àuúá, theo yângâa kinh trëDo vêø, möâchinh saâh phaâtri'ùn uu tii'n cho tùng trûúâg vúâcaâgiaâphaâtraâaâòñ theëmöi trûúâg, coâthi'ílaâmöâchinh saâh thi'ùn cêâ, gêy ra caâ phï töñ lúâ trong tûúng lai.

Chûâg ta haâg xem xeâaâh hûúâg cuâ sôâgia tùng caâh tranh. Ö nhii'ùm möi trûúâg coâthi'íâuâhaâ chï'âthuâkñâkii'ùm soaâmöi trûúâg coâthi'ùn quaâAï'ø lûúâmònh, sôâkii'ùm soaâcoâ hii'ùn quaâoâhoâcaâhaâh àoëng hii'ùn quaâcuâ nhaâñuúâ: caâ quy àinh cén phaâàuúâ soaâ thaâ vaââaâm baâ thi haâh bùøg caâcú quan nhaâñuúâ. Quaâtròn kii'ùm soaâ do vêø, vûâ laâ möâquaâtròn chinh trö, vûâ laâmöâquaâtròn haâh chinh. Vi' mùâtii'ùm nung, gia tùng caâh tranh coâthi'ígêy aâh hûúâg túâ sôâkii'ùm soaâö nhii'ùm, do caâ chinh phuâcoâthi'ítöm kii'øn lúâ thi'ëcaâh tranh cho nûúá mònh bùøg caâh aø duâg caâ tii'u chuêñ ö nhii'ùm theø hún caâ nûúá khaâ. Noâcoâthi'ídï'ùn ra dûúâhönh thûâ möâcuâaâua tranh àuâra caâ tii'u chuêñ

thêp hún vaātaā thaāh caā xūākúāxuā ö nhii'm - àoāsaaānhūāg nūuā coāt lúāthi' evi trī nhētēn iñ àaātich cūā baāboātēcaācaā tii'u chuēn ö nhii'm.

Trong khi khōng coākūātanh luēā trong lyāhuyi' èv'i vī' àaāh
gia tùng caāh tranh coāhí' laān tùng sōeūuāg caā xūākúāxuā ö
nhii'm, thi nhūāg bùqg chūāg thūā nghii' àn cho thêp ài' iñ naā
àaākhōng xaāg ra trī'n mōāquy mō àaāg kí' Lyādo chīnh laācaā
phī töñ do vī' à aø duāg caā quy àānh möi trūāng tūung àöë
nhoāo vúācaā nhēn tökhaā, vaādo vè, aāh hūāg cuā chuāg
túāquy' èàānh lúā choā àaā ài' iñ giūā caā nūuā giaā vaātūuā
ngheā laārēe nhoā Nhū àaātūuā thaā luēā trong Chūung 1,
giūā caā àaā ài' iñ coākūākhaā nhau lúā vī'ichi phī do caā nhēn
töökhu vè àaā taācú súāhaātēng, vaāchīnh saāh kinh tī' èTrong khi
àoā phī töñ cuā xéy duāg mōānhaāmaäj it gēy ra ö nhii'm
thūāng khaānhoā

Trong laā soāg toaā cēu hoaāhūāba, caā nūuā mūātōaā cēu
hoaāhūā tī' àaātāgia tùng àuūā tyäi' kaaā xuēēcōng nghii' p̄ toaā
cēu cuā mōnh. Do àoātyäi' àaā ngaāh cōng nghii' p̄ gēy nhii' iñ
ö nhii'm cuā caā nūuā naā tùng lī'n (Mani vaāWheeler 1998).
Tuy nhii' iñ, vī' àaā gia tùng saā xuēēcaā haāg hoaāh nhii'm cao
khōng lī'n quan túāxuēēkhēu, maāchuäj' è nhūm̄ phuā vuāho
nhu cēu trong nūuā. Caā nūuā àaāng phaāt riü'h tēā duāg lúā
thi'ësò saāh cuā mōnh trong caā ngaāh cōng nghii' p̄ sūāduāg
nhii' iñ lao đōng chūākhōng phaāt trong caā ngaāh gēy nhii' iñ ô
nhieñ. Tyäi' àaāhàa ngheātōng nghii' p̄ xuēēkhēu coā nhii'm cao
cuā caā nūuā naā khōng tùng. Thūā tī' àaāhàa ngheātōng nghii' p̄
cuā caā nūuā naā tūācaā nūuā giaā coā gēy ra it ö nhii'm hún
nhūāg haāg hoaāmaāchuāg nhēp̄ khēu. Caā nūuā giaā trī'n
thūā tī' àaātūuāg coātūtih' àaāh tranh cuā mōnh úāhūāg ngaāh
gēy ra nhii' iñ ö nhii'm, bēē chēp̄ caā tii'u chuēn möi trūāng
ngaāt̄ caāt̄ ngūā ngheā hún (Sorsa 1994; Mani vaāWheeler
1998; Albrecht 1998). Nhū chuāg ta seāthēj, caā nūuā àaāng
phaāt riü'h phaāt àöë mūā vúā nhūāg vē' ài' iñ ö nhii'm cōng
nghii' p̄ nghii' m̄ troāg nhūng khōng phaālaäj' èquaācaā hii' à
uāg "xūākúāxuā ö nhii'm". Thūā tī' àaātācaā nhaāmaäj thuöā súā

hùa nùúá ngoâúácaá nùúá àang phaătriắn - chinh laanhùag nhaâmaş maâni e theo lyáthuyi e àuúá thu huă do caá tii u chuêń ö nhii m thêp - coáku huuăg it gey ra ö nhii m hún caá nhaâmaş súănhùa trong nùúá trong cuâng ngaâh. Hêu hi e caá doanh nghii p àa quoë gia ap duâng nhûăg tii u chuêń gêñ nhû giöeg nhau trăn toaâ cêu, vaâcaá tii u chuêń naş thûúăg vûúăxa caá tii u chuêń do chinh phuâcaá nùúá àuâra (Dowell, Hart, vaâyeung 2000; Schot vaâfischer 1993). Thùâ tî ñaş cho thêş, caé doanh nghii p àa quoë gia àuânhâmaş úácaá nùúá àang phaătriắn vò nhûăg lyálo khöng phaălaăi u chuêń moi trùúăg thêp. Thêâ laânghich lyâkhi hii a úág "xûásúăcuâ ö nhii m" laâxaş ra úâtrong bii n giúăcuâ möânhùa phaătriắn nhii u hún laâgiüä caá nùúá giaâ vaâcaá nùúá ngheâ. Trong bii n giúăquöe gia, nhii u nhên töökhaâ lii n quan túăàoa àií m trùâni n it quan troâg, vaâkhi àoâcaá quy àônh viimoi trûúăg cuâ àoa phûúng coâthii ícoâlêm quan troâg cao hún. Chùâg haâ, coâbùog chûâg cho thêş caá quy àônh viio nhii m coâah hûúăg túăquy i e àônh lúâ choâ àoa àií m úâtrong loâg nùúá MyâBecker vaâHenderson 1997; Henderson 1996).

Cuâg tûúng tûâcoârêeit bùog chûâg cho thêş xaş ra cuoâ chaş àua túăàaş - tûá laâvii a haâthêp caá tii u chuêń nhûm caâh tranh vûânhau. Nhûăg kî e quaânghiin cùâ lyáthuyi e müâcho thêş, hii a tûúăg naş xaş ra maâh meânhêéúácaá nii n kinh tîemúătoaâ cêu hoaâ (Chau vaâKanbur 2001). Tuy nhii n, coâhai nghii n cùâ thûâ nghii m khöng tóm àuúá bùog chûâg cho thêş caá nùúá àaâhaâhêp tii u chuêń ö nhii m cuâ mònăh àií thu huă àêu tú nùúá ngoâh hay àií tùng xuêkhêu (Wheeler 2001; Jaffe vaâcaá taágiaâkhaá 1995). Wheeler phênh tich söđií a vîichêélûúăg khöng khî úácaá trung tém công nghii p taâba nùúá müâtoâaâ cêu hoaâdúâ laâBraxin, Trung Quöe, vaâMi hicô. Ông nhêâ thêş, thay vò xaş ra hii a tûúăg chaş àua túăàaş, úâ caâba nùúá triâ, chêélûúăg moi trûúăg àaâbùúâ caâthii a.

Tuy nhii n, caá nùúá àang phaătriắn - caânhùag nùúá toaâ cêu hoaânhii u hún vaât hún - àií u gùp phaănhûăg vêë àií quan troâg trong vîi a xêy dûâg caá quy àônh kii m soâmroi

trūāng coāhii ā quaāChùāg haā, möānghii n cūā gēn àēy vī ī Trung Quoē cho thēy, caá quy àōnh möi trūāng hii ā nay yī ē keān hon nhieu so vúānhuāg gī cēn phaālaān nī ē nhū caá chi phī xaāhöācuā vī ī āgiaān ö nhii m àūuā cēn àōēhūp lyāo vúā caá lúānich xaāhöā(Wang vaālheeler 1996). Vī ī kii m soaānaāg àoāhoācaācaā haāh àōāg chīnh trō vaāhaāh chīnh. Taānhii n nūuā, giúākīnh doanh àaātī ē haāh vēā àōāg nhūm chōēg laā vī ī thūtchūā caá tī u chuēn ö nhii m vúālyādo laānoāseālaān giaān tīnh caāh tranh cuā caá doanh nghii p. Quaātrōnh naāg àuāuā bī ētī ē nhū laār laān laāh quy àōnh" xāg ra trīn thūā tī ē hūn laācuōā chaāg àua haāthēp caá tī u chuēn. Caá nūuā mūā toaā cēu hoaātēn khēn trūung nēng cao caá tī u chuēn kii m soaācuā mōnh khi tī ē haāh cōng nghii p hoaānhanh choāg, vaākūāvēā àōāg noātrīn coāhii lālaān giaān töe àoākuā quaātrōnh naāg. Ngoaā "laān laāh quy àōnh" - möāquaātrōnh taé àōāg túā caá tī ē trōnh chīnh trō - thì caá tī u chuēn möi trūāng hūp lyā cuāg coāhii ibi suy yī ē do caá cū quan haāh chīnh yī ē keān. Möā söēnhaānūuā coānūng lūā haā chī ētrōng vī ī a thūā hii ā nhūāg cōng vī ī haāh chīnh möācaāh coāhii ā quaādo thiī ē nguōn lūā vaākyānūng. Caá nhaānūuā thēēbaā seācoāhii ā lūā thūā thi caá tī u chuēn möi trūāng yī ē keān cho duācaá quy àōnh àoācoānhū thiī ēnaā ài chūng nūā. Caá nhaānūuā naāg rēē dī ītrūāhaāh nhūāg xūākūātū nguātuā caá ngaāh cōng nghii p gēy ö nhii m do gēn nhū tēēcaācaā ngaāh ài īn cēn túācaā dōch vuāhōi trūāmaācaā nhaānūuā thēēbaākhōng thiī cēp. Tuy nhii n, caá ngaāh cōng nghii p àia phūung seādī īgēy ra thiī ā haāmōi trūāng nhii n hūn laāmūā mong muōē cho xaāhöā Úā nhūāg àia phūung coāmūā àoāo nhii m möi trūāng àuā bī ī ā nghii m troāg, tōnh traāg naāg àoi khi taā ra caá ap lūā xaāhöā coāhii ā quaā Chùāg haā, úāthaāh phōēCiudad Guars cuā Mi hicō, khī thaāthoaāra tūācaā loāgaāh nhoāaaķīch thīch caá ap lūā maāh meātuā cōng chuāg àoāhöācaā nhaāchīnh trō phaā haāh àoāg. Caá tī u chuēn möi trūāng cuā Ināönī xia àuāuā thūā thi möācaāh coāhii ā quaāhūamöāchii ā lūāu àuān giaā laā cho ài ī m caá doanh nghii p cùn cūā/vaā mūā àoākuēn thuāquy

àinh vĩ ìò nhii'm mõi trùuâng vaâtöng böötöâg raäcaá kí' èquaâ naâ. Nhìn chung, hii' à quaäkii'm soaäö nhii'm phuähuöâ vaâ sükü' èhüp giüä nùng lúâ haâh chïnh ài' iào lúuâng ö nhii'm vaâ nùng lúâ chïnh trö ài' ihaâh àoâng tri'n cú súähöng tin naâ. Caâ thi'íchii' èdên chuâvaâcoåsûäham gia röâg raäseädañ tùng khaâ nùng súäduâng vaâthu thêp caâ thöng tin naâ. Mûá àoâtii' è trönh chïnh trö àapö ûâg nhüâng möë quan tém cuâ nhüâng ngüûâdên thûuâng rëekhaâ nhau giüä caâ nûúá, vaâchïnh ài' ù naâ, chûäkhoâng phaälaâäuâng cong Kuznets vi'ímöi trùuâng, coäthii'ílyägiaächo caâ xu hûuâng möi trùuâng khaâ nhau úâcaâ nûúá. Thêm chí nhii'u nûúá coâ khöng thûâ thi caâ bii' à phaä gioän ö nhii'm súä coâreäti'ñ, vaâcoâi' à quaâ

Toàn cầu hóa và phá rừng

Caâ söäli' à chïnh thûá tuâTöichuâ Nöng lúuâng (FAO) cuâ Liñ n húp quöé cho bii' è hii' à tûuâng phaäruâng àang xaâg ra úâzaâ khu vûâ nhii' è àuâvûätoë àoâkhoaâng 0,7 phén trùm möi nûm, vaâ töe àoânaây àang ngaây caâng tùng. Sûäphaäruâng nghi'í m troâng nhû vêg àaäden ài' è möä söehéâ quaätii' u cùâ nhû mêtè ài nguön cung bï'h vûâng caâ saâ phêm lêm nghi'í p, caâ taâ àoâng thuyähoâ nhû luâ lõä tînh àa daâng sinh hoâ bï' giaän suâ vaâ tùng lúuâng khï thaänhäkïnh roâg.

Caâ mö hïnh vï'iphaäruâng cho thêy, caâng trùuâng vaâtöado hoaâkinh ti'äi'u coâhii' iâéy nhanh töe àoâphaäruâng (Angelsen vaâKaimowitz 1999). Tùng trùuâng ài' keän vûäsuâkêm lêä cuâ nöng nghi'í p, vaâtöado hoaâai' keän vûävi'â khai thaâ gôï vï muâ àïch thûung maâ laâhai nguyïn nhên chïnh cuâ phaârûâng. Tuy nhii'n, vi'â xaâ àönh aâh hûuâng cuâ phaâtriï'ñ túä di'í à tich rûâng bao phuâtuâng coânhûâng khoâkhùn tûung tûânhû xaâ àönh aâh hûuâng cuâ phaâtriï'ñ túäö nhii'm möi trùuâng. Caâ söäli' à chuöi' thûângian toaâ cêu ài'ù khöng àaâng tin cêg: chüeg haâ, FAO súäduâng möä mö hïnh ài'íûúá tînh tön thêe rûâng vûägiaââönh laâmêâ àöâdên söetüng lïn seägêy ra hii' à

tūāng phaātūāng (Rudel vaāRoper 1997). Tuy nhii n, caā bùng chūāng nhēn chuāng hoā àaāàùâra cēu hoavīimöèquan hī ánaâ. Trong möā nghiin cūā vī thay àoī moi trūāng daā haā úā Machakos, Kínia, taá giaāTiffen (1993) nhéâ thêg mēâàöâdén söèung līn thûâ tī àaâdaân giañ mûâ àoâkuy thaämöi trûāng. Nguyi n nhēn laâcaá nguôñ lúâ àuúâ tī p cêâ tûâdo trûâng àêy nay àuúâ àuâdûúâcaá cù chî àquaâ lyâcoâqu tùæ Fairhead vaâ Leach (1998) nhéâ thêg xu hûâng tûung tûâuâsaâ nûúâ Têy Phi. Caá taá giaânaâ àaâkî èluêâ: nhûâng söèlî à ûuâ tinh chinh thûâ vî phaâtûâng cuâ caâ nûúâ naâ trong thi èkyâ20 cao hún thûâ tî èuâba ài ë nûm lêñ. Víi à möâtaânguyi n thii n nhii n truâ n iñ coâgiaârò hún khöng nhéèthi ècoângħia laânoâseâbî khai thaâ úâmûâ àöâkhöng bîn vûâng. Phaâ ûâng cuâ nöng dên Machakos laâmöâ vî duâphaâ aâh möâhii à tûâng chung, àoâ laâoâng cù ài itaâ ra caâ cù chî àquaâ lyâcoâkii m soaâ

Trong khi quy mö cuâ vêâ ài itoaâ cêu naâ coâ phaâxem xeâ thò úâmöâsöènûâ, khöng thi iphuânhêâ àuúâ laâöe àöâphaâ rûâng rêucao. Hii à nay, töe àöâphaâtûâng nhii à àuâhaâng nûm coâleâcao nhéâ laâuâPhilippin (3,5 phêñ trûm), Xiiâra Lîön (3 phêñ trûm), vaâThaâ Lan (2,6 phêñ trûm). Caá töe àöâcao úâ mûâ àaâng lo ngaânaâ coâhî íkhöng phaâlaâkî èquaârûâ tî p cuâ thò trûâng toaâ cêu, maâlaâkî èquaâcuâ sùâtûung taâ àuâ bii âgiüâ thò trûâng toaâ cêu vûâcaâ thi íchî èâia phûung. Ross (2001) àuâ ra möâphêñ tich sêu sùâvî ihii à tûâng phaâtûâng úâ Thaâ Lan, möâtrong nhûâng nîn kinh ti ènúâtoâa cêu hoaâÖng chí ra rûq, do goîtrúâñi n coâgiaâhûn, nîn caâ vîi n chûâ nhaâ nûúâ àaâtich cûâ tôm caâh laâñ suy yîi à caâ thi íchî èâng kii m soaâ möâ caâh coâhii à quaângâh công nghii p khai thaâ goî Bùng caâh laâñ suy yîi à caâ thi íchî èâng, caâ vîi n chûâ coâhii coâcú höâtham nhuâng - àêy laâquaâtröh àuúâ Ross goâlaâ "truâlúâ". Trong khi úâThaâ Lan vîi à phaâdoâkii m soaârûâng xaâg ra trong böëcaâh phaâtriîn chung, thò vîi à phaâtûâng úâ Xiiâra Lîön laâdiñi n ra trong böëcaâh thêâbaâcuâ nhaâñûâ. Nhû àaâñûâ thaâ luâñ úâphêñ triñ, sùâhêâbaânaâ möâphêñ laâdo caâ nhoñ phii à loaâ khai thaâ kim cûung möâ caâh

khöng thí íkii'm soaă Caăhai trûuâng húp naăg cho thêă, caă thí í chී ēăa phûung coáthí'ibô suy yíă do caă taănguyin thiin nhii'n trúan' in coágiaăhun, mùă duăah húuâng naăg khöng phaă laăuon luon xaăg ra: caă taă nhén àăa phûung cuăg coăhóâg cù àiíxéy dûâng caă thí íchí' ēnhùm quaă lyăcaă taănguyin coágiaăt, vaăah húuâng cuă chó rüing thûung maă quoë tî ecoáthí' tûung àoëthêp.

Mùă duăaa luöng thûung maăcuă caă saă phêm göînhii' àuătûung àoënhoă(xem höp 4.2), nhung àaătoánhúâng àiíxuêe àuăuă àuăa ra àiílap duăng haă ngaăh hay lăăh cêen nhùm ngün chúa vii' à phaătûâng (xem höp 4.3). Tuy nhii'n, caă nöiluă naăg khoácoáthí'ithaăh cöng, trûăkhi chuăg nûm trong möăcú chí'e quoë tî'etheo aoăcaă nûuă seăbûuă àií' in buăcho vii' à baă vii'atûâng do baă vii'atûâng coánhúâng lúărich toaă cêu, nhû tinh àa daăng sinh hoă vaăkhöng laăn tùng lúuâng caăbon. Hoaă thí' à caă thí' chí'atrong nûuă coáhí'icoáhí' à quaătrong trûuâng húp hêu hí'ë saă phêm saă xuéenhuăm phuă vuăhî trûuâng trong nûuă, khi caă vêă àií'lili'n quan túăphaătûâng coătinh nöăböavaăkhi caă thêëbaăchinh saăh cuăg coătinh nöăböă

Sûăkii'm soaăv'i'moi trûuâng do vêă àoăhoăcêh coáhí'ù nöi lûă vaănguöh lûă hún laăchí kii'm soaăkăun giaă, coámuă tîr'u, àoëvúă möă söëthuăphaăm gêy ra ö nhii'm. Sûăphaă trii'n caă quy àónh coáheo kip töë àoëphäättrii'h kinh tî'hay khöng, phuă thuôă vaă vii' à lii' à coáhí'iphäättrii'h caă thí'ichí' kii'm soaămói trûuâng nhanh hún caă thí'ichí'ecöng cöâg noă chung hay khöng. Caă bùqg chúaag coătinh raăraă, nhung caă chí söëuă Ngén haăg Thí'egiúăv'i'sûăphaătrii'h thí'ichí'ëvaătinh saăh coăthí'icho pheă chuăg ta coătú súăaă quan (Wheeler 2000). Ngay caăcaă chí söëtinh saăh noăchung cuăg khöng coătûung quan chúacheă/úăphaătrii'h kinh tî'echuăg khaănhau rëelúă úămôă müă thu nhêp tûung àuăung nhau. Hún nûă, chinh saăh möi trûuâng àoi khi vûuă trûuâng chinh saăh chung khaăxa, chúaag haă nhû úăbí'lixi', Butan, lăcuaăo, Manăivú, vaăkëysen. Àey laă nhûuâng nûuă maătăa nguyin thiin nhii'n àuă thuălaanhúâng nhên töcoăah húuâng quyëe àónh túă thu nhêp tûâdu lôch.

Hộp 4.2 Thương mại đối với các sản phẩm gỗ nhiệt đới

XEM XEÄ KYÄLÜÚANG HÙN THÔ TRÚÚANG quöe tì caá saä phém göïnhii àäúä (caá loaâgöi troä công nghiïp, göïxeäcaá panen laân bùng göi bôägöi vaäcaá saä phém giëy) cho thêy, caä thi trûúang xuëèkhéü vaânhép khéü àïü bô caá nûúá phaä triïh thöög tri. Nhüäg nûúá xuëè khéü chuayïe caá saä phém lêm nghii p laëbue MyävaâTey Äu. Nüm 1996, hai khu vûä naä xuëèkhéü 35 phén trùm vaä39 phén trùm caä saä phém göïcông nghiïp triïn toaa thiëgiúä (FAO 1999). Tyäli áxuëè khéü cuä caä nûúá àang phaä triïh khaä nhau àaäg kíïgiüä caä nhoän haâg hoaâkhaä nhau, têp trung vaâ caä saä phém göïtroä công nghiïp vaäpanen laân bùng göi (FAO 1999). Tyäli áxuëè khéü cuä caä nûúá àang phaätriïh trong töng söënhép khéü cuäg tûúng tûânhü tyäli áxuëè khéü cuä caä nûúá naä vaätûung àöènhoächö bùng 22 phén trùm töng nhép khéü toaa thiëgiúä (FAO 1999). Nië tinh tyäli áxuëè khéü triïn töng söë saä xuëè ra vaâ nüm 1996 thi caä nûúá àang phaätriïh xuëèkhéü 7 phén trùm söëgöïtroä, 10 phén trùm söëgöi xeä vaä39 phén trùm caä panen laân bùng göi Phén coä laâ àuûä tii u duâg trong nûúá (FAO 1999).

Tyäli átûung àöènhoäuä saä phém göïnhii àäúä trong caä luöng thûúng maä quöe tì eden àïü kí è quaämaä Sedja vaäSimpson (1999) cho rüäg, tùng cùúäg tûâdo hoaâhüung maâkàöevüä caä saä phém göichö taä ra nhüäg aäh hûúang rëe nhoätüä sùäphaârûäg. Panday vaâWheeler

(2000) àaäphên tích aäh hûúang cuä caä chinh saäh àïü chinh cù cëe túäcaä saä phém göïnä 112 nûúá àang phaä triïh trong giai àoaä túâ 1961 túâ 1998. Hoânhéä they müä duâsûäàïü chinh coânhüang aäh hûúang quan troäg túä nhép khéü, xuëè khéü, saä xuëè vaäti u duâg caä saä phém göi nhüng aäh hûúang roäg túä saä xuëègöïtroä nôäàia (àuûä xem laâbii ä soë coâtinh àaädii ä cho viïä khai thaä rûäg) gëh nhü bùng khöng. Tuy nhïïn, nië nhü tûâdo hoaâhüung maâdêh àïü müä giaâcao hùn cuä caä saä phém göïnhii àäúäthi hii à tûúang phaä rûäg coâthi itung lïñ khi viïä khai thaä göïtrüä nïïn coâlûähùn (Von Amsberg 1994, Barbie vaâ caä taä gioâkhaä 1995, Deacon 1995). Hùn nûä, cuäg coâmöäaäh hûúang gioä tii p cuä khai thaä göi ngoâvïï à chüäphaâtêy rûäg vaâtaä taä haâ khaä àöèvüädii à tich rûäg xung quanh xaäg ra do khai thaä göi Mûäcûä vaâcaäthi à khaânung tii p cêä rûäg, kich thich viïä khai phaârûäg àïü tröhg troävaâchüäphaâtêy àïü ilâän nhïïn liïä. Vô vëy, aäh hûúang töng cöäg cuä khai thaä göïcoä thi iâaäbî haâhëp hùn thûä tì eni è chö tinh aäh hûúang trûä tii p cuä khai thaä göïtûähii à tûúang phaârûäg. ÄöèvüäPhilippin, caä taä gioâBoyd, Hyde, vaâKrotilla (1991) nhéä they tyäli áthuïï è quan gioän xuöög àöèvüäcaä saä phém göilaân cho tinh traäg phaârûäg trûäni n nghii m troäg hùn. Tuy nhïïn, caä lyädo chinh vëh laânhüang theëbaâchinh saäh trong lõnh vûä lêm nghii p, vaâquaä lyägoïrûäg yïä keäm.

Hộp 4.3 Việc sử dụng các công cụ thương mại để giải quyết các vấn đề môi trường không phải là cách tiếp cận bền vững nhất

MỤC ĐIỂM LUÔNG THÔNG MAINTAINABILITY trong buôn bán caá saá phém gõinhii ààúákhá nhoáváakhai thaá góikhông phaálaánguöh göe chuáyí è gýy ra phaáluáng, nhúng caá bii à phap haá chí èthúung maá àòe vúácaá saá phém göi àaááááá ái xuéè nhùgøi giáy quyí è khia caáh môi trùúang cuá phaáluáng. Caá bii à phap haá chí ènag àuúá dûákii è seàp duang àòe vúácaá haáng hoaásuáduáng nhiiu taá nguyín do caé nûúá coánguy cù àaáh mèé tinh àa daág sinh hoá xuéèkhéu vaácaá nûúá hii à nay àang nhéá àuúá nhùgøi lúáich tûátinh àa daág sinh hoá toáa cêu nhép khéu. Công úúá víi buôn baá quöe tí èoöe vúácaá sinh vêácoánguy cù tuyí à chuáng (CITES) laámöåví duávithoaáhuá quöe tí èlúáhinh thuá cêen àoaá víi à buôn baá möå söësinh vêácoánguy cù tuyí àchuáng, kí ícaamöå söðoaågöi Caá nûúá nhép khéu gõico àuára nhùgøi ài i xuéè nhùgøi ngùn cêen hún nûá hoaá àòång buôn baá gõinhii ààúá Caá chinh quyí h àia phûung úááúá vaáLan àaáthi haáh lì áh cêen súáduáng caá loaå göi nhii à àuá. Víi à daá nhaá saá phém àaááááá thi haáh úáA. HaáLan ap duang chinh saáh chí nhép khéu caá saá phém gõi àuúá quaá lyámöåcaáh bïh vúäg tûánum 1995 (Barbier vaâcaá taá giaâkhaá 1994;

Chinh phuáHaáLan 1991). VaâNghé víi à EU àaá àuára kí thoáåh ap duang haá ngaåh haáng nûm àoëvúácaá saá phém gõicûáng nhii ààúánhép khéu (Dean 1995).

Quy àinh ngùn cêen cuá CITES hii à taâgøy ra nhiiu tranh luéå, caá/i imüáchinh trô vaâkhaá nii ám. Bulte vaâKooten (1999) kí è luéå rùqøg, quy àinh naáy àaáchùá àuáng súâgiaán suå söé lúúang voi chéu Phi, vaâvíi à tii p tuâ buôn baá vaâsün bûætrotm coáthii àuá loaå voi ài è chöi tuyí àchuáng. Tuy nhiiu, möåsöålúúá chéu Phi hii à nay coásöélúúáng caá àaá voi ngaåt möå tùng vaânhuáng nûúá naáy phi phaá. Công úúá naáy vúályádo noángùn caá caé nûúá naáy xuéè khéu ngaâvoi trong khi vén quaá lyâáááá söé lúúang voi möåcaáh bïh vúäg.

Nhiiu chuyín gia (Barbier vaâcaá taá giaâkhaá 1994; Swanson 1995) không taá thaâh caá quy àinh ngùn cêen thûung maá nhú CITES. Theo hoâcaá quy àinh naáy khoâhûá hii à (àuá bii à laâtrong daå haá), taå ra caá khoaå lúá nhuéá khóng lói tûáhoaå àòång buôn baá bêè húp phap vaâtung cêp rêtéit àòång lúá cho caá nûúá chuaâhtrong víi à thûá hii à hoaå àòång quaá lyâáááánguyín möåcaáh bïh vúäg

Trong caá trùúang húp naáy, ngay caâcaá nûúá coáxi p haáng chinh saáh chung thêp cuág coâkhaânung tép trung caá nöîlúá nhùgøi baá víâcaá taå saá möi trùúang quan troâng (Wheeler 2000). Ái iu naáy cuág cöëcho kí è luéå: ngay caânhuáng xaâhöå quaá lyâáyí è keán cuág coáthii tùng cùúang súâkii ám soaå cuâ mìngh khi caá taá haâtúåmöi trùúang laâtoâaång, töå keán vaâtêp trung trong möåsöåkhu vúå nhéé àinh.

Sự nóng lên trên toàn cầu và các vấn đề môi trường xuyên quốc gia khác

Nhìn chung, caá vêë àïïmöi trûúâg (cho duâlaäo nhiiëm hay mua baá bêëhúp phap tinh àa daåg sinh hoå) seätrúäiñ khoá kiiëm soaäkhi caá aäh hûúâg cuã chuåg àuûâ lan röåg vaâ/uûâra ngoaäbiïn giúä quöe gia. Caá haâg hoaäcöng cöåg trong nûúâ thûúâg coähii íaûúâ kiiëm soaämöëcaäh coähii à quaädo caá nhaähoaäh àönh chinh saäh úäaa nûúâ. Caá haâg hoaäcöng cöåg coätinh khu vûâ vaâquöe tî ñhûúâg àoâhoänsûaphöëhúp vaâcaä hiië pô uûâ quöe tî èHii à nay, àaäcoähün 200 thoaähuêä möi trûúâg àa phûung (MEA) àuûâ kyäki è Kï èquaälaämöä hinh thûá toâa cêu hoaäi ìmöi trûúâg - àoâaänsûaphaätriïñ cuä möäcú cêä quaä lyämöi trûúâg quöe tî ñphaä aäh tinh àa daåg cuã caá vêë àïïlavaâcaä lúäñch ài cuâg. Coäreëit MEA àïïù tii è hoaä àoâg thûung maä hay bao göm caá àïïù khoaä viï thûung maä Höp 4.4 toän tûbæcaä MEA coäaäh hûúâg quan troåg túämöëquan hï ägiuä möi trûúâg vaähuung maä

Noächung, caá haâ chï ñhûung maäkhöng phaälaänsûäuâ choä töënhéëàïíbaä viï åmöi trûúâg. Cêñ phaäthii èkï ècaäbiï à phap taä àoâg àïï è nguyïñ nhén cú baä cuã vêë àïïnùø trong khêu saä xuëè tii u duâg, hay tii u huyähêëthaä maäkhöng phuäthuôä vaâ viï å saä phêm naä coähii möi trûúâg mua baä trïñ quy mö quöe tî èhay khöng. Khi caä quyï èänh saä xuëèhay tii u duâg cuã möä nûúâ taä ra nhûäg ngoaä ûâg möi trûúâg túä caä nûúâ khaä, chüèg haâ caä hiië à tûúâg müa axit, traä àeë noäg lïñ vaähuähoaänsûäa daåg sinh hoå, thi cêñ phaäthii è lêp caä MEA àïï àaäh thuï èäoë vúä nhûäg khï thaä khöng mong muöë, hay àïï ìtaätrûächo viï å ap duâg möäcöng nghï à hay thi íchï ñphuähup. Chï khi naä phûung phap naä khöng coä tinh khaähi thi müäcoäcú súäyähuysi è àïï íap duâg chinh saäh thûung maä Markusen (1975) vaâBaumol vaâOates (1975, 1988) chüäg minh rùqg, trong trûúâg húp ö nhiiëm xaä ra xuyïñ quöe gia thi viï å àaäh thuï äquan àoëvúämöähaâg hoaä gêy ra ö nhiiëm coähii ígiuä caäthii à phuä lúä Hün nûä, thuï è

Hộp 4.4 Các thoả thuận môi trường đa phương với các điều khoản thương mại

CỘNG ỦU Á VIỆT NAM BAÁ QUỐC TẾ EAÓE vúá caá sinh vêá coánguy cú tuyí à chuág (CITES). Quy àinh cêén buón baá quöe tí àoëe vúá möä danh saáh àaääùuá thöög nhéè caá sinh vêá coánguy cú tuyí à chuág. Noácuág kii'm soaëvaägiaán saáh (bùq caáh súäduág caá giëè phep, haá ngaäh, vaâcaá bii à phap haá chíëkhaá) vii' á buón baá caá sinh vêá coákhaá nung àuág trûuá nguy cú tuyí à chuág khaá.

Nghì àinh thu Montreal vïïcaá chéè laân suy kii' àtèng Odön. Lii' kii' möësöëchêènhu laá caá chéè laân suy kii' àtèng ödön vaâtèen tèëcaá hoaåàöög buón baá caá chéènaä giüä caá bïn tham gia nghì àinh thu vúá caá bïn khöng tham gia. Caá lï' àh cêén túung túacoäthi' àuág thi haäh chöög laâcaá bïn tham gia khi chuág khöng tuen thuänghi àinh thu. Nghì àinh thu cuäg xem xeäkhaänung cêén nhéè khéu caá saáh phém àuúá saá xuëè ra, vúá nhung khöng chûá, caá chéè laân suy kii' àtèng ödön - quy àinh cêén naä cùn cüavaâ caá quaátròn vaâ phuung thûá saá xuëè

Công ủua Basel vïïkii'm soaësúäli chuyïn xuyïn bïn giüäcaá chéè thaänguy hii'm vaâ vii' tiu huyähuág. Cho phep caá bïn tham gia chí àuúá xuëè khéu möä chéè thaänguy hii'm cho möä bïn khaá, khi bïn kia khöng cêén vii' á nhéè khéu chéèthaåaoávaâaächüäg thûå àöög yáhèè khéu bùq vùn baá. Caá bïn tham gia khöng àuúá phep nhéè khéu hay xuëè khéu cho möä bïn khöng tham gia công ủua. Caá bïn tham gia cuäg coåghoa vuångùn chûá vii' á nhéè khéu hay xuëè khéu caá chéè

thaänguy hii'm ní' è chuág coäyádo tin túuág laâcaá chéè thaänguy seäkhöng àuúá xüälyaphuâ húp vúämöi trûuága taâàlì' m ài' è cuâ chuág.

Công ủua Rotterdam vïïcaáthuäuå àöög yá àuúáthöng baá trûuá àoëvüämöësöëthoaåhèè nguy hii'm vaâhuöetrûäseu trong thuung maâ quöe tře(PIC). Tûâdanhsaáh caá hoaåchêè vaâ thuöe trûäseu àaääùuá nhéètři trong công ủua, caá bïn tham gia coähii' iquyí èàinh nhüäg hoaå chéè vaâthuöe trûäseu naâ maâhoåkhöng thi' quaä lyámöäcaáh an toaâ, vaâdo àoâseâkhöng nhéè khéu. Khi xaäg ra caé giao dich mua baá àoëvüänhüäg loaâhoaåhèè àuúá kii'm soaëthi' caá bïn bùtæbuöä phaädaá nhaä vaâcung cêp thöng tin vïïsaä phém. Nhüäg quyí èàinh cuâ caá bïn cêh trung tinh vïïmuâthuung maâ ní' è möäbïn quyí èàinh khöng àöög yáhèè khéu möähoaåhèècuâthi' i noâuäg phaângüäg vii' á saá xuëètrong nüüá loaâhoaåhèènaäg cho muâ àiich súäduág trong nüüá cuäg nhü ngüäg nhéè khéu tûâbêèkyämöäbïn naâ khöng tham gia công ủua.

Nghì àinh thu Cartagena vïïtinh àa daâg sinh hoâ. Haâ chí ènhéè khéu möä söëti ébaô bii' è àoi gen coâ söëg (GMO) nhü laâmôâphèn trong möäthuatuâ quaä lyåtuäro àaääùuá xaá àinh möä caáh cêh troâg, do caá bïn quyí è àinh. Caá GMO coâ söëg àuúá cöeyââua vaâ möi trûuág phaä tuen thuämöäthuatuâ thoaâ thuëâ àuúá thöng tin túâtrûuá, vaâcaá GMO naâ seâäùuá súäduág nhü laâthuâg phém, thûá ùn àöög vêá hay ài' i tii' p tuâ xüälyâcêh phaä keân theo caá taâlì' à nhéâ daâg caá GMO naä.

quan coáthii í taâ ra kyäluêâ buôâ caá nûúá phaâtham gia vaâ tuen thuâMEA. Ngay caâkhi möâ söenûúá gêy ra vêë àíimöi trûuâng khöng tham gia vaâ MEA, thiâ thuï équan vén coáthii í giüp ngùn chüâ sâkôämoâ hii â lüâ cuâ thaôahuéâ thöng qua caägoâ laâ' khe húâo nhii'm." Tuy nhii'n, caá mûá thuï équan cén àuúá soâa thaâ kyäluûâng do coánhii'u bùqg chüâng cho thêy caâ nhaâmagj úcaâa nûúá àang phaâtriâ h coánhüâng taâ àoâng rêu khaâ nhau túâ möi trûuâng (Wheeler vaâcaâ taâ glaâ khaâ, 1999). Do vêë, vii'â apâ àuâthuï équan nhû nhau àoëvúâ haâng xuêâ khéu cuâ têâ caâcaâ doanh nghiï p coáthi í trûâñi'n thiï e hii â quaâvaâphaâ taâ duâng. Möâ vêë àíikhaâ lii'n quan túâviâ apâ duâng thuï équan vò muâ àích möi trûuâng laâhuâng coáthii ímêu thuêñ vúâcaâ quy àõnh GATT/WTO (xem hôp 4.5). Xung àoâ tii'm taâng giuâa caâ quy tuæthuâng maâ àa phûúng vaâsûâbaâ vii'âmöi trûuâng àa phûúng laâvêë àíigêy tranh caânhii'u nhêâgiuâ nhûâg nhaâhoaâ àoâng möi trûuâng vaânhüâng ngûúâuâng hòâtûâdo hoaâthuâng maâ

Tuy nhii'n, vii'â buôâ caâ nûúá àang phaâtriâ h apâ duâng caâ tii'u chuêñ möi trûuâng theo chêe lûuâng cuâ caâ nûúá OECD bùqg caâ àe doaârûâng phaâthuâng maâcoâthi ílaâñuâlaâñ duâng quyï h lüâ cuâ caâ nûúá công nghiï p. Thuï équan khi àoâseâ àuúá sâðuâng nhû laâmôâloaâthuï ãaâh vaâ caâ nûúá ngheâ - traângûúá vúâ vii'â trûâNiâ caâ nûúá giaâ muöë caâ nûúá ngheâ apâ duâng nhûâng tii'u chuêñ cao hún caâ tii'u chuêñ maâ caâ nûúá ngheâ lüâ choâ, thiâ caâ nûúá naâ cén khuyï e khich caâ nûúá ngheâ chêp nhêâ caâ tii'u chuêñ cao hún bùqg caâ kich thich tich cùâ chûâkhöng phaâbùqg sââp buôâ.

Trûuâng húp caâ hoâchêe gêy suy kii'âtêng ödön chûâng toâ rùqg cöâg àoâng quoë tî ecoáthi íkii'm soâa àuúâ tinh traâng ô nhii'm xuyi'n quoë gia möâcaâh coâthi í quaâkhi nhûâg töñ thêe laâroâraâng vaârôâng khup; vaâcaâ nûúá ngheâ coâthi ísûâ duâng caâ nguân lüâ taâchinh döi daâ àíilaâñ giañ ô nhii'm. Viî'â kii'm soâa hii'â quaâchêe chlorofluorocarbons (CFCs) theo Nghâ àõnh thû Montreal (xem hôp 4.4) àaâñuâ hóitrûâuâ do coâñuâñuâng àoëtêp trung cuâ caâ nguân CFC, thiï'â châ cuâ chinh phuâcaâ nûúá OECD trong vii'â taâ trûâcho quaâtröng

Hộp 4.5 Tổ chức Thương mại Thế giới và các thoả thuận môi trường đa phương

LỆU CÁC QUY TẮC CỦA GATT/WTO có ngăn chặn quá trình bảo vệ môi trường hay không? Câu hỏi này là một trong những vấn đề ở đây quan trọng vì nó quan hệ đến khả năng của WTO để bảo vệ môi trường.

Theo hii è chüung, WTO phé è àêu vò "sùa sùađluâg töëuu caá taânguyïn cuâ thi ègiúaphuâ húp vúamuâ tñi u phaâtriñh bïnh vüâg", vaâtho rüng "caá nûuá thaâh vñiñ khöng nñiñ gêy truâ ngaâtutuâcaá chinh saâh möi truûâg quöe gia vaâ quöe tiëe Caá nhoñ uâg hoânmöi truûâg coámöa quan àiñm khaá. Tóí chüá Hoaâbình xanh khùâg àonh, "vii è ap duâg caá quy tüecuâ WTO àaâaâh húuâg túâkhaânung cuâ caâchinh phuâtrong vii è àap uâg nhu cêu cuâ ngûuâ dñen àiñbaâ vñi khoâcaá nguy cú àoëvúâ möi truûâg vaâsûa khoeä" Vaâcaá nhoñ naâ kï è luâa rüng, "caá chinh saâh cuâ WTO khöng thûâ nhêâ...hii èthöëg sinh thaâ ãaâaâuâ ra caá giuâ haâ cõéâinh vii söelûuâg taânguyïn maâ con ngûuâ coâthiñ tñi u thuâ. maâkhöng gêy ra...möa thaân hoaâsinh thaâ" Troâg tém cuâ cuôâ tranh luâa naâ laâkhaânung xung àoëtñi m taâg giuâ caá cõng cuâthuâung maâ trong caâ MEA vúâcaá quy tüecuâ GATT/WTO.

WTO và các MEA. Tuy nhiên, chưa xem ra sự tranh chép nào giũa cáá quy tùæcuá WTO vúá cáá công cuæthuung màætrong MEA. Tuy vậy, mõi sòœcông cuæthuung màæcoæhi íseadéh ài è

sùa vi phâñ quy tûæ trung tém cuã GATT/WTO vïi sùakhöng phén bïï àöè xüä giüä caá nüúá thaâh vïi n vüänhau. Nï ë caé nüúá thaâh vïi n cuã GATT/WTO tuen thuæaá quy tûæcuã möä MEA maânoätham gia vaäap duâg caá haâ chï ëthüung maâchöëg laâ möä thaâh vïi n khaá cuã GATT/WTO khöng tham gia MEA naä, nhung khöng chöëg laâ caá thaâh vïi n GATT/WTO cuäg kyakië MEA naä, thi khi àoäquy tûækhöng phén bïï àäöèxüä seäbï vi phâñ.

WTO nhéā thüá àúúá súâxung àöä tii'm taäng nağ nhùng cho rùqg khöng thiíphaäsinh caé khoäkhün. Trong trüúâg húp xař ra xung àöä WTO cho rùqg, caé àii'u khoaä giaäquyï è tranh chép cuã mìnñ laähoaäaäg àii íxüäýþèë kyänöä vêë ài'inaä.

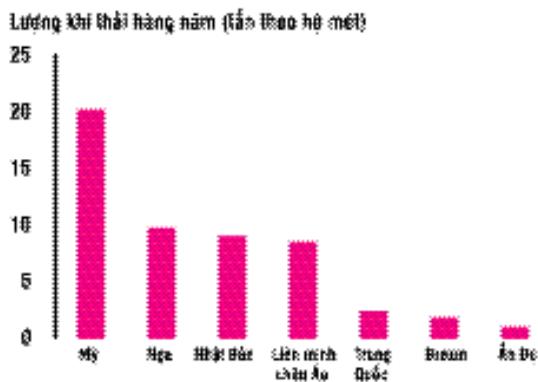
Tuy thi êcáá NGO hoaâàöng trong lõnh vùa
mõi trúúâng laâlo ngaâlaâtrong trúúâng húp xaâ
ra xung àoâ tûádo thuúung maâcoâthi íthung thi è
trúúâ vñi â baâ vi âmõi trúúâng. Quyââoâng vñâ
hoang daâthi égiúâ do vñg àaâuâng höâcaâcaâh
WTO ài ítôichüá naâ “tön troâng triiâ ài íthém
quyïn vaâquy tûæbaâ tñh quöe tñi évaâcaâ thoaa
thuêâ vi ìmõi trúúâng”. Tûung tûáToichüá Hoaâ
binh xanh àoâ hoâ WTO phaâ “âaâñ baâ caâ
quy tûævaâquy i è àmñ cuâ mìnñ, hõi trúâchüá
không gêy trúângâa tûâ caâ muâ tñi u vaâvñi â
thuâ hii â möâcaâh coâthi i quaâcaâ MEA.”

chuy n  o i nhanh cho inh va inh s u  co u a ca  ch t thay thi e
Ca  nh n t o t t ung t u c u a g  a kchuy e kh ch ca  ha h  o a g
qu e  t i  doa abo ch  ra kho x ung.

TOÀN CỂU HOA TÙNG TRÚUÃNG, VAÃNGHEØ ÁOÃ

Tuy nhiiñ, trong caá trûúâg húø maâchêëö nhiiñ m coâtinh khuyiëh taá cao vaâtöñ taâlêu hún trong möi trûúâg nhû caá chêëö nhiiñ húø cù bïñ vûäg (POP) vaâcaá khî nhaâkînh, thi viiä huy àoâg nguöñ lûå cuâ cõäg àoâng quöe tî ñtoära khöng coâñiï à quaâbùng. Caá cuôå àaân phaå quöe tî èi iñviä à xoaâboå tûâg bûúâ POP àaâbûâkèéñ, do chinh phuâcaá nûúâ àang phaå triiñ nhêâ thûå àûúâ caá ruâro roâraâg àoâe vûå ngûúâ dên nûúâ mìnñ (Thornton 2000). Coámöâsöëhèn töâaængün chûå quaârinh giaâñ ö nhiiñ m möâcaáh coâñiï à quaârong nhûâg nöi lûå nhùm kïiñ m soâcaá khî thaânhââkînh. Nhûâg tön thêëmöi trûúâg chuâyï èi tîch luyäúâcaá nûúâ ngheâ, chuâg coâtinh khöng chûæchùævaâoânhiiñ khaânung seâkañ ra trong tûung lai. Trong khi àoâcaá phî tön giaâñ khî thaânhââkînh seâchuâ yï è do caá nûúâ giaâñ chôu, caá phî tön nañ cao vaâtèn phaâtraâ úâhiï à taâ Nï è nhìn vaâ bañ nûúâ coâlûúâg khî thaânhiiñ nhêë(chiiñ khoââg 70 phèñ trùm lûúâg khî thaâCO₂), chuâg ta seâhêë coâsüâkhaâ nhau lûå trong mûá thaâtrung bình triiñ àeu ngûúâúâaá nûúâ giaâñ nhû Myâo vûâcaá nûúâ ngheâ nhû Eâ Áoâ(hình 4.1).

Hình 4.1 Lượng khí thải CO₂ trên đầu người ở các nền kinh tế E-7, 1998

Nguồn: Kozas và Shalizi (2001).

Phùng pháp tết cênh cuô Hii p àinh thû Kyoto àoë vúå vêø ài ikhí thañha kinh lañcaá nûúá giaâ seàùùñra caá muâ tii u giañ khí thaâ Áey lañmôùbûúá ài ñich cùá. Vii á Binh dñen Toaâ cêu, möâ töichûá phi chinh phuññaæiira saâg kii è coá thiímuññöåg dñr à tham gia cam kí è giañ khí thañgoaâcaá nûúá àaakyakí è hii p àinh thû hii à nay. Ài xuê cuâ töichûá nañ bao gõm vii à thoëg nhêèv iñmôùmûá àoâkhí thañtûñnum 2015, vañau àoâeñphén böílûúåg khí thañnañ cho têecaamoâ ngûùâdên triñn thií ñgiúâtheo tyâi áCaá nûúá giaâ seanhéâ àuúâ phén böikhí thañthêp hún nhii ù so vúamûá khí thañhii à nay cuâ hoâtrong khi caá nûúá ngheâ seanhéâ àuúâ nhii ù hún. Khi àoâeñxuê hii à möâ thî trùuâng giêp phep khí thaâ Caá nûúá ngheâ coâhí ñtung thu nhêp bùng caâh baâ bùñhaâ mûá khí thañcaâ mòn; caá nûúá giaâ vañcaá nûúá ngheâ seâi ù coá nhüâg àoâg lûâ maâh meâi íthuâ thi chinh saâh tii è kii è nùng lûúåg; vaâkhu vûâ tû nhên seâcoâñöåg lûâ maâh meâi í saâg chí ña caá cõng nghï ámûä saâh hún.

Möâsûñhúp taá quöë tì ñuung tûññañhêâ àuúâ sûñang höâ cuâ caá chuyiñ gia khi àaâh giaá/iñhûåg lûñich möi trùuâng toaâ cêu cuâ rûåg, nhû baâ töñ àuúâ tñnh àa daâg sinh hoâ vañgûåg gia tñng lûúåg khí caébon. Béâ kyâthoañhuêâ naâ cuâg phañcoamoâcú chí ècho phep noâbøñhoaâcaá ngoaâñng tich cùâ bùng caâh trañiñ cho caá lûñich toaâ cêu cuâ rûåg (Nordstroem vaâVaughan 1999; Barbier 2000). Coâthií lañ àuúâ ài ù nañ bùng caâh, hoùâ lañlûâ vaâ caâ thî trùuâng dñch vuâmölí trùuâng mûä nhû sûñphöë hûp thûâ thi chung, caâ thûung vuâtriñ voâg sinh hoâ (bioprospecting deals), hoâ àoi nûâeø möi trùuâng, hay thaâh lêp möâ töichûá möi trùuâng toaâ cêu coâtraâh nhii èn àañ baâ caâ nûúá coâtañnguyiñ seâ nhêâ àuúâ sûñiñ buñuâ quöë tì ècho caâ noilûâ tñng thi m ài ñ baâ vñâhay cung cêp caâ lûñich möi trùuâng cho toaâ cêu (Barbier 2000). Cho ài è nay, cõng ûúâ vñâtñnh àa daâg sinh hoâ vañhoañhuêâ rûåg quöë tì èven chúa nhêâ àuúâ sûñang höñhoaâ toaâ triñn thi ñgiúâ

Tóm tắt các khuyến nghị

MỌĀ TRONG NHŪĀNG ÀŪĀ TRŪNG NŌI BĒĀ cuā laā soág toaā cēu hoaātūng laātēm quan troāg cuā caá nūúá àang phaātriīn trong nīn kinh tī̄ toaā cēu àang ngaā caāg tūng. Do quaātrình naāg xaāg ra, nīn seādaā tūānhiīn vaāaaāg mong muöe khi sūāhiī à dī̄ à ngaā caāg tūng cuā caá nūúá àang phaātriīn àuūā phaā aāh trong caā möéquan hī̄ áquyiīn lūā vūācaā thī̄ íchī̄ équöe tī̄ énhū WTO, Höā àoōg Baā an Liīn hūp quöe, Ngēn haāg Thī̄ égiúā vaāMF. Mōi thī̄ chí̄ énaā coáhoaā caāh khaā nhau, nhūng coámöā àīīm chung laāngag caāg coáhiīn möéquan hī̄ kinh tī̄ dī̄īn ra úā bī̄n ngoaā OECD, do vēā, caá thaāh viīn mūätrong nīn kinh tī̄ éhī̄ égiúācēn phaācoåiī ég noåcoåtroāg lūúng trong cēā trua quöe tī̄ áīīn tī̄ écaā möéquan hī̄ ánaā.

Toaā cēu hoaātūng chī̄ tūānåoo lèp cuā chī̄nh phuåcaā nūúá trong möåsöékhia caāh, nhūng caá chī̄nh phuåcoåhiīn mūá tūå do trong viī à quaā lyåmöétlüung taá giüä thüung maå vöö, vaā caá luöng lao àoōg vüä vùn hoaåvaåmöi trüúng trong nūúá. Viī à mua baå caá saå phêm vùn hoaåtén àuūå duy trȫ quyiīn miîn trüååuå biī ånhū trong caá quy tuåxuå WTO. Nhiīn nūúå taåtrúåcho caá saå phêm vùn hoaåvaåtååbaå töñ vùn hoaåtheo caá caåh khaå nhau, vaåtoaå cēu hoaåtcho phep duy trȫ möå nīn vùn hoaåtåå rüå.

Cuåg tūung tûånhiīn quöe gia vaåcoåg àoōg hiī à àang caåthiǖ à caá àīīn kiī à möi trüúng trong khi toaå cēu hoaå àang dī̄īn ra. Céh khöng àuúå phaån sai lém: tī̄ é trȫn cöng nghiī p hoaånhanh choåg úååaå nūúå mûåtoaå cēu hoaåtååaå tūng mûå àoå nhiīm, trüåkhi àuúå kiīm soaåbùng caåh tūng cüúng caåtuy. Sûåkaå biī åtrong àīīn kiī à möi trüúng giüä caå nūúå àang phaåtriīn vaåphååtriīn laåtåålúå, kí̄ ícaå giüä caå nūúå toaå cēu hoaåtååh cöng vüånhau. Do vêå, coå thî̄ibaå vîåmöi trüúng nhuåcaå haåh àoōg tèp thî̄ ítrong khu vüå. Nhûng hiī à nay, nhiīn khu vüå vêå chúa laåm àuúå àīīn naå.

Sứa hoáng lẩn trốn toa cùn àoâhoacoácaá haâh àoâng têp thii í
 quöë tìeCoánhii ù caáh àiícoâthiíkii ìm chí èvëa àiínaäg möä
 caáh coâhii à quaäCaáh tii p cêa cuä Nghé àönh thû Kyoto laâ
 cho phep caá nüúá giaâ àuâra cho mìnch caá muâ tii u giañ
 lüúang khí thaä vaâthoaâhuêä gën àéy giüä caá quöëgia chêu
 Éu vaâNhéä Baä nhùm chuyi h àoâng vïi phia trûuá vúängô
 àönh thû naä laämöä bûuá tii è tich cùä. Xem xeäkyähün, cêh
 phaâcoât nhéëlaâkâham gia cuä têecaâcaá nüúá E-7 vaâ nghé
 àönh thû naä. Víi à Binh dên Toa cùn, möä NGO, àaâuâra
 möäsaäg kii è àií ñaaâ àuâuá àií ù naä. Àiíxuêènaäg bao göm
 thoâthuêä xaá àönh mûä khí thaâmuâ tii u cho túänüm 2015,
 vaâkau àoâphén böimûä khí thaânaäg cho têecaâmoângûuâdên
 triñ thií çgiúâtheo tyâi âCaá nüúágiaâ seânhéä àuâuâ mûä phén
 böithêp hún nhii ù so vúämûä thaâhií à nay cuä caá nüúánaä,
 trong khi caá nüúángheâ laânhéä àuâuâ nhii ù hún. Khi àoâkeä
 coámöäthi trûuâng caá giêy phep khí thaä Caá nüúángheâ coá
 thiítung thu nhép bung caáh baâ bûâhaâ mûä khí thaâcuâ
 mìnch; caâcaá nüúágiaâ vaâcaá nüúángheâ seâcoânhüâng àoâng
 lüâmaâh meâi íthûâ thi chinh saâh tii èkii ãn nùng lüúang; vaâ
 khu vuâtù nhen seâcoâhüâng lüâmaâh meâi ísaäg taâra caâ
 công nghé âmûä vaâsaâh hún. Möä trong nhüâng khia caâh
 nhii ù trii h voâng cuâ toa cùn hoâaâmâthi ãaâ möâyâuâng
 saäg taânhu yâuâng noâtriñ coâthi ínhanh choâng nhéâ àuâuâ
 nguöñ taâchinh vaâkâhöîtrúâ

Möðachûúng trønh haâh àöåg

TÍ TÙÂNÙM 1980, THÌ ÆGIÚÁÀAÀCOAMÙÅ àoâhöânhéþ cao chúa tûâg thêþ: caá nûúá ngheâ vuâtöng söðlén khoaág 3 tyängûúâàaä thêm nhéþ àúúâ vaâ thî trûúâg caá nûúá cõng nghiiþ. Do ngûúângheâ úanhûâg nûúá naþ coaviiâ laân, cún thuyætriïù cuâ ngheâ àoâ vaâbêë binh àuâg tûâg nhéë chìm thië giúâ thûâ gian trûúá àoâbûææeu àoí chíiù.

Tuy vêþ, cho àiï è nay, tiiï è trønh naþ vêñ coâ mong manh. Coá khoaág 2 tyängûúâhiï â àang söëg úanhûâg nûúá bô toaâ cêù hoaðboðúi. Cêñ coânhûâg haâh àöåg àiï ícuâg cõëvaðbaä àaâñ rùng àêý seðaâmòâbûúá ngoðâ lich súâ

Do thië Ægiúângag nay coámùá àoâhöânhéþ cao hún, lèn àêùn tuiñ trong lich súâxaðhöâcông dên àaæcoâhiï ítiï è haâh thaâ luêâ trøn quy mö toaâ cêù. Àiïù naþ taâ ra khaðnung vaânhu cêù khén thiï ècêñ coânhûâg haâh àöåg têþ thiï ítoaâ cêù. Coá reðenhiiù vêë àiï icêñ àiï è nhûâg haâh àöåg toaâ cêù, vaâðaâ thêñ toaâ cêù hoaâcuâg taâ ra nhûâg vêë àiï ícuâg nhû súâ thînh vûúâg. Caá nûúá àang phaâtriïù àuâuâ chia thaâh caá nûúá toaâ cêù hoaânhiiù hún, laânhûâg nûúá taâ àoâtyâliâ ngheâ àoââang giañ nhanh choág, vaâcaá nûúá toaâ cêù hoaâit hún, laânhûâg nûúá maðyâiângheâ àoâhiiâ àang tùng lîn.

TOAĀ CĒU HOAĀTŪNG TRŪĀNG, VAĀNGHEĀ ÁOAĀ

Töē àoātūng trūāng nhanh choág cuā caá nīn kinh tī ēnúātoaā cēu hoaāang taō ra nhūāg thay àoī sēu sūetrong caá xaăhöă naăg vaăhaăh thûá caá nūúá giaă Uāmōăsöăkhō trūāng. Sūăgiaăn suătinh theo sōătuyiă àoātöe dīi n̄ ra uānhiīn nūúá b̄i gaăra ngoaă līī laămōăbi kich àoēvúăcaá nūúá naăg cuăg nhū vúăthiăgiă Mōăthiăgiăhöănhêp khōng thiăcho pheă hay chōu àuāng vīī á hai tyăngūuăkhōng àuāng hūăng triīn voăg thinh vūăng.

Sûăo ngaăvīī itoaā cēu hoaămōăhiī à tūăng toaā cēu. Baă caă chuăg töi àaănhéă maăh möăsöănoëlo ngaăcuă ngûúă dēn vīī itoaā cēu hoaăHéu hī ēcaá möëlo ngaănaăg àīn coăcú súăhüă tī ēMuă tīīn cūă cuă chuăg töi laăkem xeăaăh hūăng cuă caă khiaă caăh khaă nhau cuă höănhêp, vúăhai muă àīch chinh laăgiup caă nūúá tōm ra nhūăg chinh saăh àīigiaăn bùăvaăoëthiīn hoaăcaă phăī töh vaătăro cuă höănhêp, vaăgiup chuăg àaăh giaăchinh xaă nhūăg súăăaăh àoī, nhúăăoăcaă nūúá naăg coăhiī iăuă ra caă lūă choă trīn cū súăcoăthöng tin töe Àīim xuăăphaăcuă chuăg töi laănhiīn nūúá ngheă hiī à nay àaăuă choă con àuăng höănhêp vaă nīn kinh tī ēhiīgiăuă Caă nghiīn cūă coăhiī iăgiup caă nūúá naăg thiăkī ēaăchinh saăh vō súăhöănhêp vaătung cēp thöng tin cho caă tranh luăă chinh saăh úăcaă nūúá naăg. Trong chûung cuoënaăg, chuăg töi seăīīn ra kī̄ ēluăă cuă mìnă.

Trong phēn tīīp theo, chuăg töi sūpă xīīp caă kī̄ ē quaă nghiīn cūă cuă mìnă cùn cùăvăă caă möëlo ngaăkhaă nhau vīī itoaā cēu hoaăMùă duăthiăgiăhiī àaăng höănhêp, nhüng noăvăăn coă chia reăsău sùævaăcoănhiīn möëlo ngaăxuăăphaă tūănhüăng kinh nghiīn àuă thuăcuă nhiīn nūúá. Chuăg töi xem xeălén lūăcaă möëlo ngaăcuă nhūăg nūúá it toaā cēu hoaănhūăg nūúá mūă toaā cēu hoaăvaănhüăg nūúá giaă. Chuăg töi kī̄ ē thuă vúăcaă möëlo ngaăthuă súăcoătinh toaā cēu. Àoī khi ngûúăta lo ngaămōăcaăh coăcú súănhüng àoī khi cuăg khōng coăcú súăMöăsöăkhōng hūăng tīīn cūă cuă toaā cēu hoaăhiīn khōng nhéă àuăng súăquan tém àuăng mūă, trong khi möăsöăkhōng hūăng tīīn cūă àuăng hìnă dung túă laă hoaăra khōng phaălaăcaă vēă àīiăaăng ngaă

Trong phên cuoè chuág tôi ài ixuêèmöâchúung trình haâh àoàng. Mùa duatoaâ cêu hoaágêy ra caá khoâkhùn, nhung noá cuág laâoâng lûâ cho tii è trình giaân ngheâ nhanh choág àoè vúâ 3 tyângûúâ dên söëg úâcaá nûúá mûâ toaâ cêu hoaá Caá haâh àoàng nhùm àaâng ngûúâ tii è trình toaâ cêu hoaâképhaâ traâkâaâgjiaâkéèâùâphaâuyâtriîn voâg trûâni n giaâ coâhún cuâ nhiiù trii è ngûúângheâ. Coâhúnâg caâh thûâit gêy chia reâvaâ it maâ hii m hún ài íaap úâg caá möëlo ngaâcoâú súâ Möâsöë thay àoi chinh saâh seâaoâhoâcaá haâh àoàng mang tinh toaâ cêu. Nhâng thay àoi khaá phuâthuôâ vaâ haâh àoàng cuâthii cuâ chinh phuâúâcaá nûúá àang phaâtriîn vaâcaá nûúá giaâ. Taâ ra caá thay àoi chinh saâh naâ seâaoâhoâcaá ap lûâ cuâ ngûúâdên khöng chí àoëvúâcaá haâh àoàng toaâ cêu maâcoâ vúâcaâcaá haâh àoàng cuâ möi nûúá.

Các mối lo ngại và cơ sở của chúng

Các mối lo ngại của những nước ít toàn cầu hóa

Coâkhoaâng hai tyângûúâhii àang söëg úânhûâg nûúá chúa höânhép maâh meâvaâ nîn kinh tî èthi ègiúâ Caá nûúá naâ phuâthuôâ vaâ möâsöât caâ saâ phêm xuêèkhêu sú chí èvaâ noâchung, àang úârong tinh traâg suy giaân kinh tî ènöâcaâh tuyi èàoè

Súâiip tuâ caâh ly kinh tî è Möëlo ngaâtrung têm cuâ nhiiù nûúá àang phaâtriîn laâvii àcaâ nûúá naâ seâiip tuâ bô gaâra ngoaâ lîjì gùp théè baâ trong viââ thêm nhép caâ thi trûúâg công nghii p toaâ cêu ngay caâkhi àaâthay àoi chinh saâh. Àoëvúânhii nûúá, möëlo ngaânaâ coâhii íkhöng coâú súâni è caâ thay àoi chinh saâh vaâthi íchii édaââaâg kíi vaââaâ àuúâ cén nhùekyâlûúâg trong nöâboâi ítrûâni phuâhûp vúâ hoaâ caâh riing trong nûúá. Viââ tûâdo hoaâchinh saâh thûung maâmöâcaâh àuñ giaâ thûúâg khöng àuâiícoâthii thaâh công trìn thi trûúâg toaâ cêu. Möi trûúâg àeùn tû noâ

chung, cēn phaā àuúá caāthiiā, túácu súáhaātēng cho ài ē caá thiíchii ēhöitrúá

Tuy nhii n, àoëvúámöä söëñuá, vii ā tii p tuá bō caáh ly seä laâmöä thûá t'čaaág súá Möä söëñuá gùp phaānhuäg bêèlúá lúá v'íàia àiim laân cho chuág coáééit triiñ voåg thûá t'čii coáhii íphaätriíñ. Chuág ta khöng blii ēchüænhuäg nûúá naâ nûñ trong söënaä. Triiñ thûá t'ěkhaänung dûäaoá caá thêè baâcuá nhûäg nhaâkinh t'ěhoå thûúåg khöng àuúá töèlùá. Nhaâkinh t'ěhoå James Meade àuúá giaä Nobel àaätüåg dûå àoaaá, trong nhûäg nûm 1950 Mauritius seärúñiñ phuâhuoå vaâ ngaâh àuúåg, nhûng trong nhûäg nûm 1970, nûúá naâ laâ trûäthaâh möä trong nhûäg nûúá phaä triiñ nhanh nhêè thiégiúá nhûäthêm nhêp vaâ thi trûúåg may mùâ toaâ cêu. Nhaâkinh t'ěhoå Gunnar Myrdal àuúá giaä Nobel dûäaoáa, trong thêp kyä1960 Inäönixia seäkhöng thiíphäätriíñ àuúá, nhûng trong thêp kyä1980 nûúá naâ àaäbütæéu tii ē trôñhgiaän ngheâ àoämaâh meänhûâxuêèkhéu caá saâ phêm chii è taâ súäduåg nhii ñ lao àoåg. Trong khi vii ā loaâboâhoaâ toaâ khaänung phaä triiñ cuâ caâ nûúá laâkhöng khön ngoan, thi cuâng seälaânguângéñ túúng túâkhi nghî rûqg têècaäcaá nûúá ài ñ coáhii ícõng nghii p hoaâuúá. Àoëvúánhuäg nûúá khöng cõng nghii p hoaâmöä thaâh thûá coâinh toaâ cêu laâcén hoi trûäho nhûäg chii è lûá phaä triiñ vaâho phep súädi cû túâ nhûäg khu vuâ khaá.

Thêèbaâcuâ nhaânuúá Möä söëchinh phuâuâcaá nûúá bô caáh ly àang phaâ àoëmùâ vúánhuäg möëlo ngaâthûá súâ/i khaänung kii ñ soaâ àoëvúâlaâh thoïcuâ hoâNgheâ àoâ phuâ thuôâ vaâ xuéèkhéu haâg sú chii èvaâkuy thoaâkinh t'ělaâcaá nhên töëuâro dêñ ài ë xung àoâbaâ lûá noâbôâNoâchung hûn, nhaânuúá thûúåg thií ë nûng lûá cung cêp caâ dôch vuâ cõng cõâg vaâkii ñ soaâmöä trûúåg möäcaâh coâhii â quaâKî è quaâaâcaá hêâ quaâaâhöâcoâhii itôi ài nhû úânhii ñ nûúá chêu Phi. Xung àoâ ngheâ àoâ vaâphäätriíñ con ngûúâyii è keán ài vúânhau, giöeg nhû laâmöäcaâbêy àoëvúâcaá nûúá naâ.

Các mối lo ngại của những nước mới toàn cầu hóa

Coakhoaang 3 tyanguuahii i sōëg úacaá nūúá gēh àéy àaáhaâh công trong viê á thêm nhèp caá thô trûúang công nghiïp toaâ cêu. Ní h kinh tìeuâ caá nūúá naäg àang trong giai àoaâ ban àéu coaöe àoäùng trûúang cao, nhúäoâaâaâm giañ tinh traâng ngheâ àoä Sûäting trûúang naäg coaëaphuâhuöâ vaâ khaânung tìi p tuâ tìi p cêâ thô trûúang caá nūúá OECD. Tung trûúang kinh tìeao dêñ ài i phaâvâamöâsöy i e töøaâhöâvaâmöi trûúang, àoâ hoâchinh phuâvaâkaâhöâcông dêñ àúa ra nhúâg hinh thuâ baâ höâkaâhöâvaâmöi trûúang múa

Bô àoâg cùâ thô trûúang. Möâ trong nhúâg möë lo ngaâ chinh cuâ caá nhaâhoaâh àinh chinh saâh úacaá nûúá müätoaâ cêu hoaâaâkhaânung caá nûúá naäg bô caá nûúá giaâ àoâg cùâ thô trûúang. Nhúâg ngûúâ laâh àaâ caá nûúá naäg tûâg àuúâ khuyïi e khich müäcûâ thô trûúang tûârêtê lêu, vaâgiúââéy, khi nhiiu nûúá àang phaâ triiñ àang tìi e bûúâ trong chûung tròn naäg, thi coâmôâk möëlo ngaâthûâ sââ/i'sûâgjia tung chuâ nghia baâ höâuâcaá nûúá giaâ. Chinh saâh thuâng maâchung cuâ caá nûúá giaâ tûâng àoëthong thoâag, nhung caá lînh vûâ maânhûâng nûúá naäg vén tìi p tuâ duy trì sââbaâ höâchinh laânhûâng lînh vûâ maâcaá nûúá müätoaâ cêu hoaâcoâuâthi e caâh tranh. Caá nûúá àang phaâ triiñ phaâ àoëmùâ vûâtrâ cêp nöng nghiïp cuâ caá nûúá chieu Êu, caá haâh àoâg chöeg phaâgiaâcuâ Myâsûârò hoaâ baâboâhoaâhuêâ àa súâ trong thuâng maââoëvúâcaá saâ phêm dââmay, vaâcaá mûâ thuïequan cao ap duâng vûâ möâsöesaâ phêm do caá nûúá àang phaâtriîñ saâ xuê

Möâphêñ cuâ möëlo sââbô àoâg cùâ thô trûúang naäg coâiñ quan túâxu hûúâg àoâbôisung ngââ caâg tung caá yïu cêu thi iichi eâa caá thoââhuêâ thuâng maâ Nhúâg cõeüng nhùm ap àuâcaá quy àinh vïilao àoâg vaâmöi trûúang bùng caâh àe doaârûâng phaâthûâng maâcoâh i trûâhaâh caá hinh thuâ baâ höâmûâ

Líâhuöâ vaâ sââthêâthûâng cuâ caá nhaââeù tû xa laâ
Nhiiu nûúá müâtoaâ cêu hoaââaâmúâcûâ cho àéu tû nûúá

ngoaà àoøng thúå vúå túådo hoaáthuúng maå Viiå caá chinh saåh naø ài cuåg vúå nhau laåhúø lyå Phèn lúå hoaå àoøng thuúng maåhaåg hoaåvaådich vuångaø nay triñ thiøjüäcoåiø n quan túåcaå maåg lùååsaå xuéøvaåtaå doanh nghiiø p åa quoëgia (MNC). Caå nûåå åang phaå triø h coåtoë àoøatung nhêø khêú vaåxuëø khêú cao thûång cuåg chinh laånhuåg nûåå nhêå åuåå nhiiø FDI nhêø Sûåtham gia thiø trûång cuå caå doanh nghiiø p åa quoëgia khöng nhêø thiø laån suy yïø chinh phuå Khi caå nûåå mûå toaå cêu hoaatung saå lùååg, quy mö cuå khu vûå nhaånuåå thûång cuåg gia tùng, caåviiì müåtuyiø åoøevaåtûung àoø so vúåphèn coå laåcuå nîø kinh tiø Tyåø åhi tiøu chinh phuåriøn GDP chí bùøg 20 phèn trùm úå caånûåå coåhu nhêø thêø, trong khi lïn åiø 30 -50 phèn trùm úåcaå nûåå giaå.

Möå trong nhûåg möø lo ngaåsêu sùøenhêø cuå caå nûåå åang phaåtriø h laånhuåg cuoå khuåg hoaåg taåchinh vaåhöø àoøavúånhuåg phí töñ khöng lôido chuåg gêy ra. Nhûåg möø lo ngaånaø laåcoåtú súåNgay caåkhi coånhuåg nhên töøéu baå töø caå nîø kinh tiøemúåtûå vïøtaåchinh cuåg coåhí ibø caå aåh hûång løy lan tuånhuåg cuoå khuåg hoaåg phaå sinh úånuå khaå têø cöng. Giøøg nhû úåhø trûång trong nûåå, thiø trûång taåchinh quoë tïøcoåhí ibø buå vêø bùøg caå cún söøvaåøiøvúå phi lyåChuåg töi åaañhêø maåh laåtèn tïø p cêå sùåmúåtûå taå chinh hoaå toaå möåcaåh thêå troåg. Chuåg töi nhêøtri vúå chiiø lùåå cuå nhûåg nûåå nhû Trung Quoë vaåññ Åoåkhi cho pheø di chuyiø FDI túådo trong khi vêøn duy tri caå biiå phap kiiøm soaå vöø àoøvúåcaå luøng vöø khaå. Åoøng thûå möåsöøvøø FDI coåhí iåuåå åeùu tú vaå khu vûå ngén haåg, goø pheøn tùng cùåg haåtêøng taåchinh trong nûåå. Cho pheø caå ngén haåg nûåå ngoååcung cêø dôch vuåkhaå vúåmúåtûå taåkhoaå vöø, mûå duåkhi coåFDI, kiiøcaåtrong lõnh vûå dôch vuåtaåchinh, vïø å caåh ly nîø kinh tïøkhoåaåh hûång cuå thiø trûång taåchinh quoë tïøseåtrúåiøn khoåkhün hün. Chí riøng caå nhên töøéu baå töølaåkholøng åuåøiøcaåh ly caå nûåå khoå caå cuoå khuåg hoaåg taåchinh, nhûng chüøchüøelaåthuåg coå thiøihöitrúåho vïø å naø.

Trúi n thii e tinh caah tranh. Caá nûúá müätoaâ cêu hoaá lo ngaäseärúñi n thii e tinh caah tranh. Möänüúá àang phaä trii h, thûúâg phaäcaäh tranh vúäcaá doanh nghii p lúá ài e tûäcaá nûúá giaâ, caá thi trûúâg müä noi nhung àaäcoavî tri vûäg chüønhû Haâ Quöe, vaâcaá nûúá müätoaâ cêu hoaäúá, àùâ bii à laâTrung Quöe. Nhüäg bùäg chüäg cêp àoädoanh nghii p cho theä, roäraâg laämüäcûä coähi ídén ài e vii á àoäg cûä möä soënhäamaäg vaâseäcoähii u xaä troä hün trong möä nïn kinh ti ñmuaâTuy nhïi n, cuäg seäcoähii u súägia nhêp hün, nhû vii á caá nhaâmaäg cuä caá doanh nghii p nûúá ngoaâvaâ trong nûúá àûuâ thaâh lêp ài inuä bùäcaé cû hoä müä Caá doanh nghii p vaâkhu vûä úäcaá nûúá àang phaä trii h coähi í coätinh caah tranh töe Coäêènhii u vi duävïsûäthaâh công cuä chuäg.

Roäraâg, möä chüüng tròngh quan troäg àoë vûä caá nûúá müätoaâ cêu hoaäaaâen tií p tuâ caäthii à möi trûúâg àêu tú. Công vii á naäg bao gồm caäthii à khung ài iu tií èoëvûävii á thaâh lêp vaâaoäg cûä caá doanh nghii p, vaâuyi n duäg cuäg nhû sa thaâcông nhên. Noäuäg bao gồm vii á caäthii à cû súä haâteng (dich vuâtaâchinh, vii n thöong, caäg bii n, vaânung lûúâg) vaâquaâ lyäkinh tiëtthi haâh hûä àöng, thuï ähoaâcông bùäg, vaâkii m soaâtham nhuäg). Chuäg töi àaähhê maâh laâ caá nûúá àang phaä trii h coähi ísûäduâg FDI vaâthi trûúâg quoë ti è/ì dich vuâtiäcaäthii à nhüäg thaâh phêñ trong möi trûúâg àêu tú. Nhïi u nûúá àaähu àûuâ caä lûâich tûäcaá hoaä àöng àêu tú nûúá ngoaâtrong caá lînh vûä ngên haâg, vii n thöong, vaânung lûúâg.

Àoi caä công vii á töe lêy caä công vii á töi. Têm quan troäg cuä vii á taä ra möä möi trûúâg töe cho caá doanh nghii p laân naäg sinh súäo súäoâa cêu hoaäaaâelûâcho ngûúâ lao àöng vaâäua ài e tinh traäg bêëbinh àùëng gia tùng úäcaá nûúá àang phaä trii h. Caá chüäg cûäho theä, thûâ ti ëkhöng dii h ra nhû vêä. Tûädo hoaâhûüng maâ FDI, vaâsûädi cû ra nûúá ngoaâcuä nhüäg ngûúâlao àöng thii e kyänung, ài iu goä phêñ laân tùng tií h lûüng úäcaá nûúá phia Nam. Noächung,

caá nūúá àang phaă triīn tham dūāmaăh meăvaâ tiī ē trônh toaâ cêu hoaâaăcoámûá thu nhêp trung bînh triīn àêu ngûúâ tùng maăh, vaâcaá lúâich túâtung trûúâg àuúâ phên phoërõâg raă Kí ēquaăaâtyiângheâ àoăàuúâ giaăn nhanh choâg. Àoë vúăcaá nûúá ngheâ, höanhêp khöng dêñ àī ē cuôâ “chaăy àua túăaag” vī iitiīn lúung vaâtī u chueñ lao àoâg. Traă laă thu nhêp vaâtīn lúung àaâtung lín, vaâcuâg vúăchuâg laâsûâcaă thiâī à caá àīn kiī à lao àoâg. Gia tùng thu nhêp gia àinh laâ biī à phap coâhiī à quaânhêèàīilaân giaăn tinh traâg laân duâg lao àoâg treâm.

Trong khi höanhêp nêng cao tiīn lúung noăchung vaâaoë vúă nhiīn nghiīn nghiīp cuâthií thì chüæchùæ seâcoámöâ söë ngûúâbô töñ thêèdo toaâ cêu hoaâCaâa nhaâu baâ vaângûúâlao àoâg úâcaé ngaâh àuúâ baâ höâlaânhûâg ngûúâbô thua thiâī díñhêâ thêy nhêe àoâtuâg laâyâlao taâsao hoâaâlaâuâ lúung kiī goâbaâ höâuâtêecâcaá nûúá. Chuâg töi cuâg nhêâ thêy, trong möâniñh kinh tîemúâsûâbiī à àoâg cuâ caá doanh nghiīp seâcao hún, gêy ra tinh traâg thêènghiīp vaâkhoâkhùn taân thûâ Cuôëcuâg, mûâtûâ coâku hûúâg laân tùng mûâ doanh lúâ cuâ giaâ duâ. Möi trûúâg nùng àoâg hún seâaoâhoâcaá hinh thûâ baâ höâkaâhöâmûâ Aíritiī à haâh caâcaâh coâthiícêñ àī à caá chüung trinh àīn buâmôâlén cho nhûâg ngûúâlao àoâg coâthiíbô nhiīn thua thiâī. Caá chüung trinh baâ hiīm thêè nghiīp àuúâ thiâīkî ðöèvaâcaâh hîâthöâg thanh toaâ chêèm dûâ húp àoâng, coâthiíibaâ víâho ngûúâlao àoâg úâkhu vûâ chinh thûâ trong möâmöi trûúâg hiī à coânhiīn sââgia nhêp vaâruâ lui cuâ caá doanh nghiīp hún. Nhúng nhûâg ngûúângheâ nhêècoâthií àuúâ phuâ vuâtoëhún bùq caá chüung trinh tûâ àinh hûúâg, nhû caá chüung trinh àoi lúung thûâ lêy víâ laân. Cuôëcuâg, vaâcoâdeäquan troâg nhêe laâsûâkî ðöhup giûâ mûâtûâ vaâmôâlûâ lúung lao àoâg àuúâgiaâ duâ töëseâaâra caá kí è quaâauâ biī à töè àoë vúâgiaâ àoângheâ vaâaoë vúâ phuâ lúâcon ngûúâ Do vêy, möâhî ðöhöâg giaâ duâ töëcung cêp cú höâcho têëcaâmoângûúâlaâtêecêñ thiâī èâīicoâthiíthâah công trong thiâgiúâtoaâ cêu hoaânaây.

Súâkùöög cêp vĩmöi trûúâg. Qua trình công nghịi p̄ hoaá nhanh choág díi nhii n ra taâcaá nûúá mûätoaâ cêu hoaâcoâhi ílaân tùng àaâng kí ímuá àoø nhii m vaâuy kíi âcaá taânguyi n thiïi n nhii n. Tuy nhii n, kí èquaânaâ khöng phaâlaâkhöng thiïitraâh khoâ chüâg haâ, chêë lûúâg khöng khí úânhii ù thaâh phoâuâ caá nûúá toaâ cêu hoaâang tùng lín. Kí èquaânaâ phuâhuöâ vaâ khaânung xéy dûâg caá quy àoñh kíi m soaâcoâhii à quaâ Quy àoñh kíi m soaâmöi trûúâg hoaâ toaâ khöng phaâlaâmöâ thûâka xó coâhi íkôm haen súâphaâtriïi n, caá thiï chíi ècén thiï è cén àuúâ phaâtriïi n nhanh choág hún súâphaâtriïi n thiï chíi è noâchung.

Súâhuyi n chöivíimüâxaâhöâ Khi caá nûúá toaâ cêu hoaá phaâtriïi n nhanh choág, caá nûúá naâ àoëmùâvúâsûâdi cû nôâ böâúâquy mö rêu lúâ tûâcaá khu vûâ nöng thön túâthaâh thô. Thûâng thi caá nûúá gën kí ñòi rói vaâ tinh traâg caâh ly, nïn cuâg xaâg ra híi à tûúâg nhêp cû triñ quy mö lúâ. Nhûâng luöng di chuyi n naâ laân tùng tinh àa daâg vîixaâhöâvaâdên töâ, vaâi è lûúânoâcoâhi íkhii è cho súâhup taâ xaâhöâtrûâi n khoâkhün hún. Coâbùng chûâg cho thêë, caá thaâh phoâcoâinh àa daâg vîi dêñ töâ cuâg coâxu hûúâg coâcaá dîch vuâcöng coâg yí è keän hún. Tuy nhii n, caá kí èquaânghii n cûâ cuâg cho thêë nhûâng möëlo ngaânaâ thûúâg àuúâ phoâg àaâquaá mûá. Caá xaâhöâàa daâg khöng nhêëthiï è díi xâg ra baâ lúâ triñ quy mö lúâ hún. Triñ thûâ tî ètöë àoëtung trûúâg thu nhêp nhanh choág cuâ caâ nûúá mûätoaâ cêu hoaâaân cho caâ nûúá naâ trûâthaâh caá xaâhöâan toaâ hún. Mûâ duâcoânhûâg khoâkhün hûp taâ lúâ hún, nhûng caá xaâhöâàa daâg laâcoâcaá lúâ thi èbuââùp laâ. Kí èquaâkinh tî ètoaâ dii à khöng bô aâh hûúâg tiï u cûâ cuâ tinh àa daâg nï è caá xaâhöâlaâdên chuâ

Mêecêñ bùng quyïn lúâ quoëtî è Trong Chiï è tranh laâh, möâsöâtûúá àang phaâtriïi n àaâcoâûúâ tiï èg noâtriñ trûúâg quoë tî èbùng caâh lúâ duâg caâ sii u cûúâg chöeg àoë lêñ nhau. Trong thêp kyâvûâ qua, thi ègiúâ trûâi n àuñ cûâ hún bêë kyâthûâ kyânaâ khaâ trong it nhêë möâ thi èkyâqua. Tuy nhii n, vúâxu hûúâg tùng trûúâg híi à nay, giai àoâa naâ seä

súān kī ē thuá. Nhū möāphēn kī ēquaāuā tī ē trìngh toaā cēu hoaāTrung Quöē vaān Áoāhī à nay àang tùng trūāng nhanh hún nhīrū so vúācaá nīn kinh tī öOECD. Trong vaāthēp kyā sūetūq quyīn lūā kinh tī öquöē tī öcoāhī íseäoäinh àa cùā, vaā àiīn naä coähī íseädēn dēn laän thay àoi laäcēu truā quaā lyá quöē tī ē

Những mối lo ngại của các nước giàu có một số khác biệt

Caá nūúá giaâ coäeäoähii nööelo ngaâvī itoaā cēu hoaähün caá nūúá ngheâ. Chùächùäelaäbaä chêècuâ nhūäg mööelo ngaâ naä vaâcaá cù súäuâ chuåg cuåg tûung àöökhaâ.

Toaā cēu hoaâvaâhuânghâa khuâng böëRoäraâng, sau vuâeë công vaâ Trung têm Thüung maa Thiäegiüä möâ trong nhûäg mööelo ngaâlúâ úâcaá nûúá giaâ laäoâa cēu hoaâaân tùng nguy cù khuâng böëquöē tī eÜAmöâ yânghâa quan troâg, mööelo ngaâ naä laâcoäcú súäcaá töïchüâ khuâng böëaätoaâ cēu hoaâmöö caâh nhanh choåg hún laâcaá nöïlûâ cuâ caâ chînh phuânhùm chöëg laâchuåg. Vúäcú cêe quöē tī ètuâ chuânghâa khuâng böë hii à àaângnaä nay, caâ nöïlûâ àun phûung cuâ caâ nûúá nhûm chöëg laâchuåg àiīn truâñin thiî è hii à quaävaâhöëg khuâng böëaätrûähaâh möâhaâng hoaâtông cöâg toaâ cēu. Cuâg nhû caâ haâng hoaâtung tûâkhaâ, noâtûâ cung cêp rit hún mûâ cêh thiî è Chuânghâa khuâng böëquöē tī ökhöng chí lúâduâng haâ chí è trong nhûäg nöïlûâ thiî è súäphöëhûp cuâ caâ nûúá, maânoâoâ lúâduâng aûúâ nhûäg nûi cù nguân toaâ taâcaâ nhaâñuâ thêé baâ Chînh saâh phaâ trii h coäthi i àoâg vai troâquan troâg nhûm trii àtii u nhûäg hang öían toaâ naä. Sûây i à keän kinh tî ñaânguyîn nhên chînh dêñ àiâ thêébaânhâñuâ; vaâñuâkhoi phuâ kinh tî ñaâmöâphêñ trong vii à taâthi i ènhaâñuâ.

Toaâ cēu hoaâvaâbêëbînh àùèg giûä caâ nûúá giaâ. Möâ trong nhûäg mööelo ngaâlúâ nhêéuâcaá nûúá giaâ laäoâa cēu hoaâdêñ àiâ gia tùng bêëbînh àùèg. Mööelo ngaânaä phuâhûp vúä caâ nûúá giaâ hún laâcaá nûúá ngheâ. Bung chûåg cho

thê, FDI tûaphûung Bùæàï è phûung Nam vaâsûâdi cû tûâ phûung Nam àï è phûung Bùæàaälaân tùng tîi h lûung úâ phûung Nam trong khi giañ tîi h lûung úaphûung Bùæ khi caá nhên tökhaá khöng thay àoí. Do àoácaá khia caâh naä trong höanhêp coâhi ícoâaá duâg quén bìnhoáaphûung Nam vaâgøy ra mèecén bung úaphûung Bùæ

Mùá àoâbêbenton àuèg àaâtung lín àaâg kíiúâMyâvaâcaá ûúâ tinh àaâg tin cêg cho thê, di cû àoâg vai troâquan troâg dêñ ài è hii à tûúâg naä, mùâ duâsûâthay àoí công nghi âvaâ chinh saâh thuâkhoaâheo hûúâg coâuâcho ngûúâlao àoâg coâ kyänung roâraâg cuâg coâai troânhêèâinh. Sûâkhaá nhau rête lúá trong mùá àoâbêbenton àuèg giuâ caâ nûúâgiaâ toaâ cêu hoaâmûá àoâtung àuúng cho thê tém quan troâg cuâ caâ nhên tökhöng phaâlaâtoaâ cêu hoaâ

Toaâ cêu hoaâvâiâcaánûúâphaâtriïn mèeviïrâlaân chïe taâ cho caâ nûúâcoâiïn lûung thêp. Hêu híi caâ nûúâ phaâ triïn àaâthuyiïn dích nhên công ra khoâkhu vûâ chïi ñaâ trong laâ soâg toaâ cêu hoaâhûâba. Möâphênguyiïn nhên laâsûâ thay àoí công nghi ângaâh chïi ñaâ khöng coâ sôâduâng nhii ñu lao àoâg nhû trûúâ- nhung möâphênguyiïn nhên khaâchue chüelaâdo sôâdich chuyiïn caâ vii à laân trong khu vûâ chïi ñaâ túâcaâ nûúâcoâhu nhêp thêp.

Nhû vêg khöng coâghia laâhêènghii p seâtung lín hay tîi h lûung trong khu vûâ chïi ñaâ seâgiañ ài, maâcoâghia laâkaäg ra sôâchuyiïn dích tûâcaâ công vii à chïi ñaâ sang caâ công vii à dích vuâuâcaâ nûúâ phaâtriïn. Caâ công vii à lîn quan tûâchïe taâ coâiïn lûung cao seâkhöng mèè ài. Ngaâh chïi ñaâ úâcaâ nûúâ thu nhêp cao coânhûâg lúâthiâcaâh tranh híi esûâ to lúá do gêñ vûâcaâ thi trûúâg chuâyïi à. Công nghi âhiïi à àaâkhöng laân triïi à tîi u caâ lúâ thiânaä, maâtriïn thûâ tîi ecoâ laân tùng chuâg. Caâ công nghi âbaâ leamûâmaâWal-Mart tîi n phong úâg duâg, trong àoâthöng tin vii caâ àiïn kii à thi trûúâg àuúâ chuyiïn cho nhûâg nhaâcung cêp haâg ngaä, àaâ ñaâ ra lúâthiânhuâvii à cung cêp haâg hoaâmôâcaâh híi esûâ nhanh choâg tûâthi trûúâg. Ngûúâlao àoâg trong ngaâh chïi ñaâ úâ

TOÀN CỤ HOẠT TÙNG TRÙÚĂNG, VAÂNG HÈÂ ÀOÀ

caá nūúá giaâ seäii p tuâ nhéâ àùúâ tii h lúung cao hún nhii ù so vúäöng nghii p cuâ hoåäcaá nūúá mûätoaâ cêu hoaåäün
giaâ vò hoåääuäng nui cêñ úa

Toā cēū hoaāvaāoōng hoaāNī ē toā cēū hoaādām cho moā ngūūâtii ē túācoāchung caá thií íchí èvāchinh saéh, thì chēu Éu coāeaphaācoåúaphaā trii hñ túung tûanhñ nhúäg gò àaädlñ hñ ra úåMyä Myälaåmöå nñ hñ kinh tñ dñuå nhéè vaâtrong nhiiñ u khia caâh laâthaâh công nhéè trïn thií ègiúå Nñ hñ kinh tñ èMyätaå ra cù höâcho haâg trii å ngûúångheå- nhiiñ u ngûúåtrong söønaå laânhñüäg ngûúånhép cù àiñ è túåcaá nûúá àang phaåtriñ hñ- àiñ trûñiñ giaâ coåhún. Nhung mö hñh Myäkhöng phaålaåmö hñh thaâh công duy nhéè Möå soëñiñ kinh tñ èchêu Éu vaâ chêu AÅcoåhu nhép bñnh quén àéu ngûúåtûung àuúng hay cao hún Myänhûng laâcoåcaá chinh saáh hoaâ toaâ khaâ, vaâ caá kí èquaåkaâhöâcoåtinh bñnh àuèg cao hún. Vñ duåAÅ, Bó, Åan Maâh, Nhéè Baå, vaâNa Uy laâcaá nñ hñ kinh tñ ètûung àoë müåcüå. Têècaåcaá nûúá naå coåmûå àoåbêè bñnh àuèg thêp hún Myänhiiñ lñ, vúå müå thu nhép trung bñnh tûung àuúng. Büog caâh kí èhüp giüä súågiaâ coåvúåbñnh àuèg, caá nûúá naå àaâgèn nhéètûåvii å trii åtii u ngheå àoå àiñ u maâ toaâ thií ègiúåvñ chúa àaâhàuúå. Caá cuâtri uåMyä/aâcaá nûúá naå àaâlñå choâ caá mö hñh rëèkhaâ nhau, vaâcaá mö hñh naå àiñ coåhii å quaåtöèkhi chuåg ta xem xeåtûånhñüäg kí èquaåtrong quaåkhñuåtuaå chuåg.

Víi mūâ vùn hoákhì caá xaâhöâ höânhép trïn nhii'ù khia
caâh, chuág trúâñi'n àa daâng hún: IKEA àaämang thii'ëkï'ëuâ
Thuyâñi'h túâNga, vaâhhii'ëkï'ënaäg töñ taânsong song vúâthii'ë
kï'ëuâ Nga; nhüâng ngûúânhép cù Êñ Áoâ/aâhaäg McDonald
àaämang moá tikka gaâvaânhamburger ài'ë Anh, vaâcaá moá ùn
naäg cuâng töñ taâvúâ moá caâvaâkhoai téy chii'n. Tuy nhii'n,
ni'ë khöng coâcaá chinh saâh nuöi dûúâg caá truyi'h thöeg àa
phûung vaâcaá truyi'h thöeg vùn hoâkhaá, thi nhii'ù ngûúâlo
ngaâtoaâ cèu hoâcoâhi ídêh ài'ë súâhöeg trï cuâ vùn hoâMyä
trïn thûâ tii'ë

Các mồi lo ngại trên toàn cầu

Gia tùng bêëbinh àùèg trïñ toaâ cêù. Möâ quan àïí m phöi bii ë viïtoaâ cêù hoaâlaânoâ laân cho ngûúâgiaâ giaâ hún vaâ ngûúângheâ ngheâ ài". Quan àïí m naâ coâleâkhöng àuâg: müá àoângheâ àoângheâ nhanh choág úâcaá nûúá höâ nhêp vaâ niñ kinh tîëthiëgiúä Nhû Amryta Sen àaäkhùèg àïnh, möëlo ngaâàuâg àuâehún laâvïmür đô bêëbinh àuâg cao àïí müá choág müâchüâkhöng phaâvïisüâthay àoi müá àoânaâ. Trong möâ thiëkyâtrûúá nûm 1980, müá àoâbêëbinh àuâg trïñ thiëgiúä àaâtung lín kinh khuâg: kiiítuâthuâ àïí m naâ àïí nay, müá àoânaâ àaâth àom vaâcoâthiëcoâ giaâ ài. Thiëgiúätrûúá thûâkyâtöng nghiïp hoaâbinh àuâg hún nhung cuâg ngheâ hún nhii ù, vaâvïi â quay trûâlaâmöâthiëgiúânhû vêg khöng coâthinh thuâ tîëvaâtuâg chüèg àaâg mong muôë. Thay vaâ àoâlúâich cuâ hii à àaâhoaâtên phaââuâphên phöe rõâg raâhún. Tûânmù 1980, àïí ù naâ àaâbùâkêùn xaâg ra: caâ nûúá müá toaâ cêù hoaâhii à aang bùâeköp caâ nûúá giaâ. Ngheâ àoâlaâmöhii à tûâug chuâyï ù xaâg ra úâñöng thön: möâ ngûúâaâang nûâ bùâcaá cù höâdo công nghiïp hoaâaâra àïí di cù túâthinh traâg ngheâ àoâúâñöng thön túânenê thang àêùn tii n trong hî åhöeg thang bêâ vïi à laân ào thö. Nhung cho àïí nay, möâsöâthuâuâ vúâsöâlén khoaâg 2 tyângûúâvêh chúa tham gia titch cũâ vaâ tii è trìngh toaâ cêù hoaâvaâcoâthiëaâbø tuâlaâ àùng sau.

Xu thiëkhoâtuâuâ möâsöëñuâng heâ vaâphêñ kyâtuâ möâ soëñuâng khaâ coâthiëthay àoi. Hún nûâ, nhii ù nûúá ngheâ coâ thiëtham gia toaâ cêù hoaâvaâgia nhêp nhoán höâtuâuâ caâ nûúágiaâ. Tuy nhii n, seâlaâhii è thûâ tîëkhi kyâvoâg têâcaâaâ nûúá ngheâ àïí ù coâthiëthoânhêp vaâ quaârinh saâ xuêëcông nghiïp toaâ cêù. Mûâcûâ àoë vúâ thûúng maâ vaââaâùn tû seâ khöng mang laânhii ù lúâich cho ngûúâdêñ sinh söëg úâñhii ù khu vûâ hii à aang phaâtriï h trï trï âvaâbaâ thêñ noâkhöng thiëlaâgiaâphap cho vêë àïïngheâ àoâúâcaâaâ khu vûâ naâ. Àoëvúâ möâsöëñuâng hii à nay aang bô caâh ly, vêë àïïcoâlalaâcaâ thiëchii evâchinh saâh yï ë keän. Trong caâ trûâug húp khaâ, coâ

TOAĀ CĒU HOAĀTŪNG TRŪĀNG, VAĀNGHEĀ AOĀ

nhūāg khoākhūn nghiīm troāg vī ī mūā àāa lyādo tinh traāg bī āh dīch vaābō cō lēp. Trong khi mūacūā khōng giup rīch nhīūn cho caā àāa phūung naā, thi roātāng laāvī ā tūāaāh mīnh khoānīn kinh tī ãhī ãgiúā khōng hī ī mang laāsūāhīnh vūūāg cho chuāg.

Trong khi toaā cēu hoaā/i kinh tī ãkhōng laān àāuā nhīūn àī ī giup àāacaā khu vūā naā, thi toaā cēu hoaāxaāhōā thūā nhēā sūāgēn guāgiūā con ngūūā khōng dūāg laāuābīn giūā quöe gia- coāhī ìcoāhūāg khaātūng tī ī taāg lūā hūn. Noāoá thiī laāaōāg lūā thuā àéy caā giaāphap toaā cēu àöe vūācaā vēā àī ī quaā lyāy tī ãvaāhaātēng yī ē keān.

Sūānoāg līn trīn toaā cēu. Sūāphaātīn kinh tī ãeāuā kīch thīch būqg toaā cēu hoaāàāaāra caā vēā àī ī mōi trūāng mūā cēn phaāàāuāa giaāquyī ãeātēp àöe toaā cēu. Mōāmōēlo ngaā quan troāg trīn toaā cēu laāvī àāa chīnh phuāeākhōng haāh àöāg möācaāh coāhī àāa quaātī ãhaā chī ãeāuāng khī thaānhaākīnh vaākīn chī ãhī à tūāng noāg līn cuā traāàē. Giūā caā nhaā khoa hoā coāmōā sūānhēè trī rōāg raālaāhoaā àöāg cuā con ngūūā àāaädēn àī ī sūānoāg līn trīn toaā cēu, vaāseäcoā coā nhīūn thay àöi khī hēā hūn trong tūung lai, trūākhi caā haāh àöāg tēp thiī ãnhūm khūäephūa àāuā tī ī haāh. Nguyīn nhēā xāār ra vēā àī īnaā khaāoātāng. Baā nīn kinh tī ãkhöeE-7) hī ã chī ãn 70 phēñ trùm lūūāng khī thaāCO2. Myächī vūā4 phēñ trùm dēn söähī ãgiúā thaāra lūūāng khī chī ãn túā25 phēñ trùm lūūāng khī nhaākīnh. Trung Quöe laānūā coálūāng khī thaā àāuāg thūāhai, sau àoāaæU, Liiān bang Nga, NhēāBaā, Êë Áoā vaāBraxin. Tinh theo àēu ngūūā thi Myä(vūā20 tēp trīn àēu ngūūā vūūā xa caā nīn kinh tī ãkhaā vī ī mūā khī thaāCO2. Lūūāng khī thaātrīn àēu ngūūāuāTrung Quöe, Braxin vaāÊë Áoāthēp hūn nhīūn so vūāuācaā nūūā phaātrīn, vaācēn tinh àī ī sūākhaā nhau naā trong bēēkyämöā thoaāthuēā toaā cēu naā nhūgn cùägiaān lūūāng khī thaāgēy nīn hī ã tūūāng noāg līn trīn toaā cēu.

Toaā cēu hoaāvaâquyīn lūā cuā caā chīnh phuālao àöāg vaâvöe. Khi möānūā hoānhēp vaā nīn kinh tī ãeong nghiīp

toa à cêù, vai tro à cu à chinh phu à khöng gia ñ ài. Ngoa à ca à chû à nung truy ìn thö èg nhû giao à du à vê ñ cè ñ à u ú à thû à hii à va à vú à mò ã tii ù chu ên cao hûn, chinh phu à co à pha à thû à hii à ca à chû à nung mû à nhû ba à ho à xa à hò à va à kii ìm soa à moi trû ú à g. Trong mò à sò e linh vû à chinh sa à h - à a à ng chu áy ála à qua à ly à kinh tì e à mò - pha àn vi à i ì ù khii à cu à chinh phu à giao à ài. Tuy nhii à n, ca à chinh phu à vê ñ co à hii ù kha à nung lû à cho à à o èv ú à ca à chinh sa à h phê à phö è à o i khi, ca à chinh phu à ca à h tranh vû à nhau bù q ng ca à h à u à ra ca à hò nh thu à trû à cê p nhû ùn thu hu à ca à nha à ma à mû à u à ca à nga à h co à i nh tê p trung va à quy mò lû à. Vii à la à n na à la à la à ng phii; à i tra à h no à ca à chinh phu à hii à nay à a ng tû g cù ú à g sù à hú p ta à, à u à ra ca à quy tû e nhù ùn ha à chii à a à ng cù khöng co à u à

Do nhû à ng ngû ú à lao à o à ng gù p rêu nhii ùn kho à khùn trong vîi à tö ích ú à hoa à à o à ng cu à mìn h trong nhii ùn nû ú à kha à nhau, nî à n ca à doanh nghii p co à hii ùn kha à nung à i í la à n giao à quy ìn lû à mû à ca à tu à ca à cõng à o a à à u ú à tö ích ú à trong mò i quo è gia bù q ng ca à h hoa à à o à ng ú à hii ùn cu àn cõng nghii p kha à nhau va à à e doa à e à a à lû à cho à à o à i ì ùn à e tû giu à ca à cu àn na à. Vii à la à n na à co à hii í dê n dê n a i à sù à hò à tu à / i tii ùn lû úng giu à ca à cu àn chii à a à ú à ca à nû ú à co à h u nhê p cao, mû à du ành hû à g kha à bii à lû à vî i chi phii lao à o à ng trong lò nh vû à chii à a à vê ñ tii p tu à tò n ta à

Co à bù q ng chû à g cho thê y, tii ùn lû úng à a à gia tû g ng nhanh cho à g ú à ca à nû ú à mû à to à à cêù hoa à Thû à tì à na à cho thê y, lao à o à ng co à qu y ìn lû à nhii ùn hûn nhû à öe à o à tû g ng nhanh, hûn la à bii sù à dì chuy ìn vò à lû à hûn à e doa à Ca à vii à la à n à u ú à chuy ìn dîch tú à nhû à g nû ú à co à h u nhê p thê p, co à mû à tii ùn lû úng thê p hûn tii ùn lû úng cu à nhû à ng ngû ú à bii mè à ca à vii à la à n na à. Tû ba à co à e à co à dû à nhû à qua à tò nh chuy ìn dîch na à: ngû ú à lao à o à ng ú à ca à nû ú à co à h u nhê p thê p thû ú à g co à t qu y ìn lû à trong mò è quan hii à vû à ca à nha à qua à trô hûn, mû à du ành hû à g ngû ú à hû ú à g lû à nhii ùn nhê à la ành hû à g ngû ú à mua sa à phê m chii à a à vû à gia à e à hûn. Tuy ca à cõng vii à tra à u úng ú à ca à nû ú à co à h u nhê p thê p co à mû à tii ùn lû úng thê p hûn ú à

caá nūúá thu nhēp cao, nhung chuāg vēn thūúāg tōēhún so vúācaá cōng viiā trung bìn̄h trong xađhōā Hēu hī ēcaá cōng nhēn úākhu vúā chī ētaā taācaá nūúá thu nhēp cao khōng giaâ coâkhi so saâh vúānhūāg ngūúâkhaá trong xađhōā Traâlaâ hēu hī ēcaá cōng nhēn úākhu vúā chī ētaā taācaá nūúá thu nhēp thêp coâhu nhēp cao hún àaāg kīiso vúāthu nhēp quöe dēn trung bìn̄h.

Toaā cēu hoaālaān gia tùng caâh tranh, vaââlīn naâg trīn thūâ tī cāaâlaān suy yī ē quyīn lūâ thi trūúāg cuâ tû baâ. Coá bùng chūāg roââaâng chūāg toââaâkâg ra sââgiaânsuâchînh lîâh giaâcaâ chi phî, cho thêg quyīn lûâ cuâ caâ àoâ quyīn vaâ caâten trong nûúá àaâgiaânsuâchînh xuôèg. Tuy nhîn, thi egíuâ hîn ânay thîi ē möâcú quan àiâi tûâtââèy àuââi ígiaâquyí ēcaâ vêâ àiâi liiâi quan túâ quyīn lûâ thi trûúāg mang tînh toaâ cêu. Tûâng tûânhû sâânoâg lîn trîn toaâ cêu, àêy laâmôâ vî duâ quan troâg cho thêg caâ khoâkhùn àaâvûúâ trûúâ chînh saâh toaâ cêu.

Xây dựng một nền kinh tế thế giới hội nhập: Một chương trình hành động

TÍI ÊU TRÒNH TOAĀ CĒU HOAĀGÊN ÀEY ÀAÄTRÚÂ thaâh möâtaá nhênh maâh meââoëvúâcōng viiâgiaâ àoângheâ, vaââaâgiup cho möâsöâtûúâ ngheâ coâquy mö lúâ thu hep khoaâng caâh vúâcaá nûúágiaâ. Tuy nhîn, möâsöemöelo ngaârõâng raâvî itoaâ cêu hoaâdaâcoâcú súâvûâng chûâe toaâ cêu hoaâleâra coâhîicoâhîi quaâcao hún àoâvûâng ngûúângheâ, vaâcaâ aâh hûúâng tûâtââi cuâ cuâ noâcoâhîi àaâuâng giaâi ài àaâng kîi Trong möâsöekhâa caâh quan troâg, caâ chînh saâh toaâ cêu hîn ânay không theo kôp vúâcaâcú hóâvaâruâro toaâ cêu. Trong baâ caâ naâg, chuâg tòi àiâi xuêê möâ chûâng trînh haâh àoâng úââaâtêp àoâsöâaâ cêu vaââia phûúng, nhùm laâm cho toaâ cêu hoaâtrúâniâi tōêhún, hóâtrúâcho caâ nûúá vaângûúâdêñ hîn âbô àêy ra ngoââlîicuâ tûâtââ trînh naâg.

Chúúng trình cuâ chuág töi phèn naâ chöng cheá vúächûung trình cuâ nhüäg ngûúäphaâ àöëtoaâ cêùn hoaánhûng noðraä ngûúähoaâ toaâ vúächuåghâa quöëgia, chuåghâa baâ höåvaâ chuångħâa laäg maâ chöng àöëcông nghiïp laânhûäg chuâ thuyïëäang nöi bëåhïi â nay. Nghiïn cùù cuâ chuág töi nhêë maâh nhïiùn àïrø haâh àöäg coâthi ígiup cho toaâ cêùn hoaâtrúâ nïn coâich hún. Trong söënaä, chuág töi seânhêë maâh baä haâh àöäg maâchuág töi xem laâñuâ bii â quan troâg àïrilaän cho toaâ cêùn hoaâcoâich àöëvúängûängheâ.

Tham gia vaâ möðthi trûúâg toaâ cêùn àang mûäoâg, viïcú baâ àaðlaâmöâtaâ nhên tîch cùâ àöëvúäting trûúâg vaâgiaäng heâ àoåúâcaâ nûúâ àang phaâtriïn, àoåâyädo taâsao nhïiùn nûúâ choâ lûâ mûävâa àöëvúäthûung maâvaââeu tú quoë tië Tuy nhïiùn, vén coâ töh taânhûäg haâg raâ àaâg kí ívï ithûung maâ Lînh vûâ haâh àöäg trûúâg hêt cêñ phaâlaâmöâ “voâg phaâtriïn” trong àaân phaâ thuûung maâ Hii â nay, caâ nûúâgiaâ vén duy trø súâbaâ höåtaânhûäg lînh vûâ maâcaâ nûúâ àang phaâtriïn coâlúâ thiësø saâh, vaânhûäg nûúâ ngheâ seâthu àuúâ nhïiùn lûâtich nïi ë caâ bii â phapâ baâ höånaä àuúâ cùâe giaäng. Hún nûâ, caâ nûúâ àang phaâtriïn cuâg seâoâhïiùn lûâtich nïi ë caâ nûúâ naäg coâthi ítii pê cêâ tuâcaâ thô trûúâg cuâ nhau möðcaâh töëhün- caâhaâg raâ giûâ nhüäg nûúânaäg vúä nhau theâñ chî coâ cao hún caâhaâg raâ cuânhüäg nûúâphâtriïn. Nhüäg caâthi â trong khaânung tii pê cêâ thô trûúâg naäg, töënhêëen n àuúâ àaân phaâ trong böëcaâh àa phuûng.

Caâ nûúâ àang phaâtriïn coâyädo àuâg àuâekhi cho rùqg, caâthoaâhuêâ thuûung maâkhöng nïn apâ àuâcaâ tii u chuêñ lao àöäg vaâmöi trûúâg lîn caâ nûúâ ngheâ. Nhüäg cöâng àöng úâtriïn toaâ thiëgiûâhïi â àang cöëgûäg caâthi â caâ tii u chuêñ soëg vaâcaâ iïiùn kii â lao àöäg vaâmöi trûúâg. Coânhüäg bii â phapâ tîch cùâmaâcaâ nûúâgiaâ coâthi ísûâduâg àïrî höîtrûâtöng viï ânaäg. Tuy vén, möðsûâcam kí èthûâ tî èvaâtich cùâ, àoâhoâcaâ nguôñ lûâthûâ tî èchuág töi seâiïcêp nhïiùn hún trong phèn dûúä. Viï â apâ duâg caâ àïiùn khoaâ trûâg phaâthûung maâ àöëvúäcaâ nûúâ khöng àapâ ûâg àuúâcaâ

tīū chuēn cuā Thī ēgiūā thūāNhēt trong caā àiīū kīrā vīlao àoāg vaāmōi trūāng, coāhī īcoānhūāg aāh hūāng rētai haālīn mūā söēg cuā ngūūāngheā, vaāvī vēy, noākhöng coātīnh xēy dūāng. Hún nūā, coānguy cū lúā laācaā bīrā phap trūāng phaā thūung maā nhūm thūā thi caā tīū u chuēn naā seātrūāthaāh nhūāng hīnh thūā baā höāmūā gēy thīrā haācho ngūūāngheā. Quan àiīm chung hún úāāey laācaā thaāthuēā thūung maā cēn cho pheāp caā nūūā ap̄ duāng caā caāh tīr̄ p̄ cēā thīr̄ ičīr̄ khaā nhau àoēvūānhūāg tīū u chuēn moi trūāng, baā höākaāhōā baā töh vùn hoaāvaācaā vēy àiīkhaā. Caā nūūā toaā cēu hoaātōākūā àa daāg àaāg kīr̄ vīlīthīr̄ ičīr̄ évaāvùn hoaā vaāchuāg ta theē khöng coāyādo ḡ àiīsūāhōānhēp kinh tīdāākhöng tōn troāg tīnh àa daāg naā.

Nghiiān cūā cuā chuāg tōi cho theē, caā chīnh saāh thūung maāvaātēu tú thōng thaāg khöng àoāg goāp̄ àūūā nhīūū u cho caā nūūā àang phaā triīn, nīē caā chīnh saāh khaā vēn yīē keān. Nhūāng nūūā àang phaā triīn àaātāā àūūā thaāh cōng trong laā soāg toaā cēu hoaāgēn àey nhēt laānhūāg nūūā àaā taā ra àūūā moi trūāng àēu tú tūung àoē töē, trong àoācaā doanh nghiiāp̄, nhētlaācaā doanh nghiiāp̄ nhoāātōng nūūā, caā thīr̄ ira àūā phaātriīn vaāmūātōāg kinh doanh. Úāāey, möālīnh vūā quan troāg *thūā hai* trong haāh àoāg laācaā thīrā moi trūāng àēu tú úācaā nūūā àang phaā triīn. Möā moi trūāng àēu tú töēkhöng phaālaāmōā moi trūāng àēu tú coāö söēcaā úu àaāmīiñ thuīr̄ évaātūātēp̄ cho caā doanh nghiiāp̄, maādaāmōā moi trūāng àēu tú trong àoātōākūāquaā lyākinh tīr̄tōē- kīīm soākàūūā tōnh traāg tham nhuāg, caā cū quan nhaātūūā, quy àōnh, hīrā lūā thi haāh hūp̄ àoēng vaābaā höāquyīñ sūāhūā coā hīrā quaāSūālīiñ kīr̄ vūācaā thī trūāng khaā bīn trong möā quöēgia vaātīn quy mö toaā cēu (thōng qua cū sūāhaātēng, giao thōng vēā taā vaāvīiñ thōng) laāmōā thaāh phēn quan troāg cuā moi trūāng àēu tú töē Möāmōi trūāng àēu tú tōi tīr̄ a seāgēy thīrā haācho nōng nghiiāp̄ vaācaā doanh nghiiāp̄ nhoā nhīūū hún caā doanh nghiiāp̄ lúā.

Xéy dūāg möā moi trūāng àēu tú töē vīlīcū baā laātraāh

nhiⁱⁱ ᄂn cu^a ca^a qu^oë gia va^aca^a àⁱa ph^uúng, va^ac^en t^ep trung à^ua bⁱï ã va^a nh^uâg v^eø àⁱi maâca^a doanh nghiⁱⁱ p^o nhoâgùp pha^a Vⁱi^a la^an trong ca^a doanh nghiⁱⁱ p^o quy m^o nhoâv^a/ûa n^ua ca^a thⁱ trê^a va^av^uâg nöng thön co^aai tro^atrung t^em trong vⁱi^a n^{en}g cao m^uá sö^ag cu^a ng^uúâng he^a ú^anöng thön. Ca^a cö^ag àⁱöng co^athⁱ ísu^adu^ag àⁱeu tú n^uúá ngoa^ava^athⁱ tru^auâg qu^oë tⁱë àⁱöev^ađich vu^aⁱ íca^athⁱ ã möi tru^auâg àⁱeu tú. S^uâtoámùâcu^a ca^a ng^en ha^ag n^uúá ngoa^ata^athⁱ tru^auâg trong n^uúá co^ata^a du^ag cu^ag cö^atha^aêng ta^achⁱnh. V^uâca^a àⁱöng c^u àu^ag àu^ag hoa^a àⁱöng àⁱeu tú n^uúá ngoa^aco^athⁱ ícung c^ep mö^aca^ah co^ahⁱ ã qua^aca^adich vu^aⁱ ã, cu^an ca^ag, vⁱi^an thöng, va^aca^adich vu^akinh doanh kha^a.

Coánhuâng bùog chûág vuâng chûæcho theø, súâhöänhèp vaâ thî trûúâg toaâ cêu laân tùng doanh lúâcuâ giaé duâ uâ nhiiù nûúá khaá nhau (caññuáá giaâ vaññuáá ngheâ). Mûá doanh lúâcuâ giaé duâ cao hún coáthi ílaâmøâ àiïù tîch cùâ, do noákhuyï è khîch caá höâgia àøinh àèu tú vaâ con caâ Nhüng noácuâg nhêë maâh têm quan troâg cuâ viï è cung cêp caá dîch vuâgiaé duâ vaây ti emöâ caâh híi è quaâ àéy laâ nhên töëhúr ba trong chûúng trônh cuâ chuâg töi. Ní è ngûúâ ngheâ coát hoâå khöng coákhâñnung tii ï pê cêâ caá dîch vuâgiaé duâ vaây ti èthi hoâse èt khoâoâkhañnung nhêë åùuâå lúâñich tûâñutung trûúâg do höânhèp mang laâ Vúâcaá dîch vuâkaâ höâyï è keán, toaâ cêu hoaâcoâthi ídi ïdaâg dêñ ài è gia tùng bêèbình àùøg trong phaân vi möâñnûúá, vaâtinh traâg ngheâ àoâcuaâng cùâ tii ï tuâ töñ taâ Nhoán caâ nûúá àang phaâtriï h mûá tii è haâh toaâ cêu hoaâaaâaaâå åùuâå nhûâg thaâh tûâ àéy èë tûúâg trong giaé duâ- åùâ bii è laâgiaé duâ tiiù n hoâvaâgiaën åùuâå tyâi åùuâvong treâkú sinh. Äiïù naâg cho theø, nhiiù nûúá åâaâi è haâh caâ hoaâåòâg àèu tú böísung vaâ caá dîch vuâkaâhöârêtcèn thiï èâi iâaâñ baâ rùqg ngûúângheâ coáthi íhûúâg lúâñutung trûúâg. Sûâkî èhúp cuâ giaé duâ töç cho ngûúângheâ vaâmøâ moi trûúâg àèu tú tîch cùâ hún laâ rëe cèn thiï èâi íngûúângheâ coáthi ítham gia hûúâg caâ lúâñich trong möâñiñ kinh tî éphaâtriï h maâh meâhün. Nhüng

viiā taā khaānūng cho ngūūāngheā khōng chī coāēg. Áoātoā laāviiā tōichūā caā quyiān sūāhūā vaāquaā lyātheo möā caāh thūā cho phep ngūūāngheā tham gia vaā caā quyiān àānh coā aāh hūāng àiā cuōā söāg cuā hoā

Trong khi höānhēp noächuág laämöätaá nhēn tich cùā àöö vúā tùng trūāng vaägiaäng ngheā àoā uäcaá nūúá àang phaä triiān, thi roäraäng coänhūäg ngūúä thüng vaäkeäthua cuäthiiä nhēe laätrong ngüäehaå. Thüä tîänaäg dïiñ ra uäcaá nūúá giaä cuäng nhû caä nūúá ngheä. Caä chüäg cüähu thêp tûänhūäg cuöä àiäñ tra cêp doanh nghiiäp cho thêy, hêu hîälúäthich àööng cuä thüung maävaäthêu tû thöng thoäg coäümüä tûähiä à tûäng "xaät roäa" cuä caä doanh nghiiäp - caä doanh nghiiäp keän hiiä quaäphaängüäg hoäaä àööng vaäcaä doanh nghiiäp müära àuävaämúäthööng saä xuët. Äöng thüäcuäg dïiñ ra sôäkaät roäa trïn thi trûäng lao àööng- coäeaäey laäyädo chinh giaäthich taä sao toaä cêu hoaälaälaämöä vêä àiängéy nhiiñ tranh luëä nhû vêä. Toaä cêu hoaälaä tùng tiiñ lüüng trung bïnh uäcaäcaä nūúá giaä vaänüüä ngheä, nhung cuäng coänhūäg ngûúä bï thiä haäàäng kiiä Do àoälonh vûä haäh àööng thûr tûr laäcung cêp möähïnh thüä baä höäkaähöäàäüüä àiäñ chinh phuähûäp vúä thi trûäng lao àööng nüng àööng trong möä niñ kinh tîämuä Công viiä naäg rêäequan troäng nhûm giup àuänhûäg ngûúälaö àööng bï thua thiä àätrong ngüäehaå do sôämúäcûä gêy ra, cuäng nhû àiäitaä ra möäniñ taäg xaähöävûäng chüätrong àoäcaä höägia àänh- nhêe laängüüängheä- caäthêy thoämaätrong viiä chêp nhêä ruäro vaächûäg toäphêim chêe kinh doanh cuä mïnh. Chuäg töi cöegüäg niñ ra nhûäg gi coähiä àäquaäcaä nûúä tûüng àööngiaä vaäaoëvüänhûäg ngûúälaö àööng úäku vûä chinh thüä, vaänhûäg gi coähiä àäquaäcaä nûúä ngheä vaä àööevüässöäöng nhûäg ngûúängheä sinh söäg úäku vûä phi chinh thüä, vaäcaä vuäg nöng thön. Niä caä nhaähoaäh àänh chinh saäh khöng tiiä haäh caä biiä phap baä höäkaähöämöä caäh coähiä àäquaäthö seäcoäreënhiiñ ngûúäbï thiä haäh vaäaoä böäcöng cuöä toaä cêu hoaäseätrüäniñ àaäng ngûä

Thaäh phêh thûr nûm trong chüüng trönh haäh àööng cuä

chuág tôi làâtênh phaăkcoăuňúâg vĭi à trúălúá hún vaăăuňúâ quaă lyátöe hún. Vĭi à trúăcênh àuňúâ àõnh hûúâg nhùm giaă quyí ē möă söëv   ài i khaá nhau. Coăb  ng chûág cho th  y, khi caă nûúâ coăthu nh  p th  p ti   e haâh caă caâh, caă th  i à möi trûúâg àéu t   vaădich vuăkaăh  cuâ m  nh, thi àéu t   t   nh  n- caătrong nûúâ l  n nûúâ ngoa   phaă u  g v  amöăl  o  t  i i nh  h  e àõnh. Roăraâg trong möămöi trûúâg nh  u v  y thi vĭi à trúă/úă quy mö l  uă coăth  i i coăm  aăh hûúâg l  uă t  t  tung trûúâg vaâgia  n ngheâ àoă Do àoá trong khi taă ra möă möi trûúâg ch  nh saăh töe laâtraăh nh  i àn cuă caă quo  gia vaâcaá àoă ph  uúng, thi c  o  g ào  ng thi eg  uăcoăth  i i giu  p àuăcaá xaăh  oăt  i e haâh nh  u  g thay ào  i àéy khoăkh  n b  ng s  uh  o  itr  uăch  nh. Höi  tr  uăa nûúâ caăcaăh coăthu nh  p th  p- úăcaăt  p quo  gia vaăt  p àoă ph  uúng- laâvai troăthu  y i e cuă vĭi à trúăM  oăvai troăquan troăg khaá cuă vĭi à trúălaâgiaăquyí ēm  s  o  thaăh th  uă cuăth  i i v  i y t  i evaăăia lyătaănh  u  g quo  gia vaăon ngûúâ b  caăh ly trong toaă c  eu hoaăC  n coănh  i ũn vĭi à trúăh  n àuúâ àõnh hûúâg túăl  nh v  uă nghi  n c  uă caă c  ng nghi  y t  i evaă n  ng nghi  p, nh  uăoăcoăth  i itaă ra nh  u  g thay ào  i to l  uă taă caă khu v  uă th  uúâg b  hoăah haâh do b  i âh söereăvaăcaă khoăkh  n khaá. Kh  ng chí d  uâg laăuăt  a ngh  i n c  uă, roăraâg c  en coăsh  r  u  giu  p ài i l  uă caă thaăh t  uă y t  i i e v  uănh  u  g ngûúâ coăth  i i aăuăh  uă hûúâg l  uăñch t  uăcaă thaăh t  uă na  g.

Linh vúu haāh àoāg thưu sáu cuā chuág töi laāgiaān núaĀey cuāg laāmōāhinh thūá vīi à trúānhüng chuág töi khöng muöö khuyiē nghö cuā mìngh úäey laābō chüm khuëè trong lúäk'u goä vīi à trúānhii'ù hún coäinh chung chung. Nhii'ù nûúá bō caäh ly trong toaâ cêu hoaåàuå bii ålaåtaá nûúá úäthêu Phi, coá nhüäg khoaä núaäkhoäthanh toaä chöng chéè. Víi à giañ búä gaäh núaüuä caä nûúá naä seäaämöänhên tööcho pheø chuág tham gia maäh meähün vaâ toaâ cêu hoaäGiaäñ núaüuå bii åcoä iich khi àuüuå kï è hüp vúäcaäcaäh chinh saäh (caä thiïi à möi trúüäg àeüu tú vaäcaä döch vuäaächinh). Giañ núaëen àuüuå úu tiïn daäh cho nhüäg nûúá coämöi trúüäg chinh saäh túüng àoë töë àoë vúäcöng vïi è giañ àoängheä, nhü àuüuå nïi u ra

trong Saāg kī ē caá nūúá ngheā nūānhī īn (HIPC). Àiīn quan troāg laāchēn tī ē haāh giaān nūātrong böēcaāh vī ā trūānūúá ngoaārōāg raāhún àoēvūācaá nūúá bō caāh ly. Giaān nūākhöng nīn thoālī khoāvī ā trūānī ē vēg thi seācoāéēit giaātri) maā cēn àuúá böisung bùog lūúāng vī ā trūātōng cōāg lúá hún.

Caāsaāl lindh vūá maāchuāg töi nhēē maāh cho haāh àoāg chīnh saāh trong toaā cēu hoaātūn chuāyī ē úātrong lindh vūá kinh tī évaānhūq muā àich nēng cao thu nhēp vaāmūá söēg cuā ngūúāngheā. Tuy nhīn, baā caá cuā chuāg töi cuāg xem xeācaāmōā söēvē āiīphi kinh tī énhū quyīn lūá, vùn hoaāvāa möi trūúāng vaātua ra bùog chūāg vī īaāh hūúāng cuā toaā cēu hoaātūvūācaá vēē àiīiquan troāg naā. Chuāg töi nhēē maāh nhūāng haāh àoāg cuāhī ícoāhī ílaāh giaān ruāro vaāchi phī cuā toaā cēu hoaā ÚĀàēy, trong chūúng tròngh haāh àoāg, bī ā phap̄ thūt bāy nhūm nīu bētêm quan troāg cuā vī ā giaā quyīt vēē àiīkhī nhaākīnh vaāhī ā tūúāng noāg līn trīn toaā cēu. Hī ā àaācoākūānhēētri rōāg raāgiūā caá nhaākhoa hoā laā hoaā àoāg cuā con ngūúātang dēn àiī sūāthay àoī khī hēā, vaātūānoāg līn trīn toaā cēu àēy thaān hoaānaā seākaā ra, trūā khi coācaā haāh àoāg tép̄ thī íaīkhūāphuā. Àēy chīnh laāvī duāvī mōā lindh vūá quan troāg taā àoākhöng coākūāhūp̄ taā toaā cēu mōācaāh coāhī ā quaātūhūāiīm hī ā nay. Noātūāg laāmōātrong nhūāg vēē àiīitoaā cēu, vaātūā bī ā laāgaāh nūāg àoē vūā nhūāg nūúá ngheā vaāngūúāngheā nī ē nhū khöng àuúágiaāquyī ē

Sūātūāg goāp̄ cuā chi phī truyīn thōng, thōng tin, vaāgiao thōng àuúá haāthēp̄ àoēvūātī ē tròngh toaā cēu hoaātāmōā xu thī ékhöng thī iāaā ngūúá, nhūng vī ā cùēgiaān caá haāg raā thūúng maāvaātēn tū coāhī ibī àaā ngūúá bùog chuānghīa baā höāvāāchuānghīa quöē gia- nhū àaātūāng xaā ra trong nhūāg nūm 1930. Tuy vēg, chuānghīa baā höāvāāchuānghīa quöē gia seālaāmōā phaā úāg àuā bī ā tai haā trūúā caá thaāh thūā do toaā cēu hoaātēy ra. Caá vēē àiīnaā cēn phaātūúāgiaāquyī ē nhūng chuāg cuāg nūm trong pham vi kīim soaā àuúá. Nhūāg mōēlo ngaācoātū sūāiīitoaā cēu hoaātāhī íaūúāgiaā

MÔ^K CHÙUNG TRÌNH HÀNH ÀO^NG

toaāmaākhöng cēn phaāhy sinh khaānūng höānhép kinh tīē
toaā cēu àiīcoāthiī mang laālúāich to lúā cho nhūāg nūúā
ngheā vaāngūūā ngheā. Nhīūn ngūūā ngheā hīīā nay àang
àūúā hūúāg caālúāich tūātoaā cēu hoaāThaāh thūā chīnh laā
laān sao coāhiīm nhīūn ngūūātham gia vaātīē trìnghagy, chūā
khöng phaālaāquay trúālaātòngh traāg caāh ly vaāchuāngħia
quōēgia nhū trong thêp kyāl 930.

Tañliñå tham khañ

Tùñ àaæûayá mõ taæaá công trinh nghiñn cùa àaæûuá taëbaä mõæcaäh khõng chinh thûa coá thiíkhõng sùa coærong caæ hï ãhöëg thû viñ å.

- Abadie, Alberto, and Javier Gardeazabal. 2001. "The Economic Costs of Conflict: A Case Control Study for the Basque Country." Kennedy School of Government, Harvard University, Boston, MA. Processed.
- Abreu, M. 1996. "Trade in Manufactures: The Outcome of the Uruguay Round and Developing Country Interests." In W. Martin and L. A. Winters, eds., *The Uruguay Round and the Developing Economies*. Cambridge, England; New York and Melbourne: Cambridge University Press.
- Ades, A., and E. Glaeser. 1999. "Evidence on Growth, Increasing Returns, and the Extent of the Market." *Quarterly Journal of Economics* 114(3): 1025–46.
- Aitken, B., and A. Harrison. 1999. "Do Domestic Firms Benefit from Foreign Direct Investment? Evidence from Venezuela." *American Economic Review* 89(3): 605–18.
- Albrecht, J. 1998. "Environmental Policy and Inward Investment Position of U.S. Dirty Industries." *Intereconomics* 33(4): 186–94.
- Anderson, K., J. Francois, T. Hertel, B. Hoekman, and W. Martin. 2000. "Potential Gains from Trade Reform in the New Millennium." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Andreoni, J., and A. Levinson. 1998. "The Simple Analytics of the Environmental Kuznets Curve." National Bureau of Economic Research Working Paper no. 6739, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Angelsen, A., and D. Kaimowitz. 1999. "Rethinking the Causes of Deforestation: Lessons from Economic Models." *The World Bank Observer* 14(1): 73–98.

- Artecon, R., and W. Cunningham. 2001. "Effects of Trade Liberalization on the Gender Wage Gap in Mexico." World Bank, Washington D.C. Processed.
- Aw, B. Y., S. Chung, and M. J. Roberts. 2000. "Productivity and the Decision to Export: Micro Evidence from Taiwan and South Korea." *World Bank Economic Review* 14(1): 65–90.
- Barbier, E. (2000). "Biodiversity, Trade, and International Agreements." *Journal of Economic Studies* 27(1/2): 55–74.
- Barbier, E., N. Bockstael, J. Burgess, and I. Strand. 1995. "The Linkages between Timber Trade and Tropical Deforestation: Indonesia." *The World Economy* 18(3): 411–42.
- Barbier, E., J. Burgess, J. Bishop, and B. Aylward. 1994. *The Economics of the Tropical Timber Trade*. London, Great Britain: Earthscan.
- Baumol, W., and W. Oates. 1975. *The Theory of Environmental Policy*. New York: Prentice Hall.
- _____. 1988. *The Theory of Environmental Policy*. Second edition. New York: Cambridge University Press.
- Becker, R., and V. Henderson. 1997. "Effects of Air Quality Regulation on Decisions of Firms in Polluting Industries." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 6160, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Behrman, J. R., N. Birdsall, and M. Székely. 2000. "Economic Reform and Wage Differentials in Latin America." Inter-American Development Bank Research Working Paper No. 435, Inter-American Development Bank, Washington, D.C.
- Bell, L. 1997. "The Impact of Minimum Wages in Mexico and Colombia." *Journal of Labor Economics* 15(3): S102–S135.
- Bernard, A., and B. Jensen. 1999. "Exceptional Exporter Performance: Cause, Effect, or Both?" *Journal of International Economics* 47(1): 1–25.
- _____. 2001. "Who Dies? International Trade, Market Structure, and Industrial Restructuring." National Bureau of Economic Research Working Paper No. W8327, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Beyer, H., P. Rojas, and R. Vergara. 1999. "Trade Liberalization and Wage Inequality." *Journal of Development Economics* 59(1): 103–23.
- Bigsten, A., and others. 2000. "Exports and Firm Level Efficiency in African Manufacturing." Centre for the Study of African Economies. Working Paper Series 2000–16: 1–23, July 2000.
- Bisin, A., and T. Verdier. 2000. "Beyond the Melting Pot: Cultural Transmission, Marriage, and the Evolution of Ethnic and Religious Traits." *Quarterly Journal of Economics* 115(3): 955–88.
- Blackhurst, R., B. Lyakurwa, and A. Oyejide. 2001. "Options for Improving Africa's Participation in the WTO." In B.

- Hoekman and W. Martin, eds., *Developing Countries and the WTO: A Pro-Active Agenda*. Oxford, Great Britain: Blackwell.
- Blomstrom, M., and A. Kokko. 1996. "The Impact of Foreign Investment on Host Countries: A Review of the Empirical Evidence." World Bank Policy Research Working Paper No. 1745, World Bank, Washington, D.C.
- Bordo, M. D., B. Eichengreen, and D. A. Irwin. 1999. "Is Globalization Today Really Different than Globalization a Hundred Years Ago?" National Bureau of Economic Research Working Paper 7195, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Bordo, M., B. Eichengreen, D. Klingebiel, and M. S. Martinez-Peria. 2001. "Is the Crisis Growing More Severe?" *Economic Policy* 31: 51–82.
- Borghesi, S. 1999. "The Environmental Kuznets Curve: A Survey of the Literature." Fondazione Eni Enrico Mattei. Nota di Lavoro (Italy): 85.99:1–30.
- Borjas, G. J., R. B. Freeman, and L. F. Katz. 1997. "How Much Do Immigration and Trade Affect Labor Market Outcomes." *Brookings Papers on Economic Activity* 1: 1–90.
- Bourguignon, F., and C. Morrisson. 2001. "Inequality among World Citizens: 1820–1992." Working Paper 2001–25, DELTA, Paris.
- Boyd, W., F. Hyde, and K. Krutilla. 1991. "Trade Policy and Environmental Accounting: A Case Study of Structural Adjustment and Deforestation in the Philippines." Department of Economics, Ohio State University, Columbus, OH.
- Brito, D. L., and M. D. Intriligator. 1992. "Narco-traffic and Guerilla Warfare: A New Symbiosis." *Defense Economics* 3(4): 263–74.
- Bulte, E., and V. C. Kooten. 1999. "Economic Efficiency, Resource Conservation, and the Ivory Trade Ban." *Ecological Economics* 28(2): 171–81.
- Burnside, C., and D. Dollar. 2000. "Aid, Policies, and Growth." *The American Economic Review* 90(4): 847–68.
- Burnside, C., M. Eichenbaum, and S. Rebelo. Forthcoming. "Prospective Deficits and the Asian Currency Crises." *Journal of Political Economy*.
- Byrd, W., and Q. Lin, eds. 1990. *China's Rural Industry: Structure, Development, and Reform*. New York: Oxford University Press.
- Cairncross, F. 1997. *The Death of Distance: How the Communications Revolution Will Change Our Lives*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- Calvo, S., L. Leiderman, and C. Reinhart. 1996. "Inflows of Capital to Developing Countries in the 1990s." *Journal of Economic Perspectives* 10(2): 123–39.
- Cannadine, David. 1990. *The Decline and Fall of the British Aristocracy*. New Haven,

- CT: Yale University Press.
- Caprio, G., and D. Klingebiel. 1997. "Bank Insolvency: Bad Luck, Bad Policy, or Bad Banking?" Annual Bank Conference on Development Economics 1996, World Bank Economic Review, January.
- Chau, N., and R. Kanbur. 2001. "The Race to the Bottom, from the Bottom." Discussion Paper No. 2687: 1–51, Centre for Economic Policy Research, United Kingdom.
- Chen, S., and M. Ravallion. 2001. "How Did the World's Poorest Fare in the 1990s?" Development Research Group, World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Chong, A., and M. Rama. 2001. "What Drives Public Sector Employment? Economic and Institutional Determinants across Countries." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Claessens, S., A. Demirguc-Kunt, and H. Huizinga. 1998. "How Does Foreign Entry Affect the Domestic Banking Market?" World Bank Policy Research Working Paper No. 1918, World Bank, Washington, D.C.
- Clark, X., D. Dollar, and A. Kraay. 2001. "Decomposing Global Inequality, 1960–99." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Clerides, S., S. Lach, and J. Tybout. 1998. "Is 'Learning-by-Exporting' Important? Micro-Dynamic Evidence from Colombia, Mexico, and Morocco." *Quarterly Journal of Economics* 454(3): 903–47.
- Coe, D., E. Helpman, and A. Hoffmaister. 1995. "North-South R&D Spillovers." National Bureau of Economic Research Working Paper No. W5048, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Cole, M., A. Rayner, and J. Bates. 1997. "The Environmental Kuznets Curve: An Empirical Analysis." *Environment and Development Economics* 2(4): 401–16.
- Collier, P. 2000. "Ethnicity, Politics, and Economic Performance." *Economics & Politics* 12(3): 225–45.
- _____. 2001. "Implications of Ethnic Diversity." *Economic Policy: A European Forum* 0(32): 129–66.
- Collier, P., and J. Dehn. 2001. "Aid, Shocks, and Growth." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Collier, P., and D. Dollar. Forthcoming a. "Aid Allocation and Poverty Reduction." *European Economic Review*.
- _____. Forthcoming b. "Can the World Cut Poverty in Half?" World Development.
- Collier, P., and J. W. Gunning. 1999. "Explaining African Economic Performance." *Journal of Economic Literature* XXXVII(March): 64–111.
- Collier, P., and A. Hoeffler. 2000. "Aid, Policy, and Peace: Reducing the Risks of Civil Conflict." Development Research Group, World Bank, Washington, D.C. Processed.
- _____. 2001. "Greed and Grievance in Civil War." Development Research Group, World Bank, Washington, D.C. Processed.

- Collier, P., A. Hoeffler, and C. Pattillo. 2001. "Flight Capital as a Portfolio Choice." *The World Bank Economic Review* 15(1): 55–80.
- Collier, P., A. Hoeffler, and M. Soderböm. 2001. "On the Duration of Civil War." Development Research Group, World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Currie, J., and A. Harrison. 1997. "Sharing the Costs: The Impact of Trade Reform on Capital and Labor in Morocco." *Journal of Labor Economics* 15(3): S44–S71.
- Datt, G., and M. Ravallion. 1994. "Transfer Benefits from Public-Works Employment: Evidence for Rural India." *Economic Journal* 104(427) 1346–69.
- Davis, D. R., and D. E. Weinstein. Forthcoming. "An Account of Global Factor Trade." *American Economic Review*.
- Deacon, R. 1995. "Deforestation and the Rule of Law in a Cross-section of Countries." *Land Economics* 70(4): 414–30.
- Dean, J. 1995. "Export Bans, Environment, and Developing Country Welfare." *Review of International Economics* 3(3): 319–29.
- De Gregorio, J., S. Edwards, and R. Valdes. 1998. "Capital Controls in Chile: An Assessment." Presented at the Interamerican Seminar on Economics, Rio de Janeiro, Brazil.
- Deininger, K., and L. Squire. 1996. "A New Data Set Measuring Income Inequality." *The World Bank Economic Review* 10(3): 565–91.
- DemirgucKunt, A., R. Levine, and H. Min. 1998. "Foreign Banks: Issues of Efficiency, Fragility, and Growth." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- De Soto, H. 1989. *The Other Path: The Invisible Revolution in the Third World*. New York: Harper-Row.
- Dollar, D. 1992. "Outward-Oriented Developing Countries Really Do Grow More Rapidly: Evidence from 95 LDCs, 1976–85." *Economic Development and Cultural Change* 40(3): 523–44.
- _____. 2001. "Globalization, Inequality, and Poverty since 1980." World Bank, Washington, D.C. <http://www.worldbank.org/research/global>.
- Dollar, D., and A. Kraay. 2001a. "Growth Is Good for the Poor." Policy Research Working Paper No. 2587, World Bank, Washington, D.C.
- _____. 2001b. "Trade, Growth, and Poverty." Policy Research Working Paper No. 2199, World Bank, Washington, D.C.
- Dollar, D., and P. Zoido-Lobatón. 2001. "Patterns of Globalization." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Dollar, D., M. Hallward-Driemeier, T. Mengistae, O. Goswami, G. Srivastava, and A. K. Arun. 2001. "Investment Climate and Firm Productivity: India, 2000–01." World Bank, Washington, D.C. Processed.

- Dowell, G., S. Hart, and B. Yeung. 2000. "Do Corporate Global Environmental Standards Create or Destroy Market Value?" *Management Science* 46(8): 1059–75.
- Dunne, T., M. Roberts, and L. Samuelson. 1989. "The Growth and Failure of U.S. Manufacturing Plants." *Quarterly Journal of Economics* 104(4): 671–98.
- Easterly, B., and R. Levine. 1997. "Africa's Growth Tragedy: Policies and Ethnic Divisions." *Quarterly Journal of Economics* 112(4): 1203–50.
- Edmonds, E. 2001. "Will Child Labor Decline with Improvements in Living Standards?" Dartmouth College Working Paper No. 01-09, Dartmouth College, New Hampshire.
- Edwards, S. 1999. "How Effective are Capital Controls?" *Journal of Economic Perspectives* 13(4): 65–84.
- Encarnation, D., and L. Wells. 1986. "Evaluating Foreign Investment." In Theodore Moran, ed., *Investing in Development: New Roles for Private Capital?* 61–86, New Brunswick, NJ and Oxford: Transaction Books.
- Enders, Walter, and Todd Sandler. 2000. "Is Transnational Terrorism Becoming More Threatening?" *Journal of Conflict Resolution* 44(3): 307–32.
- Envirronics. 2001. "Poll Findings Suggest Trouble Ahead for the Globalization Agenda, Survey of 20,000 Citizens across 20 Key Countries." Available at <http://www.envirronicsinternational.com>.
- Fairhead, J., and M. Leach. 1998. *Reframing Deforestation: Global Analyses and Local Realities: Studies in West Africa*. London and New York: Routledge.
- Fallon, P. R., and R. Lucas. 1991. "The Impact of Changes in Job Security Regulations in India and Zimbabwe." *World Bank Economic Review* 5(3): 395–413.
- FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). 1999. "State of the World's Forests." Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.
- Feenstra, R. C., and G. H. Hanson. 1997. "Foreign Direct Investment and Relative Wages: Evidence from Mexico's Maquiladoras." *Journal of International Economics* 42(3–4): 371–93.
- Finger, J. M. 1998. "GATT Experience with Safeguards: Making Economic and Political Sense of the Possibilities that the GATT Allows to Restrict Imports." Policy Research Working Paper No. 2000, World Bank, Washington D.C.
- Finger, J. M., and P. Schuler. 2001. "Implementation of Uruguay Round Commitments: The Development Challenge." In B. Hoekman and W. Martin, eds., *Developing Countries and the WTO: A Pro-Active Agenda*. Oxford, Great Britain: Blackwell.
- Finger, J. M., F. Ng, and W. Sonam. 2000. "Antidumping as Safeguard Policy." Paper presented to the conference on U.S.-Japan Trade Relations, Department of Economics, University

- of Michigan, Ann Arbor, MI.
- Fink, C., A. Mattoo, and I. C. Neagu. 2001. "Trade in International Maritime Services: How Much Does Policy Matter?" Policy Research Working Paper No. 2522, World Bank, Washington, D.C.
- Forteza, A., and M. Rama. 2001. "Labor Market 'Rigidity' and the Success of Economic Reforms across More than 100 Countries." Policy Research Working Paper No. 2521, World Bank, Washington, D.C.
- Frankel, J. 1999. "Proposals Regarding Restrictions on Capital Flows." Harvard University. Processed.
- Frankel, J., and D. Romer. 1999. "Does Trade Cause Growth?" *The American Economic Review* 89(3): 379–99.
- Frankel, J., and A. Rose. 1996. "Currency Crashes in Emerging Markets: An Empirical Treatment." *Journal of International Economics* 41(3–4): 351–66.
- Freeman, R., and R. Oostendorp. 2000. "Wages around the World." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 8058, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Freeman, R., R. Oostendorp, and M. Rama. 2001. "Globalization and Wages." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Fretwell, D., J. Benus, and C. J. O'Leary. 1999. "Evaluating the Impact of Active Labor Market Programs: Results of Cross-country Studies in Europe and Central Asia." Social Protection Discussion Paper No. 9915, World Bank, Washington, D.C.
- Fujita, M., P. Krugman, and A. J. Venables. 1999. *The Spatial Economy: Cities, Regions, and International Trade*. : Cambridge, MA: MIT Press.
- Gallego, F., L. Hernández, and K. Schmidt-Hebbel. 1999. "Capital Controls in Chile: Effective? Efficient? Endurable?" Central Bank of Chile. Processed.
- Gill, I. S., F. Fluitman, and A. Dar. 2000. *Vocational Education and Training Reform: Matching Markets and Budgets*. Washington, D.C.: World Bank-Oxford University Press.
- Gindling, T. H., and K. Terrell. 1995. "The Nature of Minimum Wages and Their Effectiveness as a Wage Floor in Costa Rica, 1976–91." *World Development* 23(8): 1439–58.
- Government of the Netherlands. 1991. Policy Paper on Tropical Rain Forest, The Hague.
- Gray, J. 1998. *False Dawn: The Delusions of Global Capitalism*. London, Great Britain: Granta Books.
- Green, F., A. Dickerson, and J. S. Arbache. 2000. "A Picture of Wage Inequality and the Allocation of Labour through a Period of Trade Liberalization: The Case of Brazil." University of Kent, Canterbury, Great Britain. Processed.
- Grether, J. 1996. "Mexico, 1985–1990: Trade Liberalization, Market Structure, and Manufacturing Performance." In M.

- Roberts and J. Tybout, eds., *Industrial Evolution in Developing Countries*. Oxford, Great Britain: Oxford University Press.
- Grossman, G. 1995. "Pollution and Growth: What Do We Know?" In I. Goldin and L. Winters, eds., *The Economics of Sustainable Development*. Cambridge, England: Cambridge University Press.
- Haddad, M. 1993. "The Link Between Trade Liberalization and Multi-Factor Productivity: The Case of Morocco." World Bank Discussion Paper No. 4, World Bank, Washington, D.C.
- Haddad, M., and A. Harrison. 1993. "Are There Spillovers from Direct Foreign Investment? Evidence from Panel Data for Morocco." *Journal of Development Economics* 42(1): 51–74.
- Haggarty, L., and M. Shirley. 2000. "Telecommunication Reform in Ghana." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Hallward-Driemeier, M. 1997. "Understanding Foreign Direct Investment by Firms." Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA. Processed.
- . 2001. "Openness, Firms, and Competition." World Bank, Washington, D.C. <http://www.worldbank.org/research/global>.
- Hallward-Driemeier, M., G. Iarossi, and K. Sokoloff. 2000. "Manufacturing in East Asia: Firm Level Evidence." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Handoussa, H. 1986. "Productivity Change in Egyptian Public Sector Industries after 'the Opening,' 1973–1979." *Journal of Development Economics* 20(1): 53–73.
- Harbaugh, W., A. Levinson, and D. Wilson. 2000. "Reexamining the Empirical Evidence for an Environmental Kuznets Curve." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 7711, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Harrison, A. 1994. "Productivity, Imperfect Competition, and Trade Reform." *Journal of International Economics* 36(1–2): 53–73.
- Hatton, T., and J. G. Williamson. 2001. "Demographic and Economic Pressure on Emigration Out of Africa." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 8124, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Heckman, J., and C. Page. 2000. "The Cost of Job Security Regulation: Evidence from Latin American Labor Markets." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 7773, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Henderson, V. 1996. "Effects of Air Quality Regulation." *American Economic Review* 86(4): 487–81.
- Hertel, T., and W. Martin. 2001. "Liberalizing Agriculture and Manufactures in a Millennium Round: Implications for Developing Countries." In B. Hoekman and W. Martin, eds.,

- Developing Countries and the WTO: A Pro-Active Agenda.* Oxford, Great Britain: Blackwell.
- Hoekman, B., and C. A. Primo Braga. 1997. "Protection and Trade in Services: A Survey." World Bank Working Paper No. 1747, World Bank, Washington, D.C.
- Hoekman, B., H. L. Kee, and M. Olarreaga. 2001. "Markup, Entry Regulation, and Trade: Does Country Size Matter?" Policy Research Working Paper No. 2662, World Bank, Washington, D.C.
- Jaffe, A., P. Peterson, P. Portney, and R. Stavins. 1995. "Environmental Regulation and the Competitiveness of U.S. Manufacturing: What Does the Evidence Tell Us?" *Journal of Economic Literature* 33(1): 132–63.
- Jalan, J., and M. Ravallion. 1999. "Income Gains to the Poor from Workfare: Estimates for Argentina's Trabajar Program." Policy Research Working Paper No. 2149, World Bank, Washington, D.C.
- Jaspersen, F. Z., A. H. Aylward, and A. D. Knox. 2000. "Risk and Private Investment: Africa Compared with Other Developing Areas." In P. Collier and C. Pattillo, eds., *Investment and Risk in Africa*. London and New York: MacMillan Press and St. Martin's Press.
- Johnson, N. 2001. "Committing to Civil Service Reform: The Performance of Pre-Shipment Inspection Under Different Institutional Regimes." George Washington University, Washington, D.C. Processed.
- Kaminsky, G., and S. Schmukler. 2001a. "Short- and Long-Run Integration: Do Capital Controls Matter?" Policy Research Working Paper No. 2660, Development Research Group, World Bank, Washington D.C.
- _____. 2001b. "On Financial Booms and Crashes: Regional Patterns, Time Patterns, and Financial Liberalization." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Kaplan, E., and D. Rodrik. 2001. "Did the Malaysian Capital Controls Work?" National Bureau of Economic Research Working Paper no. 8142, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Kawai, M., R. Newfarmer, and S. Schmukler. 2001. "Crisis and Contagion in East Asia: Nine Lessons." World Bank Policy Research Working Paper No. 2610, World Bank, Washington, D.C.
- Kokko, A. 1994. "Technology, Market Characteristics, and Spillovers." *Journal of Development Economics* 43(April): 279–93.
- _____. 1996. "Local Technological Capability and Technological Spillovers from FDI in the Uruguayan Manufacturing Sector." *Journal of Development Studies* 32(April): 602–11.
- Kraay, A. 1999. "Exports and Economic Performance: Evidence from a Panel of

- Chinese Enterprises." *Revue d'Economie du Développement* 0(1-2): 183–207.
- Kraus, C., and Z. Shalizi. 2001. "Globalization, Openness, and the Environment." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Krugman, P. 1999. "Balance Sheets, the Transfer Problem, and Financial Crises." Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, MA. Processed.
- Lall, S., and P. Streeten. 1977. *Foreign Investment, Transnationals, and Developing Countries*. Boulder, CO: Westview Press.
- Lanjouw, J. 2001. "A Patent Policy Proposal for Global Diseases." Yale University, the Brookings Institution, and the National Bureau of Economic Research. Processed.
- Lanjouw, J. O., and P. Lanjouw. Forthcoming. "Rural Nonfarm Employment: An Update." *Agricultural Economics*.
- Levinsohn, J. 1993. "Testing the Imports-As-Market-Discipline Hypothesis." *Journal of International Economics* 35(1/2): 1–22.
- . 1996. "Firm Heterogeneity, Jobs, and International Trade: Evidence from Chile." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 5808, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Limā, N., and A. J. Venables. 2000. "Infrastructure, Geographical Disadvantage, and Transport Costs." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Lindert, P., and J. Williamson. 2001a. "Does Globalization Make the World More Unequal?" National Bureau of Economic Research Working Paper No. 8228, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- . 2001b. "Globalization: A Long History." Paper prepared for the Annual Bank Conference on Development Economics-Europe conference. World Bank, Europe-Barcelona. June 25–27.
- Liu, L., and J. Tybout. 1996. "Productivity Growth in Chile and Columbia: The Role of Entry, Exit, and Learning." In M. Roberts and J. Tybout, eds., *Industrial Evolution in Developing Countries*. Oxford, Great Britain: Oxford University Press.
- Lumenga-Neso, O., M. Olarreaga, and M. Schiff. 2001. "On 'Indirect' Trade-Related R&D Spillovers." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- MacIsaac, D., and M. Rama. 2001. "Mandatory Severance Pay: Its Coverage and Effects in Peru." Policy Research Working Paper No. 2626, World Bank, Washington, D.C.
- Maddison, A. 1995. *Monitoring the World Economy, 1820–1992*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- . 2001. *The World Economy: A Millennial*

- Perspective.* Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
- Maloney, W. F., and P. Fajnzylber. 2000. "Labor Demand and Trade Reform in Latin America." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Mani, M., and D. Wheeler. 1998. "In Search of Pollution Heavens? Dirty Industry in the World Economy 1960–1995." *Journal of Environment and Development* 7(3): 215–47.
- Markusen, James R. 1975. "International Externalities and Optimal Tax Structure." *Journal of International Economics* 5(1): 15–29.
- Martin, W. 1997. "Measuring Welfare Changes with Distortions." In J. Francois and K. Reinert, eds., *Applied Methods for Trade Policy Analysis*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- . 2001. "Trade Policies and Developing Countries." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Martin, W., and L. A. Winters, eds. 1996. *The Uruguay Round and the Developing Economies*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- McAcleese, D., and D. McDonald. 1978. "Employment Growth and Development of Linkages in Foreign-owned and Domestic Manufacturing Enterprises." *Oxford Bulletin of Economics and Statistics* 40(4): 321–39.
- McKinnon, R., and H. Pill. 1997. "Credible Economic Liberalizations and Over Borrowing." *American Economic Review* 87(2): 189–93.
- Mishkin, F. 2001. "Financial Policies and the Prevention of Financial Crises in Emerging Market Countries." National Bureau of Economic Research Working Paper No. W8087, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Montiel, P., and C. Reinhart. 1999. "Do Capital Controls Influence the Volume and Composition of Capital Flows? Evidence from the 1990s." *Journal of International Money and Finance* 18(4): 619–35.
- Mundell, R. 2000. "A Reconsideration of the Twentieth Century." *American Economic Review* 90(3): 327–40.
- Nehru, V. 1997. *China 2020: Development Challenges in the New Century*. Washington, D.C.: World Bank.
- Newfarmer, R. 2001. "Multinational Corporations, Globalization, and Poverty." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Nordstroem, H., and S. Vaughan. 1999. "Trade and Environment." World Trade Organization Special Study No. 4, World Trade Organization, Geneva, Switzerland.
- Obstfeld, M. 1986. "Rational and Self-fulfilling Balance of Payments Crises." National Bureau of Economic Research Working Paper No. 1486, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.

- OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development). Various years. "OECD Trends in International Migration: Continuous Reporting System on Migration." Annual report. Paris and Washington D.C.
- Panday, K., and D. Wheeler. 2000. "Structural Adjustment and Forest Resources: The Impact of World Bank Operations Since 1980." World Bank Development Research Working Paper, World Bank, Washington, D.C.
- Polacheck, S.W. 1992. "Conflict and Trade: An Economics Approach to Political Interactions." In W. Isard and C. H. Anderson, eds., *Economics of Arms Reduction and the Peace Process*. Amsterdam, the Netherlands: North-Holland.
- . 1997. "Why Democracies Cooperate More and Fight Less: The Relationship between International Trade and Cooperation." *Review of International Economics* 5(1): 295–309.
- Rama, M. 1994. "The Labor Market and Trade Reform in Manufacturing." In M. Connolly and J. de Melo, eds., *Essays on the Effects of Protectionism on a Small Country: The Case of Uruguay*. Washington, D.C.: World Bank.
- . 2001a. "The Gender Implications of Public Sector Downsizing: The Reform Program of Vietnam." Policy Research Working Paper No. 2573, World Bank, Washington, D.C.
- . 2001b. "Globalization, Inequality, and Labor Market Policies." Prepared for the Annual Bank Conference on Development Economics-Europe Conference 2001, World Bank, Washington, D.C.
- . 2001c. "The Consequences of Doubling the Minimum Wage: The Case of Indonesia." *Industrial & Labor Relations Review* 54(4): 864–81.
- Ravallion, M. Forthcoming. "Growth, Inequality, and Poverty: Looking Beyond Averages." *World Development*.
- Ravallion, M., and Q. Wodon. 2000. "Does Child Labor Displace Schooling? Evidence on Behavioural Responses to an Enrollment Subsidy." *The Economic Journal* 110(462): 158–75.
- Ravallion, M., G. Datt, and S. Chaudhuri. 1993. "Does Maharashtra's Employment Guarantee Scheme Guarantee Employment? Effects of the 1988 Wage Increase." *Economic Development and Cultural Change* 41(2): 251–75.
- Reisen, H., and H. Yeches. 1993. "Time-Varying Estimates on the Openness of the Capital Account in Korea and Taiwan." *Journal of Development Economics* 41(2): 285–305.
- Revenga, A. 1997. "Employment and Wage Effects of Trade Liberalization: The Case of Mexican Manufacturing." *Journal of Labor Economics* 15(3): S20–S43.
- Robbins, D. 1997. "Trade and Wages in Colombia." *Estudios de Economía* 24(1): 47–83.

- Robbins, D., and T. H. Gindling. 1999. "Trade Liberalization and the Relative Wages for More-Skilled Workers in Costa Rica." *Review of Development Economics* 3(2): 140–54.
- Roberts, M., and J. Tybout. 1996. *Industrial Evolution in Developing Countries: Micro Patterns of Turnover, Productivity and Market Structure*. New York: Oxford University Press.
- Rodriguez, F., and D. Rodrik. 1999. "Trade Policy and Economic Growth: A Skeptic's Guide to the Cross-national Evidence." National Bureau of Economic Research, Working Paper Series No. 7081: 1–[79], April.
- Rodrik, D. 1998. "Why Do More Open Economies Have Bigger Governments?" *Journal of Political Economy* 106(5): 997–1032.
- Ross, M. 2001. *Timber Booms and Institutional Breakdown in Southeast Asia*. New York: Cambridge University Press.
- Rudel, T., and J. Roper. 1997. "The Paths to Rain Forest Destruction: Cross-national Patterns of Tropical Deforestation, 1975–90." *World Development* 25(January): 53–65.
- Sachs, J. D., A. Mellinger, and J. L. Gallup. 2001. "The Geography of Poverty and Wealth." *Scientific American* 284(3): 70–75.
- Sachs, J. D., and A. Warner. 1995. "Economic Reform and the Process of Global Integration." *Brookings Papers on Economic Activity* 1(96): 1–118.
- _____. 1995. "Natural Resource Abundance and Economic Growth." National Bureau of Economic Research, Working Paper Series No. 5398, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Schmukler, S., and P. Zoido-Lobatón. 2001. "Financial Globalization: Opportunities and Challenges for Developing Countries." World Bank, Washington, D.C. Processed.
- Schot, J., and K. Fischer. 1993. "The Greening of the Industrial Firm." In K. Fischer and J. Schot, eds., *Environmental Strategies for Industry*. Washington, D.C.: Island Press.
- Seddon, J., and R. Wacziarg. 2001. "Trade Liberalization and Intersectoral Labor Movements." Stanford University, Stanford, CA. Processed.
- Sedja, R., and R. Simpson. 1999. "Tariff Liberalization, Wood Trade Flows, and Global Forests." Discussion Paper No. 00–05, Resources for the Future, Washington, D.C.
- Sokoloff, K. 1988. "Inventive Activity in Early Industrial America: Evidence from Patent Records." *Journal of Economic History* XLVIII (4): 813–50.
- Sorsa, P. 1994. "Competitiveness and Environmental Standards: Some Exploratory Results." Policy Research Paper No. 1249, International Trade Division, International Economics Department, World Bank, Washington, D.C.

- Soto, C. 1997. "Controles a los Movimientos de Capitales: Evaluación Empírica del Caso Chileno." Banco Central de Chile, Santiago, Chile.
- Stalker, P. 2000. *Workers without Frontiers: The Impact of Globalization on International Migration*. Geneva, Switzerland: International Labour Organization.
- Sutton, J. 2000. "Rich Trade, Scarce Capabilities: Industrial Development Revisited." Discussion Paper No. EI/28 (Sept.), London School of Economics and Political Science, London, United Kingdom.
- Swanson, T. 1995. "The International Regulation of Biodiversity Decline: Optimal Policy and Evolutionary Product." In C. Perrings, C. Folke, K. G. Maeler, C. Holling, and B. O. Jansson, eds., *Biodiversity Loss: Economic and Ecological Issues*. Cambridge, MA: Cambridge University Press.
- Syrquin, M. 1989. "Patterns of Structural Change." In H. Chenery and T. Srinivasan, eds., *Handbook of Development Economics*, Vol. 1. Amsterdam and New York: North-Holland.
- Thornton, J. 2000. *Pandora's Poison: Chlorine, Health, and a New Environmental Strategy*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Tiffen, M. 1993. "Productivity and Environmental Conservation under Rapid Population Growth: A Case Study of Machakos District." *Journal of International Development* 5(March-April): 207–23.
- Tybout, J., and M.D. Westbrook. 1995. "Trade Liberalization and the Dimensions of Efficiency Change in Mexican Manufacturing Industries." *Journal of International Economics* 39(1–2): 53–78.
- UI Haque, N., N. Mark, and D. J. Mathieson. 2000. "Rating Africa: The Economic and Political Content of Risk Indicators." In P. Collier and C. Pattillo, eds., *Investment and Risk in Africa*. London and New York: MacMillan Press and St. Martin's Press.
- UNCTC (United Nations Centre on Transnational Corporations). 1988. *Transnational Corporations in World Development: Trends and Prospects*. New York.
- Unruh, G., and W. Moomaw. 1998. "An Alternative Analysis of Apparent EKC-Type Transitions." *Ecological Economics* 25(2): 221–29.
- U.S. Immigration and Naturalization Service. 1998. *Statistical Yearbook of the U.S. Immigration and Naturalization Service*. U.S. Government Printing Office, Washington D.C., 2000.
- Venables, A. J. 2001. "Geography and International Inequalities: The Impact of New Technologies." Presented at the 13th Annual Bank Conference on Development Economics, May 1–2, World Bank, Washington, D.C.
- Vincent, J. 1997. "Testing for Environmental Kuznets Curves within a Developing

- Country." *Environment and Development Economics* 2(4): 417–31.
- Von Amsberg, J. 1994. "Economic Parameters of Deforestation." Policy Research Working Paper No. 1350, World Bank, Washington, D.C.
- Wacziarg, R. 1998. "Measuring the Dynamic Gains from Trade." Policy Research Working Paper No. 2001, World Bank, Washington, D.C.
- Wang, H., and D. Wheeler. 1996. "Pricing Industrial Pollution in China: An Econometric Analysis of the Levy System." World Bank Policy Research Department Working Paper No. 1644, World Bank, Washington, D.C.
- Wheeler, D. 2000. "Growth, Policy Management, and Environmental Institutions: Implications of the World Bank Indicator Series." World Bank Development Research Group, World Bank, Washington, D.C. Processed.
- . 2001. "Racing to the Bottom? Foreign Investment and Air Pollution in Developing Countries." Policy Research Working Paper No. 2524, Development Research Group, World Bank, Washington, D.C.
- Wheeler, D., and others. 1999. *Greening Industry: New Roles for Communities, Markets, and Governments*. New York: Oxford University Press.
- Wodon, Q., and M. Minowa. 2001. "Training for the Urban Unemployed: A Reevaluation of Mexico's Probecat." In [[editors]] *Proceedings of the 1999 Economists' Forum*. Washington, D.C.: World Bank.
- World Bank. 1997. *Global Economic Prospects and the Developing Countries 1997*. Washington, D.C.
- . 2000a. "Securing Our Future in a Global Economy." World Bank Latin American and Caribbean Studies, World Bank, Washington, D.C.
- . 2000b. *Trade Blocs*. Washington, D.C.
- . 2001a. *Finance for Growth: Policy Choices in a Volatile World*. Washington, D.C.
- . 2001b. *Engendering Development*. Washington, D.C.
- . 2001c. *Global Economic Prospects 2001*. Washington, D.C.
- . 2001d. *World Development Indicators 2001*. Washington, D.C.
- . 2001e. *World Development Report 2000/2001*. Washington, D.C.
- . Forthcoming. *Global Economic Prospects 2002*. Washington, D.C.

NHÀ XUẤT BẢN VĂN HÓA - THÔNG TIN

43 LÒ ĐÚC - HÀ NỘI

Điện thoại: 04 8.214756 - 04 8257 477

Chủ traáh nhiīn xuêèbaâ

VŨ AÂN CHÙÚNG

Bìñn têñ: VII Æ HAÂ

PHÙÚNG MAI

Trình bañ: PHAN BÍCH

Veàbia: PHAN BÍCH

In cuöë, khöí19 x 24 cm. TaâCông ty in vaâùn hoaaphêm - Böâùn hoaá
Giêñ pheø xuêèbaâ söë.....

In xong vaânöp lüu chíñ u thaág 5 nüm 2002.